

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

ПРОГРАМА

ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА
2021 - 2028 г.

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

Списък на съкращенията:

АИС	Автоматични измервателни станции
БДДР	Басейнова дирекция Дунавски район Плевен
БДЧР	Басейнова дирекция Черноморски район Варна
ЕК	Европейска комисия
ЕС	Европейски съюз
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗЗШОС	Закон за защита от шума в околната среда
ЗЗ	Защитена зона
ЗОЗЗ	Закон за опазване на околната среда
ЗТ	Защитена територия
ЗУТ	Закон за устройство на територията
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИУЕЕО	Излязло от употреба електронно и електрическо оборудване
ИУГ	Излезли от употреба гуми
ИУМПС	Излезли от употреба моторни превозни средства
КАВ	Качеството на атмосферния въздух
МС	Министерски съвет
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МО	Министерство на отбраната
МВР	Министерство на вътрешните работи
МЗХГ	Министерство на земеделието, храните и горите
МЗ	Министерство на здравеопазването
МРР	Министерство на регионалното развитие
НПО	Неправителствена организация
НУБА	Негодни за употреба батерии и акумулатори
НСИ	Национален статистически институт
НЕМ	Национална екологична мрежа
ОУП	Общ устройствен план
ПООС	Програма за опазване на околната среда
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадъчни води
ПВТ	Подземно водно тяло
ПУЗЗ	План за управление на защитените зони
ПУЗТ	План за управление на защитени територии,
ПУРБ	План за управление на речните басейни
ПРЗ	Препарати за растителна защита
ПУРН	План за управление на риска от наводнения
РДВ	Рамкова директива за водите
РЗИ	Регионална здравна инспекция
РИОСВ	Регионална инспекция по околна среда и водите
СОЗ	Санитарно-охранителни зони

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

I. Въведение	6
II. Нормативна и стратегическа рамка.....	9
III. Анализ на средата	
1. Природо-географски фактори.....	16
1.1. Географско разположение.....	16
1.2. Климатични условия.....	16
1.3. Хидрографска мрежа.....	23
1.4. Земни недра и почви.....	25
1.5. Зелена система.....	34
1.6. Поземлени и горски ресурси.....	36
2. Териториално-административни фактори	40
2.1. Население.....	40
2.2. Икономическо развитие.....	42
2.3. Демографско развитие и човешки ресурси.....	46
3. Управленски ресурси.....	48
4. Анализ на компонентите на околната среда	56
4.1. Атмосферен въздух.....	56
4.2. Води.....	59
4.2.1. Повърхностни води	61
4.2.2. Подземни води	71
4.3. Почви и нарушени терени	86
4.4. Биоразнообразие	88
5. Анализ на факторите на околната среда.....	100
5.1. Отпадъци.....	100
5.2. Вредни физични фактори.....	104
5.3. Здравно-хигиенни аспекти на околната среда.....	107
6. Влияние на глобалните климатични промени, природни рискове, рискови територии и зони	117
IV. Анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите (SWOT).....	121
V. Визия за околната среда на община Хитрино.....	126
VI. Цели	127

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

VII. План за действие	130
VIII. Мониторинг и контрол	141

IX. ПРИЛОЖЕНИЯ

ПРИЛОЖЕНИЕ 1. Раздел „Лечебни растения“

ПРИЛОЖЕНИЕ 2. Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на община Хитрино за периода 2021-2028 г.

ПРИЛОЖЕНИЕ 3. Програма за управление на отпадъците на община Хитрино 2021-2028 г.

ОБЩИНА ХИТРИНО **ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.**

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящата Програма за опазване на околната среда за периода 2021-2028 г. е разработена в условията на приемственост спрямо предходни общински екологични документи, стопански, финансови и други проучвания за територията на общината. При изготвянето на Плана за действие към ПООС е обърнато специално внимание на Общия устройствен план на община Хитрино и Плана за интегрирано развитие на общината за периода 2021-2027 г. за постигане на съвместимост с целите, проектите и дейностите по опазване на околната среда.

Общинската Програма за опазване на околната среда (ПООС) е разработена на основание чл.79, ал.1 и ал.2 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС) и се приема от Общинския съвет. Тя е необходима, за устойчиво решаване на екологичните проблеми на територията, запазване на доброто състояние на околната среда и формиране на адекватна политика на Общинска администрация Хитрино за ефективно и целесъобразно използване на ресурсите. Програмата обхваща всички дейности, които произтичат като задължение на Общините в съответствие с нормативните документи по опазване на околната среда.

Програмата за опазване на околната среда (ПООС) очертава целите и действията, насочени към опазване, възстановяване и възпроизводство на естествената околна среда, поддържане на разнообразието на живата природа, разумното използване на природните богатства и ресурси в контекста на устойчивото развитие на община Хитрино.

Програмата се основава на концепцията, че предотвратяването на отрицателните изменения на екосистемите и нарушаването на техните функции в следствие на антропогенни въздействия е ключов фактор за постигане на глобалната цел на политиката по устойчиво развитие – подобряване на качеството на живот и благосъстоянието. В този смисъл ПООС цели не само по-устойчива околна среда, но и по-добро качество на живот на населението. Друг значим аспект за формиране на общинската екологична политика е оценката на очакваните климатични промени и влиянието им върху територията на община Хитрино. Те са свързани най-вече с промяната в режима на температурите и валежите, загубата на биологично разнообразие, щетите върху селското и горското стопанство от засушавания, пожари и др., нарастването на честотата и интензитета на екстремните климатични условия, както и защитата на населението от природни бедствия и катастрофични събития.

Основната задача на програмата е намиране на нови подходи, създаване на стабилна система за управление на околната среда и подобряване на екологичните условия в Община Хитрино. Поставят се и задачи за интегриране на икономическите и социалните цели с тези по опазването на околната среда при планиране на общинските дейности и създаването на оптимална екологична обстановка с траен ефект за обществото.

Като подцели са изведени:

- ✓ Акцентиране върху най-важните екологични проблеми на общината;
- ✓ Сравняване и привеждане в унисон с националните и европейски приоритети;

ОБЩИНА ХИТРИНО ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

- ✓ Обвързване на бъдещите проекти на общинска администрация и дейностите в програмата с националните, световни тенденции и стратегии по управление на околната среда;
- ✓ Създаване на организация за насочване на силите на общинските и държавни органи, частния и държавен бизнес, граждански сдружения, научни организации и гражданството към изпълнение на заложените в плана приоритетни мерки или за предотвратяване на нови замърсявания;
- ✓ Откриване на източници за финансиране (национални и международни програми, европейски фондове и др.).

Програмата се основава на следните основни принципи:

➤ Устойчиво развитие

Устойчивото развитие се дефинира като развитие, което „посреща потребностите на настоящото поколение без да е в ущърб на възможността бъдещите поколения да посрещнат собствените си нужди”. То се постига посредством осъществяването на политики, при които се хармонизират и интегрират икономическото, социалното развитие и опазването на околната среда, като се предотвратяват бъдещи замърсявания и се съхранява биологичното разнообразие.

➤ Опазване на природните ресурси

Постигането на целите на устойчивото развитие изисква съблюдаването на принципа устойчиво използване на природните ресурси и принципа на заменяемост. Природните ресурси следва да се използват при условия и по начини, при които да се съхраняват екосистемите и присъщото им минерално, биологично и ландшафтно разнообразие. Моделите на потребление на възобновяеми ресурси следва да гарантират тяхното непрекъснато и ефективно обновяване, както и запазване и подобряване на качеството им.

➤ Принцип на превенцията и предпазливостта

Необходимо е да се даде предимство на предотвратяването на замърсяванията за сметка на отстраняването на екологичните щети, причинени от тях. Дейности, които съгласно принципа на предпазливостта, представляват потенциална заплаха за околната среда и човешкото здраве следва да се избягват.

Всяка една дейност трябва да се планира и осъществява така, че да причинява минимални изменения на околната среда; да създава най-малък риск за околната среда и човешкото здраве; да се редуцира до възможния минимум използването на суровини и енергия при производството, дистрибуцията и потреблението на стоки и материали; да осигурява възможности за рециклиране, повторно използване и/или извличане на вторични суровини и енергия от отпадъците, генерирани от потреблението на продуктите и да се предотвратяват и ограничават отрицателните ефекти върху околната среда още при източника на замърсяване

Принципът на предпазливостта се прилага посредством оценка на въздействието върху околната среда и използване на най-добрите налични технологии. Липсата на сигурни научни данни не следва да бъде възприемана като основание за не предприемане на мерки за предотвратяване на деградацията на околната среда, в случаи на потенциални или съществуващи въздействия върху нея.

ОБЩИНА ХИТРИНО ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

➤ Интегриране на политиката по опазване на околната среда в секторните и регионалните политики

Според този принцип е необходимо изискванията за опазване на околната среда да бъдат интегрирани в секторните политики и в тези на национално, регионално и местно равнище.

➤ Субсидиарност на политиките

Този принцип се основава на децентрализиране на процеса на вземане на решения. Необходимо е все повече компетенции и отговорности да бъдат трансферирани в посока от централно към регионално и местно равнище. Органите на регионалното и местното управление са по-близо до проблемите и в някои случаи до правилните решения за справянето с тях.

➤ Замърсителят плаща за причинените вреди

Замърсителят заплаща глоби и такси, ако извършваните от него дейности причиняват или могат да причинят натиск върху околната среда, или ако произвежда, използва или търгува със суровини, полуфабрикати и готови продукти, съдържащи материали, увреждащи околната среда. Замърсителят трябва да поеме екологичните разходи, за предприемане на превантивни мерки, ако в резултат на дейността му е възникнала непосредствена заплаха за екологични щети, както и за оздравителни мерки при настъпване на екологични щети.

➤ Прилагане на чисти технологии

Необходимо е да се насърчава въвеждането на „чисти технологии“ и постепенно да се преустановява използването на технологии, които причиняват вредни въздействия върху околната среда. Следва да се прилагат „най-добри налични техники“ в индустрията и енергетиката по смисъла на Директива 96/61/ЕС за комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването, както и „добри земеделски практики“ в селското стопанство, съгласно дефиницията на Организацията за прехрана и земеделие на ООН (FAO).

➤ Използване на икономически инструменти за опазване и подобряване състоянието на околната среда

Икономическите инструменти, които се използват за целите на екологичната политика е необходимо да включват стимули за въвеждане на съобразени с опазването на околната среда технологии, иновации, дейности и практики, и да предвиждат постепенно премахване на субсидии, които подкрепят дейности, причиняващи вредни въздействия върху околната среда.

➤ Потребителят плаща

Всеки, който ползва природни ресурси и услуги следва да заплаща реалната цена за тях и да покрие разходите за възстановяването им.

➤ Споделена отговорност

Всички страни, които носят отговорност за замърсяване на околната среда трябва да участват в разрешаването на възникналите екологични проблеми.

➤ Достъп до информация за околната среда

Компетентните органи следва да предоставят на обществеността информация за околната среда. Всеки има право на достъп до наличната информация за околна среда, без да е необходимо да доказва конкретен интерес.

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

➤ Участие на обществеността във вземането на решения и достъп до правосъдие по въпроси на околната среда

На обществеността следва да бъде осигурена възможност да участва в процеса на вземането на решения за околната среда, както и да ѝ бъде осигурен ефективен достъп до правосъдие по въпроси на околната среда.

В тази връзка, ПООС на община Хитрино съдържат раздели, които са обособени по компоненти и фактори на околната среда и следват както разпоредбите на специалните закони по околна среда, така и другите национални планове и програми, които се приемат в отделните сектори, като въздух, води, почви, отпадъци, шум. Поставен е акцент върху използването в максимална степен на наличните и потенциални благоприятни възможности, оползотворяването на природните ресурси чрез неутрализиране на заплахите, които средата поставя:

- преустановяване замърсяването на водите и почвите - изграждане на канализационни системи и съоръжения за пречистване на отпадъчните води;
- подобряване състоянието на екосистемите и биологичното разнообразие;
- развиване на екологосъобразно земеделие и отстраняване на факторите, водещи до деградация на почвите и влошаване на агротехническите им показатели;
- разширяване и усъвършенстване на системата за управление на отпадъците;
- намаляване замърсяването на атмосферния въздух и ограничаване на шумовите емисии.

Програмата за опазване на околната среда на община Хитрино 2021-2028 г. е документ с отворен статут, с възможност за периодично допълване, доразвиване и разширяване на обхвата, в съответствие с настъпилите промени в приоритетите на Община Хитрино, в екологичното законодателство и в стратегическото развитие на държавата, засягащо общината.

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

II. НОРМАТИВНА И СТРАТЕГИЧЕСКА РАМКА

- ▶ Интегриран план в областта на енергетиката и климата в Р. България 2021-2030 г.
- ▶ Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие 2030 г.
- ▶ Национален план за управление на отпадъците в Република България 2021–2028 г.
- ▶ Стратегия и план за действие за преход към кръгова икономика на Република България за периода 2021–2027 г.
- ▶ Националната програма за подобряване на качеството на атмосферния въздух 2018-2024 г.
- ▶ Националната програма за контрол на замърсяването на въздуха 2020-2030 г.
- ▶ Национална стратегия за намаляване на риска от бедствия 2018-2030 г.
- ▶ Национална програма за развитие: България 2030
- ▶ Национална стратегия за регионално развитие 2012-2022 г.
- ▶ Национална програма за приоритетно изграждане на селищни пречиствателни станции за отпадъчни води
- ▶ Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие
- ▶ Национална програма за предотвратяване на образуването на отпадъци
- ▶ Стратегия на ЕО относно бъдещото управление на битовите отпадъци
- ▶ Пътната карта за ефективно използване на ресурсите в Европа
- ▶ Зелена книга за Европейска стратегия за пластмасовите отпадъци в околната среда
- ▶ Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 ноември 2008 г. с посл. изм. (Директива (ЕС) 2018/851) относно отпадъците и за отмяна на определени директиви и Регламент (ЕО) № 1013/2006 за трансграничен превоз на отпадъци.
- ▶ Директива (ЕС) 2019/904 Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 година относно намаляването на въздействието на определени пластмасови продукти върху околната среда.
- ▶ Директива 2006/66/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 6 септември 2006 г. относно батерии и акумулатори и отпадъци от батерии и акумулатори и за отмяна на Директива 91/157/ЕИО;
- ▶ Директива 2012/19/ЕС относно отпадъци от електрическо и електронно оборудване;
- ▶ Директива 94/62/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 20 декември 1994 г. относно опаковките и отпадъците от опаковки;
- ▶ Директива (ЕС) 2019/904 Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 година относно намаляването на въздействието на определени пластмасови продукти върху околната среда; Директива 2000/53/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 18 септември 2000 г. относно излезлите от употреба моторни превозни средства;
- ▶ Директива 75/439/ЕИО относно отработени масла;
- ▶ Директива 2020/362/ЕС на Комисията от 17 декември 2019 г. за изменение на приложение II към Директива 2000/53/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно излезлите от употреба превозни средства;

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

- ▶ Директива 96/59/ЕО на Съвета от 16 септември 1996 г. за обезвреждането на полихлорирани бифенили и полихлорирани терфенили;
- ▶ Директива 86/278/ЕИО на Съвета от 12 юни 1986 г. за опазване на околната среда, и по-специално на почвата, при използване на утайки от отпадъчни води в земеделието;
- ▶ Директива 78/176/ЕИО на Съвета от 20 февруари 1978 г. относно отпадъците от производство на титанов диоксид;
- ▶ Директива за индустриални емисии 2010/75/ЕС /относно изгаряне на отпадъци и изисквания за комплексни разрешителни за определени инсталации за третиране на отпадъци/;
- ▶ Директива 91/271/ЕИО за пречистването на градските отпадъчни води;
- ▶ Директива 99/31/ЕС за депониране на отпадъци;
- ▶ Директива 2004/35/ЕО от 21 април 2004 г. относно екологичната отговорност по отношение на предотвратяването и отстраняването на екологични щети.
- ▶ Директива 85/337/ЕЕС относно оценката на въздействието върху околната среда, изменена с Директива 97/11/ЕС, изменена и допълнена с Директива 2003/35/ЕС относно участието на обществеността при изготвянето на някои планове и програми, касаещи околната среда 31985L0337 31997L0011 32003L0035.
- ▶ Директива 90/313/ЕЕС относно достъпа до информация за състоянието на околната среда, отменена с Директива 2003/4/ЕС относно достъпа на обществеността до информация 31990L0313 32003L0004.
- ▶ Директива 2001/42/ЕС за оценка на въздействието на някои планове и програми върху околната среда 32001L0042.
- ▶ Директива 2008/50/ЕО от 21 май 2008 г. относно качеството на атмосферния въздух и за по-чист въздух за Европа
- ▶ Директива 2004/107/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 15 Декември 2004 година относно съдържанието на арсен, кадмий, никел и полициклични ароматни въглеводороди в атмосферния въздух.
- ▶ Директива 2001/80/ЕС относно ограничаване на емисиите от определени замърсители, изпускани в атмосферния въздух от големите горивни инсталации.
- ▶ Директива 94/63/ЕС за ограничаване на емисиите от ЛОС при съхранение и превоз на бензини между терминали и бензиностанции 31994L0063.
- ▶ Директиви 98/70/ЕС , изменена и допълнена с Директива 2003/17/ЕС относно нормите за съдържание на вредни вещества в бензините, газьола за промишлени и комунални цели и дизеловото гориво 31998L007032003L0017.
- ▶ Директиви 99/32/ЕС относно намаляване съдържанието на сяра в определени течни горива 31999L0032.
- ▶ Директива 2005/33/ЕС, изменяща Директива 99/32/ЕС.
- ▶ Директива 99/13/ЕС за ограничаване на емисиите от ЛОС при определени промишлени дейности 31999L0013.
- ▶ Директива 2004/42/ЕО от 21 април 2004 година относно намаляването на емисиите от летливи органични съединения, които се дължат на използването на органични

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

разтворители в някои лакове и бои и в продукти за преобоядисване на превозните средства и за изменение на Директива 1999/13/ЕО.

- ▶ Директива 97/68/ЕС относно мерките за ограничаване на замърсяването на атмосферния въздух с газо- и прахообразни замърсители от двигатели, инсталирани в извънпътни машини.
- ▶ Рамкова Директива 2000/60/ЕС за водите 32000L0060.
- ▶ Директива 2006/7/ЕС относно управление на качеството на водите за къпане, отменяща Директива 76/160/ЕЕС 32006L0007.
- ▶ Директива 76/160/ЕЕС относно качеството на водите за къпане:31976L0160.
- ▶ Директива 98/83/ЕС относно качеството на водите, предназначени за консумация от човека 31998L0083.
- ▶ Директива 75/440/ЕЕС относно изискванията за качеството на повърхностните води, предназначени за питейно битови водоснабдяване, изменена от Директиви 79/869/ЕЕС и 91/692/ЕЕС:31975L0440 31979L0869 31991L0692.
- ▶ Директива 91/271/ЕЕС относно пречиствателните станции за отпадъчни води от населени места, изменена с Директива 98/15/ЕЕС:31991L0271 31998L0015.
- ▶ Директива 91/676/ЕЕС относно защита на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници 31991L0676.
- ▶ Директива 80/68/ЕЕС за защита на подземните води от замърсяване с опасни вещества, изменена от Директива 91/692/ЕЕС:31980L0068 и 31991L0692 и Директива 2006/118/ЕО за опазване на подземните води от замърсяване и влошаване на състоянието им
- ▶ Директива 2006/11/ЕС за замърсяването на водите с опасни вещества и 7 дъщерни директиви, отменяща Директива 76/464/ЕЕС 32006L0011.
- ▶ Директива 76/464/ЕЕС за замърсяването на водите с опасни вещества и 7 дъщерни към нея, всички изменени от Директива 91/692/ЕЕС 31976L0464 31991L0692.
- ▶ Директива 92/43/ЕЕС относно съхранението на природните местообитания и на дивата флора и фауна 31992L0043.
- ▶ Директива 79/409 за съхранението на дивите птици 31979L0409
- ▶ Директива 1999/22/ЕС относно отглеждането на диви животни в зоологическите градини.
- ▶ Директива 96/82/ЕЕС относно контрола на големите аварии с опасни химикали 31996L0082.
- ▶ Директива 2003/105/ЕС на Европейския Парламент и на Съвета от 16 декември 2003 изменяща Директива на Съвета 96/82/ЕС за контрол на големите аварии с опасни вещества 32003L0105.
- ▶ Рамкова Директива 2000/14/ЕС относно шумовите емисии на съоръжения, предназначени за употреба извън сградите 32000L0014.
- ▶ Директива 2002/49/ЕС за оценка и управление на шума в околната среда 32002L0049.
- ▶ Конвенция за опазване на дивата европейска флора и фауна и природните местообитания (Бернска), ратифицирана на 25.01.1991 г., в сила за Р България от 01.05. 1991 г., обн. ДВ, бр. 23/1995 г.
- ▶ Конвенция за биологичното разнообразие е ратифицирана на 29.02.1996 г., в сила за РБългария от 16.07.1996, обн. ДВ, бр.19/1999 г.

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

- ▶ Конвенция по влажните зони с международно значение, по-специално като местообитания за водолюбива птица (Рамсарска), ратифицирана, в сила за Р България от 24.01.1976 г., обн. ДВ, бр. 56/10.07.1992 г.
- ▶ Конвенция по международната търговия със застрашени видове от дивата фауна и флора (Вашингтонска, CITES), ратифицирана през 1990 г., в сила за Р България от 16.04.1991 г., обн. ДВ, бр. 6/1992 г.
- ▶ Конвенция за защита на световното културно и природно наследство, ратифицирана и влязла в сила за България през 1976 г.
- ▶ Конвенция за защита на мигриращите видове (Бонска), ратифицирана със закон - ДВ, бр. 69/1999 г., обн. в ДВ, бр. 16/2000 г., в сила от 01.11.1999 г.
- ▶ Закон за опазване на околната среда
- ▶ Закон за водите
- ▶ Закон за управление на отпадъците
- ▶ Закон за чистотата на атмосферния въздух
- ▶ Закон за почвите
- ▶ Закон за защита от шума в околната среда
- ▶ Закон за подземните богатства
- ▶ Закон за опазване на земеделските земи
- ▶ Закон за биологичното разнообразие
- ▶ Закон за лечебните растения
- ▶ Закон за защитените територии
- ▶ Закон за защита на растенията
- ▶ Закон за защита на животните
- ▶ Закон за защита от вредното въздействие на химичните вещества и препарати
- ▶ Закон за устройство на територията
- ▶ Закон за местните данъци и такси
- ▶ Закон за ратификация на Базелската Конвенция за контрол на трансграничното движение на опасни отпадъци и тяхното обезвреждане
- ▶ Наредба №7 от 3 май 1999 г. за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух;
- ▶ Наредба №12 от 15 юли 2010 г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух;
- ▶ Наредба №11 от 14 май 2007 г. за норми за арсен, кадмий, живак, никел и полициклични ароматни въглеводороди в атмосферния въздух;
- ▶ Наредба №1 от 10 октомври 2007 г. за проучване, ползване и опазване на подземните води;
- ▶ Наредба №2 от 13 септември 2007 г. за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници;
- ▶ Наредба №3 от 16 октомври 2000 г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди;
- ▶ Наредба №1 от 11 април 2011 г. за мониторинг на водите;

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

- ▶ Наредба №6 от 9 ноември 2000 г. за емисионни норми за допустимото съдържание на вредни и опасни вещества в отпадъчните води, зауствани във водни обекти;
- ▶ Наредба №9 от 16 март 2001 г. за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели;
- ▶ Наредба №2 от 8 юни 2011 г. за издаване на разрешителни за заустване на отпадъчни води във водни обекти и определяне на индивидуалните емисионни ограничения на точкови източници на замърсяване;
- ▶ Наредба №12 от 18 юни 2002 г. за качествените изисквания към повърхностни води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване;
- ▶ Наредба за ползването на повърхностните води, обн. ДВ бр. 100 от 16 декември 2016 г.
- ▶ Наредба №26 (посл. изм. ДВ. бр.30 от 22 Март 2002 г.) за рекултивация на нарушени терени, подобряване на слабопродуктивни земи, отнемане и оползотворяване на хумусния пласт;
- ▶ Наредба № 1 от 04 юни 2014 г. (изм. и доп. ДВ. бр.30 от 31 Март 2020 г.) за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри. Наредбата определя изискванията за предоставяне на информация на НСИ и ИАОС относно отпадъците и съоръженията и инсталациите за отпадъци, вкл. информация от общините;
- ▶ Наредба №2 от 23.07.2014 г. (изм. ДВ. бр.46 от 1 Юни 2018 г.) за класификацията на отпадъците. Наредбата въвежда европейската класификация на отпадъците, задължителна за прилагане и от общините.
- ▶ Наредба №4 от 5.04.2013 г. (изм. и доп. ДВ. бр.82 от 5 Октомври 2018 г.) за условията и изискванията за изграждането и експлоатацията на инсталации за изгаряне и инсталации за съвместно изгаряне на отпадъци;
- ▶ Наредба № 6 Обн. ДВ. бр.80 от 13 Септември 2013 г. (изм. и доп. ДВ. бр.13 от 7 Февруари 2017 г.) за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци.
- ▶ Наредба №7 от 24.08.2004 г. за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци;
- ▶ Наредба №7 от 19.12.2013 год., за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци;
- ▶ Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци, Приета с ПМС № 20 от 25.01.2017 г., Обн. ДВ. бр.11 от 31 Януари 2017 г.
- ▶ Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, Обн. ДВ.. бр.98 от 8 Декември 2017 г.;
- ▶ Наредба за опаковките и отпадъците от опаковки Обн. ДВ. бр.85 от 6 Ноември 2012г.;
- ▶ Наредба за изискванията за третиране и транспортиране на производствени и опасни отпадъци Обн. ДВ. бр.29 от 30 Март 1999 г.;
- ▶ Наредба за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието Обн. ДВ. бр.63 от 12 Август 2016 г.;
- ▶ Наредба за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти - 08.01.2013 г.;

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

- ▶ Наредба за излезлите от употреба моторни превозни средства, Обн. ДВ. бр.7 от 25 Януари 2013 г.;
- ▶ Наредба за излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване, Обн. ДВ. бр.100 от 19 Ноември 2013 г.;
- ▶ Наредба за батерии и акумулатори и за негодните за употреба батерии и акумулатори, Обн. ДВ. бр.2 от 8 Януари 2013 г.;
- ▶ Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми, Обн. ДВ. бр.73 от 25 Септември 2012 г.;
- ▶ Наредба №3 от 1 август 2008 г. за нормите за допустимо съдържание на вредни вещества в почвите;
- ▶ Наредба за инвентаризацията и проучванията на площи със замърсена почва, необходимите възстановителни мерки, както и поддържането на реализираните възстановителни мероприятия, обн. ДВ бр. 15 от 16 февруари 2007 г.;
- ▶ Наредба №4 от 12 януари 2009 г. за мониторинг на почвите;
- ▶ Наредба №2 от 20 януари 2004 г. за привалата и изискванията за събиране на билки и генетичен материал от лечебни растения, обн. ДВ бр. 14 от 29 февруари 2004 г.;
- ▶ Наредба №5 от 19 юли 2004 г. за изискванията, на които трябва да отговарят билкозаготвителните пунктове и складовете за билки, посл. изм. ДВ бр.66 от 10.08.18 г.;
- ▶ Наредба за разработване на планове за управление на защитени територии с посл. изм. ДВ бр.55 от 7 юли 2017 г.;
- ▶ Наредба №54 от 13 декември 2010 г. за дейността на националната система за мониторинг на шума в околната среда и за изискванията за провеждане на собствен мониторинг и предоставяне на информация от промишлените източници на шум в околната среда, обн. ДВ бр.3 от 11 януари 2011 г.;
- ▶ Наредба №6 от 26 юни 2006 г. за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и вредните ефекти от шума върху здравето на населението.;
- ▶ Наредба за изграждане, експлоатация и развитие на национална автоматизирана система за непрекъснат контрол на радиационния гама-фон в Република България, изм. ДВ бр.40 от 16 Май 2006 г.;
- ▶ Наредба за радиационна защита при дейности с източници на йонизиращи лъчения;
- ▶ Наредба №9 от 14 март 1991 г. за пределно допустими нива на електромагнитни полета в населени територии и определяне на хигиенно-защитни зони около излъчващи обекти, изм. ДВ. бр.8 от 22 Януари 2002 г.;
- ▶ Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми, Обн. ДВ. бр.57 от 2 Юли 2004 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.67 от 23 Август 2019 г.;
- ▶ Наредба за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда, Обн. ДВ. бр.25 от 18 Март 2003 г., посл. изм. ДВ. бр.67 от 23 Август 2019 г.;
- ▶ Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

защитените зони Приета с ПМС № 201 от 31.08.2007 г., обн., ДВ, бр. 73 от 11.09.2007 г., в сила от 11.09.2007 г., посл. изм. и доп., бр. 94 от 30.11.2012 г., в сила от 30.11.2012 г.

- ▶ Указания на Министерството на околната среда и водите относно структурата и съдържанието на общинските програми за опазване на околната среда
- ▶ Интегрираната териториална стратегия за развитие (ИТСП) на Североизточен регион за планиране от ниво 2 програмен период 2021-2027 г.
- ▶ Общ устройствен план на Община Хитрино, одобрен с Решение № 104 от 23.11.2018 г. на Общински съвет Хитрино, обн. в ДВ, бр.16 от 22.02.2019 г.
- ▶ План за интегрирано развитие на Община Хитрино за периода 2021 – 2027 г., одобрен с Решение № 29 от 30.03.2021 г. на Общински съвет Хитрино;
- ▶ Наредба за управление на отпадъците на територията на община Хитрино;
- ▶ Наредба за изграждане и опазване на зелената система на територията на община Хитрино;
- ▶ Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на Община Хитрино;
- ▶ Наредба № за поддържане и опазване на обществения ред и сигурност на гражданите на територията на община Хитрино;

ОБЩИНА ХИТРИНО ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

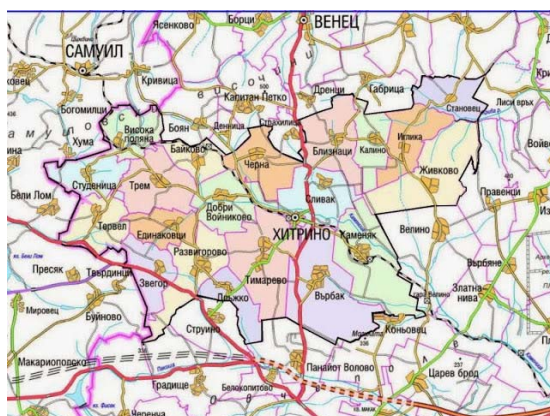
III. АНАЛИЗ НА СРЕДАТА

1. ПРИРОДО - ГЕОГРАФСКИ ФАКТОРИ

1.1. Географско разположение

Община Хитрино като територия заема източната част от Дунавската платформена равнина и югозападната част на Лудогорието. Равнинният характер на релефа е предпоставка за интензивно земеделие, изграждане на качествена комуникационна мрежа и другите инженерно-технически съоръжения за населените места в общината и особено за общинския център Хитрино.

Преобладаващият релеф е равнинно-хълмист и платовиден, като средната надморска височина на общината е 360,8 м. Обширно пространство заемат плоските вододелни.

Фиг. III.1.1.1. Карта на община Хитрино

Територията на общината е разположена върху Мизийската плоча, основата на която преобладаващо е изградена от палеозойски скали. Върху тях пространствено са отложени седиментни скали с различна дебелина. Специфична скала е льосът. Различно дебела льосова покривка воалира вододелни пространства, долинни склонове, както и някои речни тераси.

В орографско отношение заемащата територия се характеризира с голямо разнообразие - в северната част се спускат най-южните части на Лудогорското плато и Самуиловските височини. Средната надморска височина на територията е 320 м, като през територията преминават две реки Пакоша и Каменица. Посредством долината на р. Провадийска общината се свързва с Девненската низина и респ. Черно море.

1.2. Климатични условия

Съгласно климатичното райониране на страната, направено при отчитане на основни фактори: географска ширина, характер на релефа, положение спрямо големите водни басейни

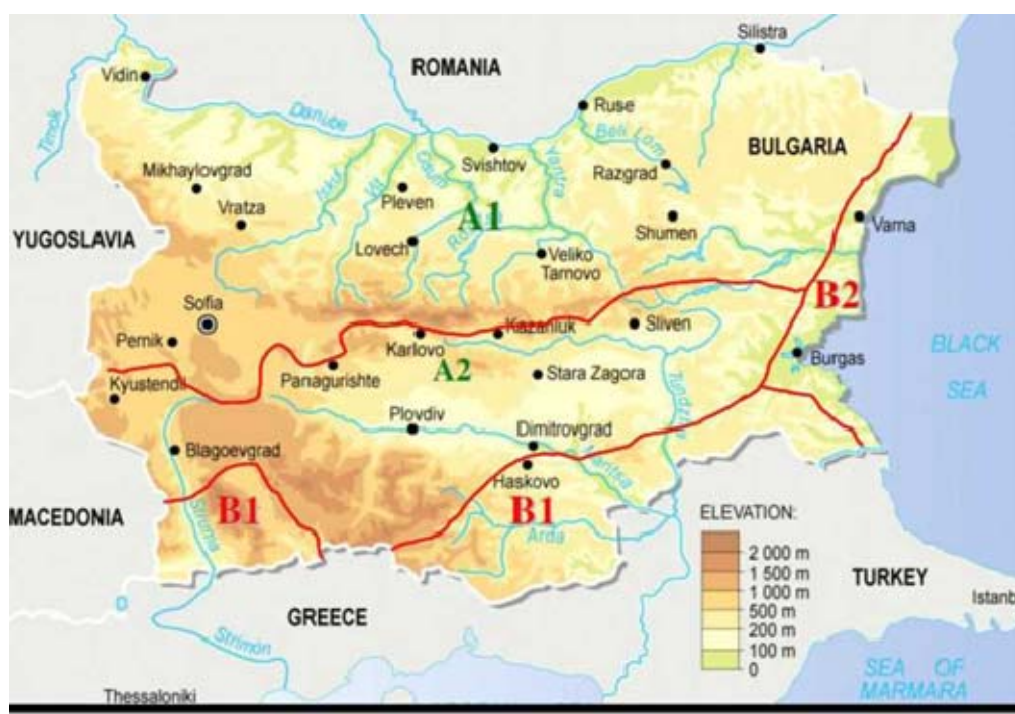

ОБЩИНА ХИТРИНО ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

и обща атмосферна циркулация, на територията на България са обособени две климатични области: Европейско-континентална и континентално-средиземноморска климатична област.

Територията на община Хитрино попада в Европейско-континентална климатична област, и по-точно в умерено-континентална климатична подобласт.

Климатът на територията е умерено-континентален със степно влияние. Формира се под влияние на океанските въздушни маси на умерените ширини, нахлуващи основно от северозапад и запад и по-рядко откъм север и североизток, и на континентални въздушни маси на умерените ширини, които нахлуват предимно откъм североизток и по-рядко откъм северозапад. През зимата се наблюдават нахлувания и на арктични въздушни маси, което усилва континенталността на климата.

Легенда:

A. Европейско-континентална климатична област

A1- Умерено-континентална климатична подобласт A2- Преходно-континентална климатична подобласт B. Континентално-средиземноморска климатична област B1 - Южнобългарска климатична подобласт B2 - Черноморска климатична подобласт

Фиг. III.1.2.1. Климатични райони в България

По-долу е направен преглед на метеорологичните характеристики на района, в който е разположена общината.

1.2.1. Ветрови процеси

Режимът на вятъра над територията се определя от редица фактори, основните от които са атмосферната циркулация, формите на релефа, характера на постилащата повърхност.

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

Релефните дадености, отдалечеността от естествени планински възвишения са предпоставка за ветровите процеси.

Област Шумен е разположена в умерените ширини, ветровия режим се формира под влияние на особеностите на атмосферната циркулация над тях. Посоката и скоростта на вятъра се определя от постоянния характер на действие на баричните центрове, които стационарират в северните части на Атлантическия океан, и сезонния характер на тези над Средиземно море. Почти през цялата година преобладава западно- източния пренос на въздушни маси.

Преобладаващи месеци с ветрове са май и септември. От това следва, че най -високи концентрации на замърсителите в атмосферния въздух над населените места се очакват на подветрената страна през пролетта и есента. Характерът на разсейването и преноса на замърсители съществено се влияе от скоростта на вятъра, като най-неблагоприятни са ветровете със скорост 0 до 1.0 m/s. За района на община Хитрино са характерни средни месечни скорости над 1.6 m/s .

Таблица III.1.2.1.1 Месечна и годишна скорост на вятъра в м/с

СТ	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	ГОД
Шумен	3.0	3.3	3.1	2.6	2.3	2.0	<u>2.0</u>	<u>2.0</u>	1.9	2.2	2.4	2.4	2.4
Ц брод	3.0	2.9	2.6	2.5	2.2	1.6	1.7	1.6	1.3	1.5	2.2	2.4	2.1

Таблица III.1.2.1.2 Средна скорост на вятъра по посоки м/с

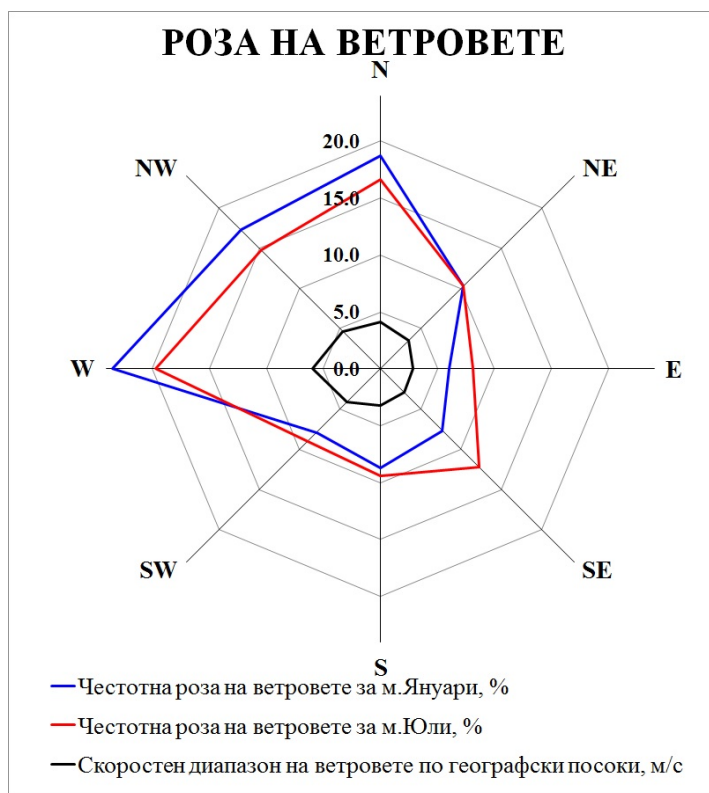
Посоки	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
N	4.5	4.6	4.9	4.2	4.0	3.9	3.6	3.4	3.9	3.8	4.3	4.4
NE	3.7	3.8	4.4	3.7	3.5	3.3	3.2	3.1	3.2	3.3	3.4	3.5
E	2.5	3.0	3.4	3.3	3.4	2.6	2.4	2.6	2.6	2.9	3.1	2.4
SE	2.6	3.2	3.4	3.5	3.7	2.6	2.4	2.5	2.6	3.0	3.0	2.9
S	3.2	4.1	3.8	3.7	3.1	2.5	2.7	2.6	2.5	3.2	3.2	4.0
SW	4.1	4.7	4.7	4.4	4.0	3.8	3.9	4.2	3.5	4.0	4.1	4.0
W	6.3	7.4	6.4	6.2	5.6	5.6	5.9	5.4	5.4	5.3	6.0	5.7
NW	4.7	5.9	4.9	4.9	4.2	5.0	4.4	4.2	4.7	4.2	4.6	4.2

Източник: Климатичен справочник за България

Преобладаващите ветрове по честота и скорост са западни, северни и североизточни, умерени със средногодишна скорост 1,6 м/сек. За намаляване скоростта на вятъра са изградени полезащитни горски пояси, които също така служат за регулиране на повърхностният воден отток, намаляване на изпарението на водата и укрепване на почвата с дълбоката коренова система на дървесните видове.

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

Граф. III.1.2.1.1 Роза на ветровете

Таблица III.1.2.1.3 Честота на вятъра по посоки % и тихо %

Посоки	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Год.
N	18.7	16.9	16.6	12.8	13.8	14.7	16.6	12.7	16.8	15.3	15.3	18.7	15.7
NE	10.3	11.5	12.9	11.1	11.1	9.9	10.3	12.1	13.3	15.3	12.9	10.4	11.8
E	6.0	6.4	9.7	10.0	9.6	9.2	8.1	11.0	9.8	8.6	8.5	5.9	8.6
SE	7.7	8.5	12.3	17.5	18.0	15.1	12.2	14.7	13.0	10.0	12.7	8.8	12.5
S	8.7	9.0	8.9	12.9	13.0	12.0	9.4	9.9	11.8	11.2	12.8	9.5	10.8
SW	7.9	8.4	7.5	8.0	7.7	9.4	9.0	7.3	8.0	9.8	7.7	8.4	8.3
W	23.5	23.8	18.7	15.8	14.8	18.8	19.7	18.8	14.3	16.7	16.9	21.3	18.6
NW	17.3	15.6	13.4	11.7	11.9	10.7	14.8	13.5	13.1	13.2	13.4	17.0	13.8
ТНО	27.4	25.5	24.7	29.1	29.0	32.8	32.5	34.0	36.2	37.6	30.5	32.8	31.0

Източник: Климатичен справочник за България

1.2.2. Атмосферно налягане

Най-стабилно атмосферното налягане е през летните месеци и при антициклонално състояние на времето. При преминаване на циклони (най-често през пролетния и зимния сезони) се наблюдават резки промени в стойностите на барометричното налягане.

ОБЩИНА ХИТРИНО ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

Средногодишните стойности на атмосферното налягане за общината, измерена в станция Разград през 2015 г. е 1012,6 хектопаскала (хПа). Най-високите средно месечни стойности са през ноември и октомври, а най-ниските през февруари и юли. През летните месеци атмосферното налягане е най-стабилно по отношение на месечните стойности. Денонощният ход обаче показва по-големи амплитуди през летните месеци, отколкото през зимните.

1.2.3. Температура на въздуха.

Най-студените месеци през годината са януари и февруари. Минималните температури през зимата в някои случаи падат до -20°C . Не са изключения и резките понижения на температурите през пролетта и есента. Като най-топли се очертават месеците юли и август. Типичен пролетен месец е април, а типичен есенен - октомври.

Юлската температура в целия район е между 21 и 22°C . Големите летни горещини се проявяват сравнително най-слабо в североизточната част, където те рядко надхвърлят $32-33^{\circ}\text{C}$, а най-силно във вътрешността на района, където са от порядъка на $35-36^{\circ}\text{C}$. Есента е значителна по-студена от пролетта, като през м.май под влияние на морски въздушни маси температурата на въздуха е около 15°C . Средно-годишната температура за Община Хитрино е $11,0^{\circ}\text{C}$.

Средните зимни температури са над $0,6^{\circ}\text{C}$, средните пролетни са $10,2^{\circ}\text{C}$, а средните есенни $12,1^{\circ}\text{C}$. Средните летни температури са високи $21,0^{\circ}\text{C}$. Характерни са сланите и честите градушки.

Таблица III.1.2.3.1 Средна месечна минимална и максимална температура на въздуха

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2.7	5.7	10.3	17.4	22.4	26.4	28.9	29.0	25.0	18.6	11.6	5.6
-4.8	-2.8	0.0	5.0	9.8	13.4	15.4	15.0	11.4	6.9	3.2	-1.7

Източник: Климатичен справочник за България

Средногодишната стойност на температурата на въздуха за района на общината е 11°C . В следващата таблица е представен годишният ѝ ход по месеци.

Таблица III.1.2.3.2 Средна месечна и годишна температура на въздуха

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Год.
-1,1	1,0	4,0	10,7	15,6	19,4	22,0	21,6	17,4	12,0	6,8	1,8	11,0

Източник: Климатичен справочник за България

Високият процент на “отвореност” на релефните форми предопределя ниската степен на инверсионните температурни процеси. Характерни са кратковременни динамични инверсии.

1.2.4. Валежи

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

Средногодишната сума на валежите за общината е 597 л/кв.м.. В целия район най-интензивни валежи падат през м. юни , а най-малко - през есента - м. септември. Понякога валежите са поройни, което спомага за засилване на ерозията върху наклонените терени.

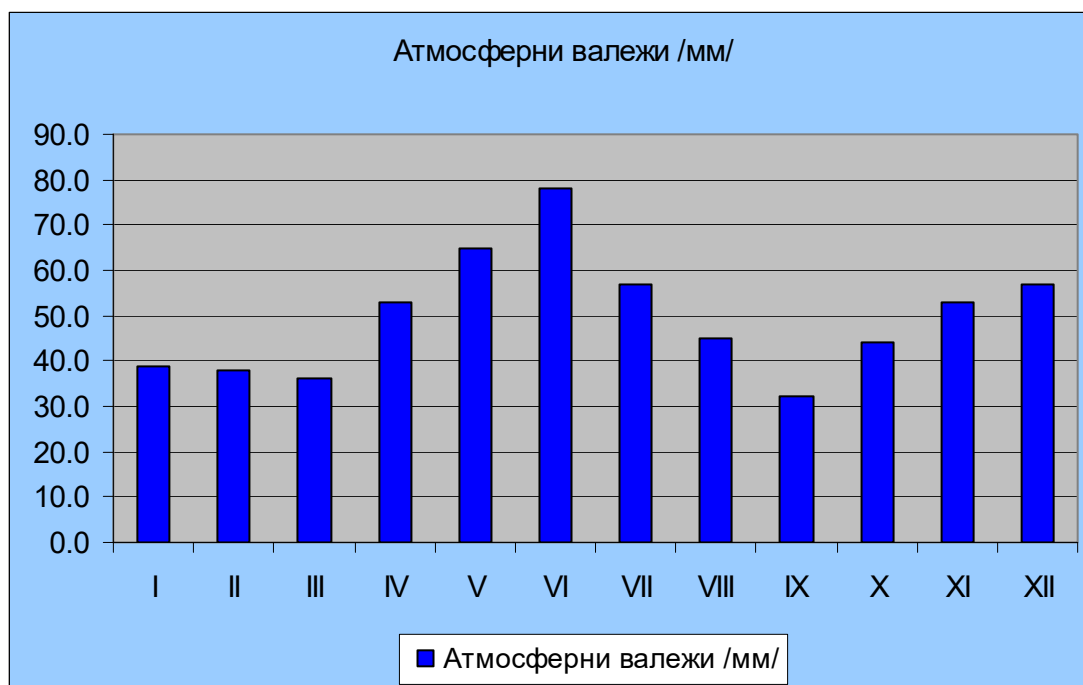
Района на общината се характеризира с горещо лято и студена зима. Валежите са по-ниски от средните за страната, но са по-обилни в сравнение с останалите области в Лудогорието. Годишният ход на валежите в този район има подчертано континентален характер. Максимумът е през юни, а минимумът - през февруари. Валежите от сняг са в периода ноември – февруари. Средното месечно и сезонно разпределение на валежите е както следва: зима -134 л/кв.м, пролет -154 л/кв.м, лято - 180 л/кв.м и есен - 128 л/кв.м.

Среден брой на дните със снежна покривка 20-50 дни, като задържането ѝ започва от началото на м. декември и продължава до средата на м. март. Средната височина на снежната покривка през януари е от 10 до 30 см.

Таблица III.1.2.4.1 Средно месечно количество валежи

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
39	38	36	53	65	78	57	45	32	44	53	57

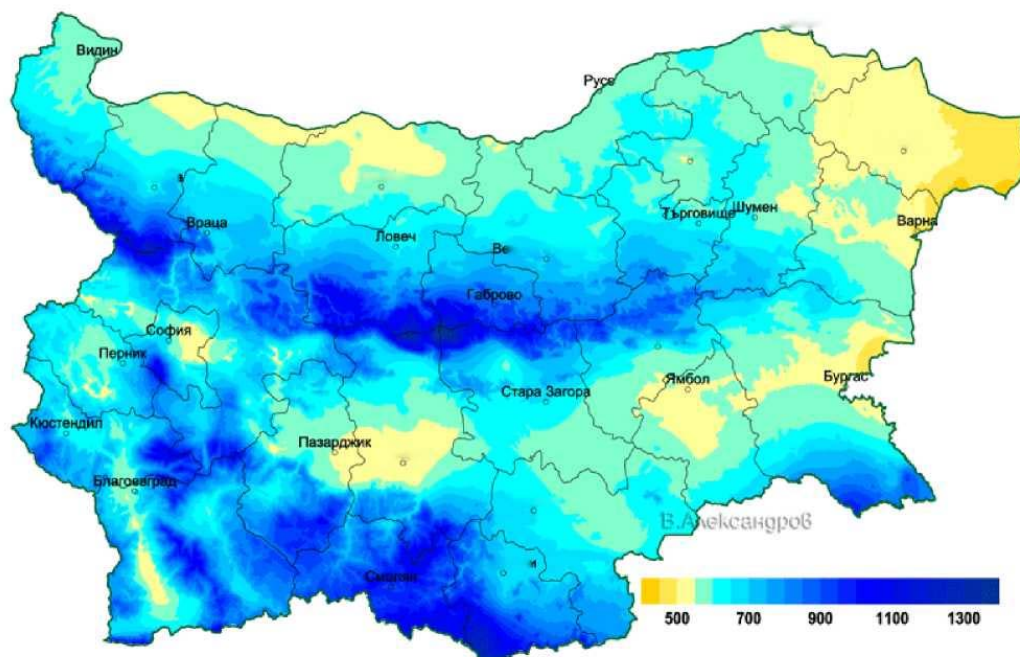
Източник: Климатичен справочник за България

Граф. III.1.2.4.1 Средно месечно количество валежи

ОБЩИНА ХИТРИНО ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

Фиг. III.1.2.4.1 Средно годишни стойности на валежи

1.2.5. Мъгли

Мъглата е състояние на въздуха в приземния слой, при което хоризонталната видимост е по-малка от 1 км. В общината мъглите се образуват предимно през студената част на годината. Максимумът им е през януари и декември и съвпада с максимума на относителната влажност. Броят на дните с мъгла варира от 20 до 140 през цялата година.

Продължителността на мъглата е друга основна характеристика. Най-често са мъглите с продължителност до 3 часа и от 3 до 6 часа. Наблюдават се и мъгли с продължителност няколко денонощия. Те затормозяват транспорта, трудовата дейност в много отрасли и водят до повишаване концентрациите на много от замърсителите на приземния въздух.

1.2.6. Влажност на въздуха

Средната относителна влажност на въздуха е 74%. През зимния период влажността достига 82-84 %, а през лятото спада до 64-65 %.

Данните за средно месечните и годишна относителна влажност в проценти са представени в следващата таблица.

Таблица III.1.2.6.1 Средно месечните и годишна относителна влажност в проценти

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Год.
83	80	74	69	71	70	65	64	68	75	82	84	74

Източник: Климатичен справочник за България

ОБЩИНА ХИТРИНО ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

1.2.7. Слънчева радиация и слънчево греене

Основен източник на енергия за процесите в атмосферата е слънчевата радиация. Тази енергия определя степента на устойчивост или неустойчивост, на обмена на въздушни маси с различни физически характеристики, активността на хоризонталните и вертикалните атмосферни токове.

В разглеждания район сумарната слънчева радиация показва закономерен годишен ход с минимални стойности през декември и максимум през юни и юли. Това определя режима на вътрешномасовите атмосферни процеси при липса на активен атмосферен пренос. Инверсионната стратификация и отслабването на турбулентния топлообмен най-често са следствия от отрицателен радиационен баланс.

Таблица III.1.2.7.1 Дневни суми на сумарната слънчева радиация (кал/см²/час)

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
120.0	189.0	271.0	375.0	461.0	508.0	515.0	471.0	382.0	244.0	134.0	85.0

Източник: Климатичен справочник за България

Сумарната радиация нараства с височината на слънцето и в часовете около обяд достига максималните си стойности.

Познаването на светлинния режим в общината е тясно свързано с хигиената на труда, експлоатацията на различни технически съоръжения и др.

1.3. Хидрографска мрежа

Съгласно хидрогеоложката карта на Република България общината попада в област със слабо изразено континентално климатично влияние върху оттока на реките. Хидрогеоложките особености са обусловени от равнинно-хълмистия характер на релефа, умерено-континенталния климат и широкото разпространение на варовикови скали и лъсочна покривка, които формират дълбоко разположени карстови водни басейни. По-голям интерес за региона представляват дълбоките подземни води акумулирани в малм-валанжския хоризонт. Характерът на водите е карстов и карстово-пукнатинен. Водните площи заемат едва 0.4 % от територията на общината.

Според хидрогеоложкото райониране на България община Хитрино попада в област Б с преобладаващо дъждовно подхранване, като най-северната част попада в район Б I 7-Джюлюнишко- Голямокамчийски и почти на границата с хидроложки район Б I 14 - Ломско-Провадийски. Районите са разграничени според някои специфични особености в подхранването и режима на оттока, обусловени от физикогеографските условия на речните

ОБЩИНА ХИТРИНО ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

басейни.

През територията на община Хитрино преминават две реки - Каменица и Пакоша, които дренират водите си към р. Провадийска и р. Камчия респ. в Черно море, поради което са обявени за чувствителни зони, съгласно Заповед № РД -272/03.05.2001 г. на МОСВ за категоризация на повърхностните водни обекти.

Река Каменица е водоприемник втора категория, определена съгласно заповед на министъра на околната среда и водите и представлява част от поречието на р. Провадийска (с обща водосборна площ 2130 км² и дължина 119 км.) – Белославско езеро.

Водният обект река Каменица е местна малка река, ляв приток на Провадийска река. След гр. Каспичан, където се събират р. Крива, р. Каменица и р. Мадарска, се формира основния поток на Провадийска река - среден наклон на реката – 3,6 % и средно годишното водно количество близо до устието ѝ е 1,0 м³/с. Тя оформя отделно поречие и се зауства в Белославско езеро, което е свързано с Черно море. Отточният ѝ режим е силно променлив, неравномерно разпределен и с подчертано пороен характер. Провадийската река се образува от сливането на р. Крива, Каменица и Мътнишка в Каспичанското поле. Общата ѝ дължина е 119 км и водосборна площ 2131 кв. км. Средногодишният отток при г. Синдел е 2.68 м³ /сек

Река Пакоша води началото си от разклоненията на Самуиловските височини, в близост до с. Звезгор и преминава през с. Развигорово, където е изграден микроязовир за спортен риболов и напуска пределите на община Хитрино като се влива в яз. ”Фисека”. Оттока на язовира е към р. Врана от поречието на р. Камчия.

Общата дължина на р. Камчия от изворите до Черно море е 245 км. Средният годишен отток при гр. В. Преслав е 5.2 м³/ сек, а при с. Гроздево - 22.8 м³/ сек. Общата площ на водосборния ѝ басейн е 5358 кв. км. Пълноводието на реката е през месеците декември- юни, а максималния отток - през м. март.

Освен двете разгледани по-горе реки, които се отнасят към Черноморски басейнов район, върху територията на община Хитрино са разположени и части от три повърхностни водни тела от две други поречия- Русенски Лом и Добруджански реки, които са част от Дунавски басейнов район.

В поречие Дунавски Добруджански реки - едното водно тяло включва приток на р. Ружичка като част от водосбора на реката с европейски код BG1DJ100R008 , а второто е част от водосбора на р. Сенкьовица в извора с европейски код BG1DJ109R001.

В поречие Русенски Лом е третото водно тяло което е част от водосбора на р. Бели Лом преди язовир Бели Лом с код BG1RL900R012 .

И двете водни тела са категория река. За поречие Дунавски Добруджански реки тип BGTR10– пресъхващи (пониращи) реки , а за поречие Русенски ЛОМ- тип BGTR11 (малки и средни карстови реки) (типология 2009 г.).

На територията на общината няма естествени езера. Изградени са 8 броя микроязовири за хидромелиоративни цели и риболов. От тях в добро състояние, годни за ползване са 4 броя и други 2 са в задоволително състояние и един е неизползваем с. Байково. Язовирът в с. Развигорово с площ 78.3 дка служи за спортен риболов и е отдаден на концесия за срок от 20 години.

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

Таблица III.1.3.1. Изградени микроязовири в община Хитрино

Водоеми, язовири, речни корита	Населено място	Площ/дка	Собственост	Форма на стопанисване
Язовир “Развигорово”	с.Развигорово	78.261	общинска	под наем
Водоем “Иглика”	с.Иглика	8.193	общинска	за отдаване
Водоем “В.поляна”	с.В.поляна	11.638	общинска	обществена
Водоем “Живково”	с.Живково	20.604	общинска	за отдаване
Водоем “Върбак”	с.Върбак	13.682	общинска	разрушена
Водоем “Равнец”	с.Тимарево	9.586	общинска	без вода
Водоем “Тимарево”	с.Тимарево	26.691	общинска	обществена
Водоем “Студеница”	с.Студеница	1.744	общинска	обществена
Блато “Байково”	с.Байково	8.375	общинска	

Източник: ОУПО Хитрино

През последните години в общината са предприети мерки и се полагат усилия за възстановяване на мрежата от напоителни канали, което да доведе до намаляване загубата на вода по време на транспортирането, както и изготвянето и изпълнението на краткосрочни и дългосрочни програми за реконструкция и обновяване на хидромелиоративната система, с цел подобряване ефективността при използване на вода за напояване.

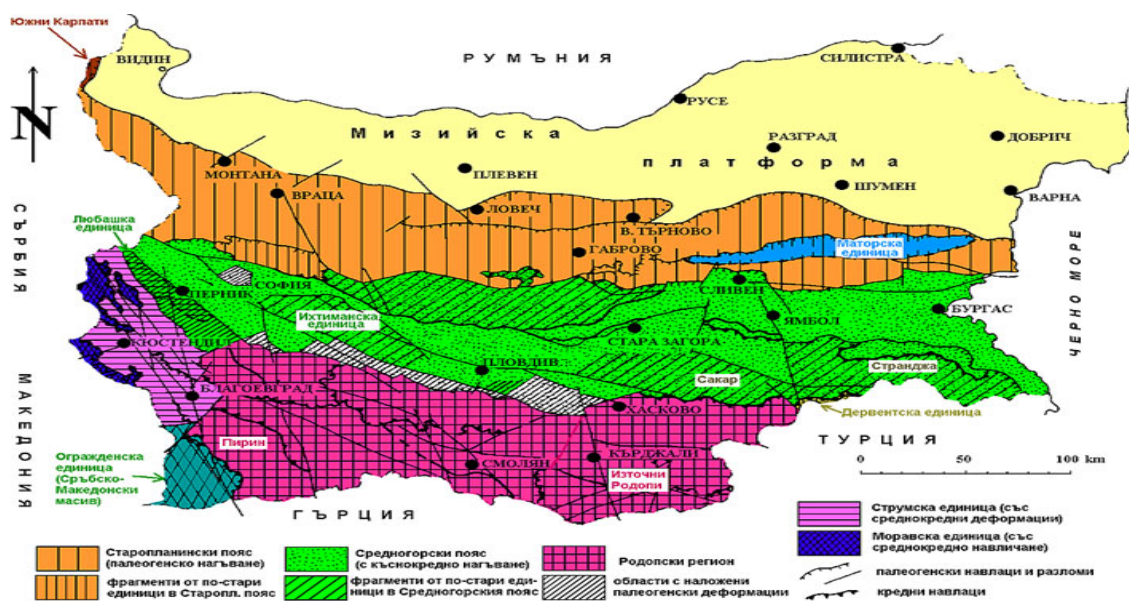
1.4. Земни недра и почви

1.4.1 Земни недра

В геоложката история на България се отделят следните етапи с различна специфика: предпалеозойски (докамбрийски), каледоно-херцински, алпийски и неотектонски. Те обхващат сравнително дълги периоди от време, в течение на които природните условия са се изменяли. Особеностите на геотектонската обстановка през тези етапи са се отразили върху характера и разпространението на изключително разнообразни по възраст скални комплекси и структури. Възрастта на скалните комплекси е от Докамбрия до съвременни наслаги. По вид разкриващите се скали са седиментни, магмени и метаморфни. Това многообразие от различни по състав и възраст скали и разнообразни палеогединамични обстановки е предпоставка за наличието на разнообразни по вид и произход минерални суровини, проявата на многообразни негативни геодинамични процеси, както и определят различна сеизмична характеристика на различните части от територията на страната. Геоложкият строеж и тектонските особености на територията на България са резултат от процесите, предизвикали образуването на Алпо-Хималайската геотектонска структура.

ОБЩИНА ХИТРИНО ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

Фиг. III.1.4.1.1 Характеристика на геоложките условия на територията на Р България

Територията на общината е разположена върху Мизийската плоча, основата на която преобладаващо е изградена от палеозойски скали. Върху тях пространствено са отложени седиментни скали с различна дебелина. Специфична скала е льосът. Различно дебела льосова покривка воалира вододелни пространства, долинни склонове, както и някои речни тераси. В орографско отношение заеманата територия се характеризира с голямо разнообразие – в северната част се спускат най-южните части на Лудогорското плато и Самуиловските височини. През територията на Хитрино преминават две реки Пакоша и Каменица. Посредством долината на р. Провадийска общината се свързва с Девненската низина и респ. Черно море.

В геолого-тектонско отношение районът се разполага в Мизийската платформа. В геоморфоложко отношение районът се отнася към Източна Дунавската равнина.

В тектонско отношение, попада в обсега на северната/преходна/ивица на Предбалканската структурна зона, изградена от широки слабо изразени ганкови структури.

В геоложко отношение са представени кватернерни разновидности, отложени в долнокредитния седиментогенен комплекс. Кватернерът е представен главно от алувиални прахови, праховопесъчливи и песъчливи глини, глинести пясъци и заглинени чакъли, както и от алувиално-делувиални глини, покрити от техногенни насипи. Долната креда е представена от хотривски мергели, сивозеленикави на цвят, плътни, прослоени от глинести и варовити мергели, на места с дребен чакъл от варовик. В най-горната си част мергелите са силно изветрели, а в дълбочина са плътни и здрави. Геоложкият строеж на района е твърде разнообразен. В основата си теренът на общината е изграден от хотривски мергели и мергелни варовици, които изграждат околните височини и служат за подложка на алувиалните наслаги. В повечето случаи тези хотривски седименти играят ролята на водоупор. Там където

ОБЩИНА ХИТРИНО ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

преобладава варовитата компонента често се явяват пукнатинни извори, някои от които се изливат подпочвено и подхранват грунтовогоя поток в алувиалните наслаги.

Кватернерът е представен главно от алувиални наслаги и льос. Последният е деградиран, заглинен и покрива кредните седименти на околните височини и заравнености. Падналите върху льоса атмосферни валежи инфилтрират в дълбочина и подхранват отделни пукнатинни извори.

Алувият в заливната речна тераса е със средна мощност 7 м и е представен от праховопесъчливи глини и заглинени чакъли. Последните имат средна мощност 1,5-2,0 м. Глинестата компонента в тях варира в широки граници. В тази чакълеста прослойка се акумулират подпочвени води и се формира грунтовогоя поток. Подхранването му става както от инфилтрирали атмосферни валежи и речни води, така също и от подпочвено изливащи се пукнатинни извори. В района не се наблюдават свлачища, срутища, заблацията и др.

➤ Геоложки строеж

В геоложко отношение общината е част от източните предели на Лудогорското плато. Лудогорието има свой характерен строеж, който обаче е във връзка с останалите части на Мизийската плоча. То е изградено главно от долнокредни беремски варовици и пясъчници, разкрити на места в долините на пресъхнали реки - там където често се спускат стари пътища. На места излизат пясъчници от същото време и материали от третичния период. Цокълът на Лудогорието е изграден от двата неокомски етажа - хотрив и валанж. Те се разкриват пак по долините на лудогорските кулаци, където са изрязали профили във варовиците и мергелите. През апта Лудогорието заедно с долината на Ломовете (Ломията) бавно потъва и в него нахлува морето. През кватернера станало льосонавяването. Тогава плащ от дебел льос покрил цялата територия на днешното Лудогорие. Сега на много места няма и помен от него, тъй като е отмит и отнесен от течащите води. На отделни места, където е запазен льосовия слой, дебелината му надхвърля 60 метра. В Лудогорието е разпространен глинестия тип льос. Той има жълтокафяв цвят. Неговата средна дебелина е до 15 метра. Всички геоложки етажи в Лудогорието са разположени хоризонтално, което говори за неговия слоест строеж и е доказателство, че не е било поприще на нагъвателни процеси.

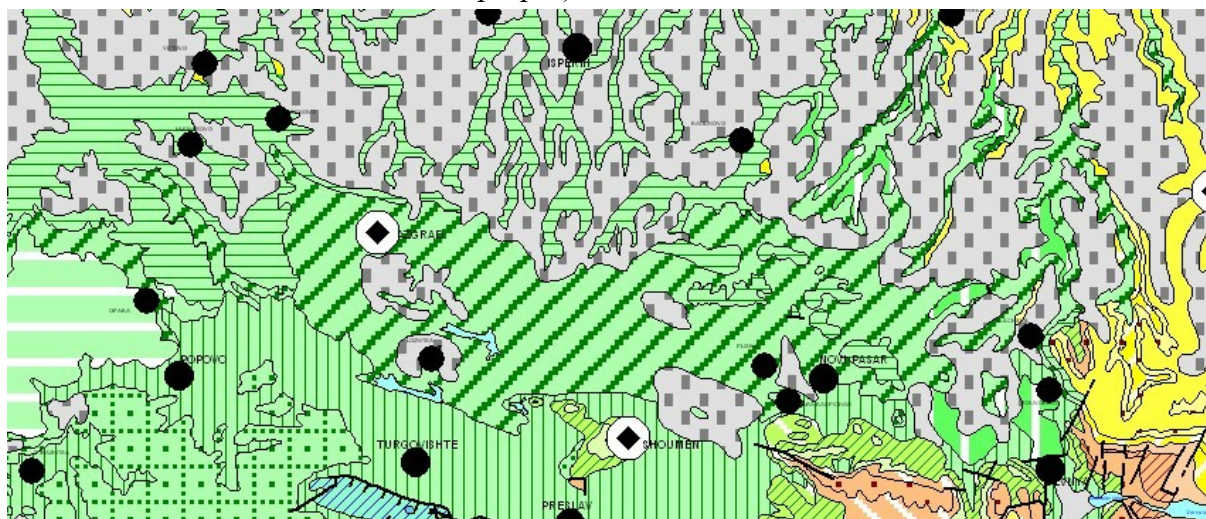
Карстовите форми - съвременни и погребани, правят лудогорския ландшафт твърде интересен и разнообразен с множеството си пещери, валози, понори, затлачени подземни кухни, подземни карстови води или бликащи карстови извори. Жълтия льосов плащ за известно време е спрял окарствяването на областта, за да продължи то в по-ново време с още по-голяма сила и ефект. Зеленият плащ на горите също е прекъснал и забавил окарствяването, но изсичането им на много места е довело до силно активизиране на карстовите процеси.

Основните скали изграждащи района са седименти от Разградската свита на Кредата, с хотрив-баремска възраст ($rKj^{h\text{ }rb}$). Те са представени от глинести варовици и мергели, често с глауконит. Мощността им в района е от 70 до 250 т. Кватернерната покривка е от алувиални, делувиални и еолични образувания с холоценска и горно плеистоценска възраст. Мощността им е от 1 м /по склоновете/ до 10-15 м в заравнените участъци. Представени са от глинести мергели, мергели, глинести варовици, мергели с прослойки от пясъчници до пясъчници с

ОБЩИНА ХИТРИНО ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

прослойки от мергели, плочести варовици, на много места с глауконит и флинткови ядки. Глинестата и глинесто-теригенна компонента нараства на юг-югозапад, а на север-североизток постепенно в хоризонтално и по-бързо във вертикално направление се замества от карбонатно вещество. В района на Хитрино са вмъкнати огромни литоложки тела с лещовидна форма от пясъчливи до чисти варовици (“Хитрински” варовици“). Отнасят се към различни литостратиграфски свити: Горнооряховска, Разградска (с Хитрински член), Романска, Тръмбешка, Ковачевецка и др., границите между които са условни и приблизителни. Характерна особеност са хоризонталните им и латерални контакти, свързани с клиновидно зацепване, съчленяване, заместване и изклиняване от югозапад на североизток, поради което и взаимоотношенията между долнището и горнището на свитите в различните части са усложнени. Дебелините на отделните свити варират в широки граници – от 40-100 m до 1000-1500 m, като общата дебелина на долнокредните седименти намалява от югозапад на север и изток от 1600-1800 m до 400-500 m. Хроностратиграфският им обхват е от хотрив (в долните, по-глинести части на литоложкия разрез) до апт.

Фиг. III.1.4.1.2. Характеристика на геоложките условия в община Хитрино

ОБЩИНА ХИТРИНО ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

➤ Полезни изкопаеми

По данни на Министерството на енергетиката на територията на Община Хитрино има една действаща концесия за добив на подземни богатства – строителни материали – варовици от находище „Хитрино“, предоставена на “Автомагистрала Черно море” АД гр. Шумен, на основание решение № 333 на Министерския съвет от 14.05.2001 г. и сключен концесионен договор за срок от 25 години и предстои провеждането на геологопроучвателни дейности в следните площи:

- „Хитрино – 3“ – от “Автомагистрала Черно море” АД гр. Шумен, на основание разрешение № 404 от 29.09.2014 г. за проучване на строителни материали – „подземни богатства по чл. 2, ал. 3, т.5 от Закона за подземните богатства в площ „Хитрино-3“, разположена в землището на с. Сливак.
- „Хитрино – 4“ – от “Автомагистрала Черно море” АД гр. Шумен, на основание разрешение № 403 от 29.09.2014 г. за проучване на строителни материали – „подземни богатства по чл. 2, ал.3, т.5 от Закона за подземните богатства в площ „Хитрино-4“, разположена в землището на с. Сливак.

Към момента няма предоставени по реда на Закона за подземните богатства концесии за добив на: метални полезни изкопаеми, неметални полезни изкопаеми-индустриални минерали, нефт и природен газ, твърди горива, скалнооблицовъчни материали.

Реализацията на „бъдещи проекти“ и инвестиционни намерения за добив на подземни богатства на територията на Община Хитрино е в пряка зависимост от резултатите от провежданите съгласно посочените по-горе разрешения за геологопроучвателни дейности и от резултатите от оценката на въздействието върху околната среда на съответните инвестиционни намерения, направено по реда на глава шеста от Закона за опазване на околната среда.

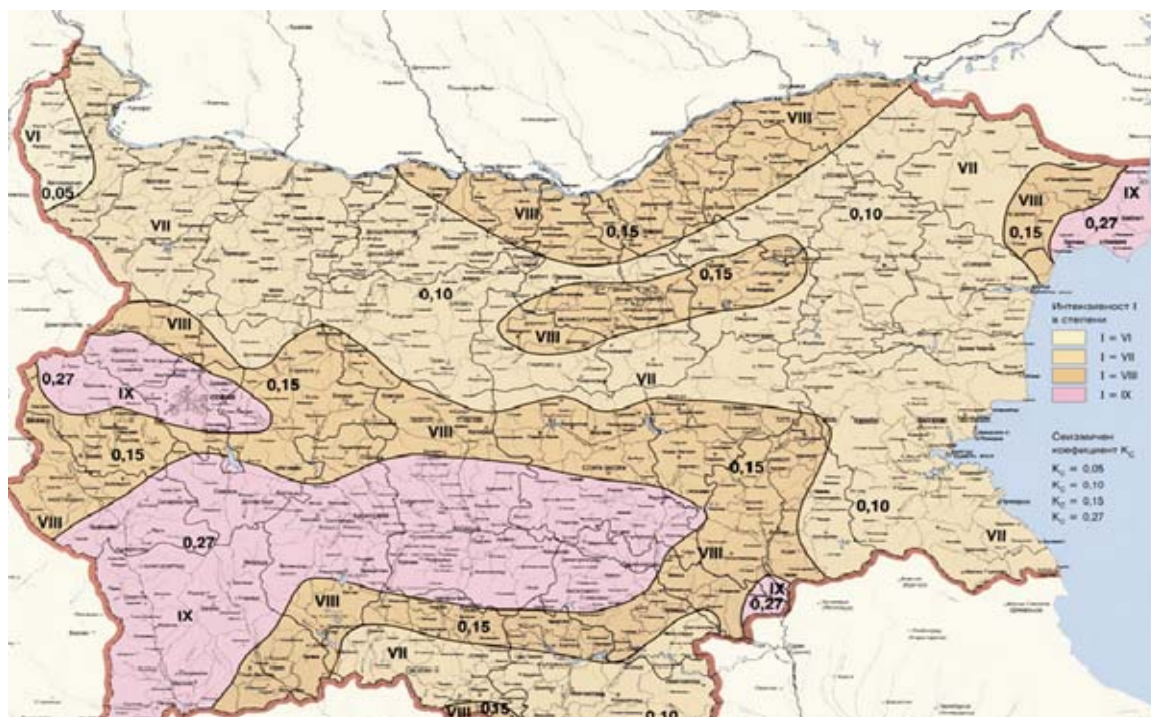
➤ Сеизмичност

Съгласно Наредба № РД-02-20-2/ 2012 г. на МРРБ за проектиране на сгради и съоръжения в земетръсни райони (обн., ДВ, бр. 13 от 2012 г.; попр., бр. 17 и 23 от 2012 г.), респ. Приложения № 5 към чл. 15, ал. 2 и чл. 106 Карта за сеизмично райониране на Република България за период 1000 години и Приложение № 6 към чл. 15, ал. 2 Списък на населените места със стойности на сеизмичния коефициент към Картата за сеизмично райониране на Република България, общината попада в район със степен на интензивност I-VII и стойност на сеизмичния коефициент = 0.10.

Фиг. III.1.4.1.3. Сеизмичната карта на България

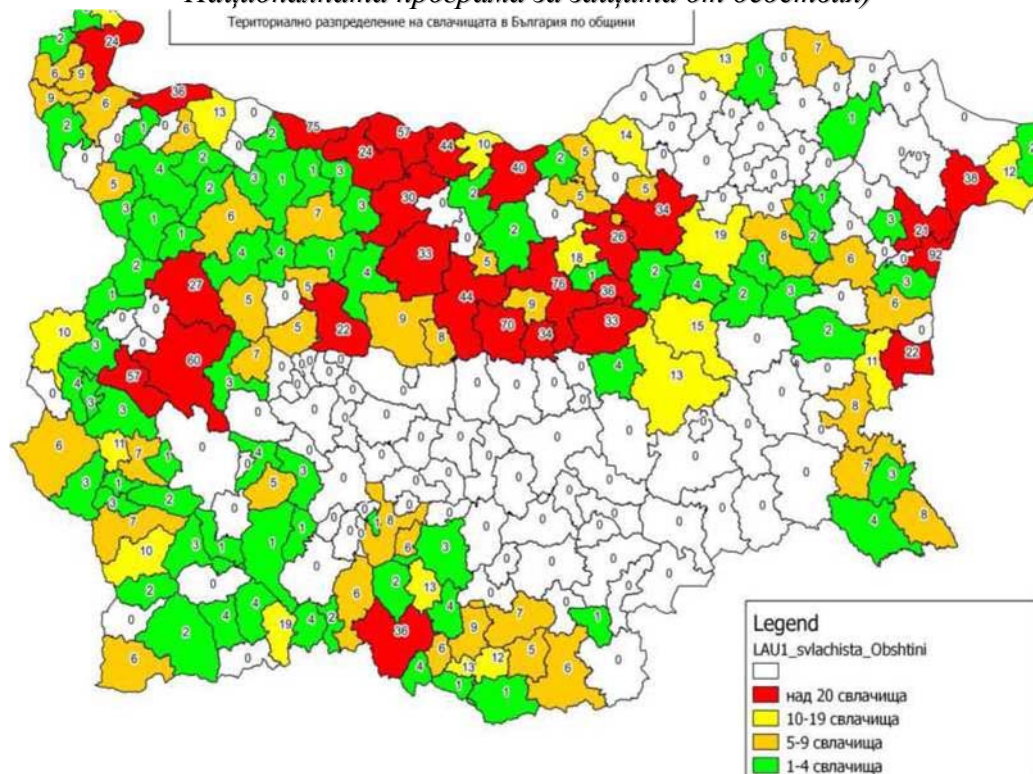

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

➤ Свлачища

Фиг. III.1.4.1.4 Териториално разпределение на свлачищата, (извадка от таблица на Националната програма за защита от бедствия)

ОБЩИНА ХИТРИНО ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

Видно от горната карта на свлачищата в България на територията на община Хитрино, няма регистрирани такива.

Потребността от периодично осъвременяване на оценката на природните разрушителни процеси на територията на страната, довеждащи и до бедствени и катастрофални състояния в редица райони, се мотивира от тяхната висока активност през последните години.

1.4.2. Почви

В региона на Хитрино няма съществено разнообразие на почви, обусловено от геоложките и природни условия. Най-разпространени са черноземните почви - отличаващи се с голямо естествено плодородие с тяхната разновидност – излужени и само на петна - деградирани черноземи – лесивирани и глинести черноземи временно повърхностно преовлажняващи се. Срещат се тъмносиви и ливадни почви, а по суходолията, долините на реки Каменица и Пакоша са разпространени наносните почви представени от алувиалните, делувиални, алувиално –делувиалните почви. Антропогенната дейност през годините е създала известно количество антропогенни почви представени от насипни и деградирани антросоли. Изградените полезащитни горски пояси донякъде смекчават негативното влияние на суховеите върху селскостопанската дейност.

Таблица III.1.4.2.1 *Баланс по категория на земята в Община Хитрино*

Вид категория	Площ в дка	Площ %
I първа	0.726	0.000
II втора	3718.665	1.293
III трета	105866.416	36.820
IV четвърта	60048.026	20.885
V пета	30279.617	10.531
VI шеста	13014.875	4.527
VII седма	21409.923	7.446
IX девета	6112.927	2.126
без категория	47073.083	16.372
Всичко:	287524.258	100

Източник: ОУПО Хитрино

Основните почвени видове, срещани се на територията на Община Хитрино са карбонатните и типичните черноземи. Те заемат значителни площи в североизточната и централната част на общината – в землищата на селата Върбак, Сливак, Каменяк, Тимарево, Развигорово, Звезгор и др. Формирани са върху льосовидни изветрителни продукти. Характеризират се с добре обособен хумусен хоризонт и слабо развит преходен. Притежават рохкав строеж и добър въздушен и топлинен режим. Отличават се с добро естествено плодородие. Неблагоприятните им свойства са: голяма водопрпускливост и неблагоприятен фосфатен режим.

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

Фиг. II.1.4.2.1. Почвено-географско райониране на територията на Р България

Източник – Атлас на почвите в България, 1998 г.

Излужените черноземи /LEACHED CHERNOZEMS-FAO-UNESCO/ са развити повсеместно в терените на общинатач върху високите заравнени и слабонаклонени тераси. Почвите имат сравнително мощен почвен профил, състоящ се от хумусно-акумулативен хоризонт /70-80 см/ и безкарбонатен преходен хоризонт /40-50 см/. Почвите са тежко-песъчливо-глинести, с плътно сложение, средно до силно излужени. Хумусният хоризонт е много тъмно-кафяв, с троховидно зърнеста структура, като карбонатите са измити над 90 см /карбонатен мицел в профила почти липсва/. Преходният хоризонт е светлокафяв, уплътнен, тежко-песъчливо-глинест и с буцеста структура. Водопропускливостта им е добра и варира от 0.6 до 1.3 м/ч. Почвите са добре запасени с хумус /3-5%/, отличават се с добри общи физични свойства, добра водопропускливост (0.6 до 1.35 м/24 ч, в зависимост от дълбочината) и добър

ОБЩИНА ХИТРИНО ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

въздушен режим. Водният капацитет е добър - ППВ при $pF = 2.5$, варира от 25-26.5%. Излужените черноземи са подложени на ветрова ерозия, а по рядка по склоновете на суходолието и на водна ерозия.

Почвите са от най – добре запасените с азот и хумус, но поради неравномерното разпределение на валежите в района, нитрификационните процеси не протичат равномерно, и снабдяването на растенията с азот през летните месеци е затруднено.

Слабо киселата реакция на горния А хоридонт, обуславя по-голяма подвижност на фосфора, който е усвоим за растенията.

Почвите са добре запасени с микроелементи с изключение на бор и молибден.

Деградирани черноземи–лесивирани /LUVIC CHERNOZEMS- FAO-UNESCO/.

Разпространени са на отделни петна в североизточната част на общината. Тези почви в миналото неправилно са означавани като оподзолени. Този вид по отношение на химичния си състав и свойствата заема преходно положение между излужените черноземи и тъмно-кафявите горски почви – лесивирани. Образувани са върху горско-степни условия, върху лъос, тежко песъчливо глинест, разположен върху изветрели сарматски варовици и варовити мергели. Характеризират се с текстурно диференциран профил, в който хумусно-елувиалният хоризонт е по-светъл /около 50 см/, с троховидно-дребнобуцеста структура, уплътнен в долната си част. Илувиално-метаморфният хоризонт е около 60 см, с плътно сложение, с буцесто призматична структура. Реакцията на почвата е слабо до средно кисела. Степента на наситеност с бази Ca^{2+} и Mg^{2+} е по ниска в сравнение с останалите видове черноземи. Характеризират се с по-неблагоприятни общи физични и механични свойства в сравнение с предходния вид. Филтрацията е от 1,6 до 0,8 м/ч. Имат по-добра водозадържаща способност, по-ниска водопропускливост и с по-голямо съдържание на въздух от предходния вид.

Глинести /тежки/ черноземи, временно повърхностно преовлажняващи се Деградирани черноземи–лесивирани /LUVIC CHERNOZEMS- FAO-UNESCO/. В практиката много често се срещат като тежки почви или тежки черноземи. Срещат се на отделни петна в основата на северните и северозападните склонове, в терени с нарушено водооттичане, върху жълто-кафяви глини. В миналото тези глини са били покрити от лъос, който е изнесен от ерозия и върху глините е установен черноземен тип почво образувателен процес. Тежките черноземи се преовлажняват временно и повърхностно всяка втора или трета година. В тях пролетното преовлажняване затормозява растежа и развитието на растенията. Почвите се характеризират с мощен профил, състоящ се от хумустно акумулативен и преходен хоризонт. Характеризират се с текстурно диференциран профил, в който хумусно-елувиалният хоризонт е много тъмно сив до сиво-кафяв /около 70-75 см/, с глинесто-буцеста структура, уплътнен в долната си част /с гланцирани структурни агрегати/, не шупва от солна киселина. Илувиално-метаморфният хоризонт е тъмно – кафяв, около 45-50 см, с плътно сложение, глинест, с буцеста структура, не шупва от солна киселина. „С” хоризонт е жълтеникаво – кафяв, свеж, плътен, с буцеста структура, с карбонатни жилки и белоочки, шупва силно от солна киселина.

Делувиални почви /DELUVIUMSOLS-FAO-UNESCO/. Представени от две разновидности. *Първата* от тях е “делувиални почви”, тежко песъчливо глинести, временно повърхностно преовлажняващи се, с ниво на подпочвените води до 5 м. /DELUVIUMSOLS, TEMPORARY SURFACE WATERLOGGIN-FAO-UNESCO/. Разкриват се в ниските, средните и южни

ОБЩИНА ХИТРИНО ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

участъци на източната част на града, разположени върху ниски участъци, русло на река Каменица. Мощността на хумустния им слой е 60-80 см, като са образувани върху деградирани льосовидни глини. „А” хоризонт има тъмносиво-кафяв до черен цвят. Горният слой от 20-30 см. има рохкаво сложение, а последващият уплътнен. Хоризонт „В” има буцесто-призматична структура, с мощност 80-230 см, като в долните части на „В” хоризонт и „С” хоризонт се наблюдават глееви петна. „С” хоризонт е с много тежко сложение, свързано с голямата количеств глини, обуславящи изключително неблагоприятните общи физични и физико-механични, физико-химични и водно-въздушни свойства. Карбонатите са измити на голяма дълбочина, почвената реакция на „А” хоризонт е от неутрална до слабо кисела, на „В” и „С” хоризонт неутрална. Почвите са средно запасени с органично вещество. Съдържанието на хумус /около 2%/ е в хумусно-акумулативния хоризонт. Аналогична е картината и със съдържанието на общия азот. Установени са високи стойности на хоризонт „В”, дължащи се на забавен водообмен. Съотношението магнезий/калций достига 50-60 %, което е много неблагоприятно и граничи по отношение на агрегирането с рисковия статус. Тези характеристики ни дават основание локални петна от тази разновидност да отнесем към категорията „магнезиево- солнцовати делувиални почви, временно повърхностно преовлажняващи се, образувани върху тежко-песъкливо глинести материали”. Обемната плътност при ППВ е много висока. Общата порьозност при ППВ е добра в повърхностните 30 см /5 %/, като на дълбочина намалява под 45 % в долните части на „А” хоризонт и в „В” хоризонт.

Втората разновидност – „делувиални почви”, са разпространени по протежение на реките Каменица и Пакоша. Почвите са от разновидност „делувиални почви, тежко песъчливо глинести”. Мощността на хумустния им слой е 50-60 см, като са образувани върху делувиални глини с мощност 50-120 см, на места с варовити ядки, върху подложка от льосовидни глини, върху сарматски отложения песъчливи мергели и или карбонатни седименти - ронливи пясъчници, сиво-зелени глини и аргилити. „А” хоризонт има тъмносиво-кафяв до черен цвят, има рохкаво сложение, а подорницата е средно песъчливо-глинеца. Хоризонт „В” е глинест до глинесто-песъчлив, с мощност 50-120 см. без глееви петна. „С” хоризонт е различен - от глини с много тежко сложение, до песъчливи глини и прослойки от пясъци, обуславящи по добрите общи физични и физико-механични, физико-химични и водно-въздушни свойства. Почвите са добре изветрели, съдържат малко количество карбонати, почвената реакция е неутрална.

Алувиалните почви /FLUVISOLS-FAO-UNESCO/ са слабо развити, формирани главно по дъното на суходолията, върху алувиалните наноси. Представени от централен алувий с разнороден състав. Почвите са с благоприятни физични, физикомеханични и водни свойства и високо плодородие. Те са от разред „наситени алувиални почви”. Хумусното съдържание е ~ 3%, с хумусен хоризонт ~ 45 см, рохкаво сложение, зърнесто-троховидна структура, като под него следват пластове с различен петрографски и механичен състав. В тези зони почвите са с протичащ процес на черноземен тип почвообразуване.

Антропогенни почви /ANTROSOLS-FAO-UNESCO/. Представени са от деградирани антросоли. Те са условно наречени почви и представляват терени с унищожени почвени характеристики вследствие на човешката дейност. В тази разновидност попадат:

ОБЩИНА ХИТРИНО ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

- терените с иззети почвени и подпочвени слоеве с цел разполагане на промишлени и комуникационни обекти;

- терени със съществено променена вертикална планировка - насипи, изкопи, корекция на дерета;

- терени с натрупани върху почвите изкуствени насипи от глинени материали за оформяне протежението на основните транспортни артерии-ЖП, пътища и др.

Антропогенните наслаги са променили изцяло естествената геоложка среда и почвените характеристики.

Бонитета на почвите в района е направен по агропочвени групи, според сравнителната оценка на почвите и климата, която се основава на качеството на земите и пригодността им за отглеждане на определени селскостопански култури. Почти цялата територия, заета от земеделски земи в общината е втора бонитетна група, което показва че те са добри земи с бонитет от 70 до 80 бала.

1.5. Зелена система и ландшафт

Зелената система на Община Хитрино е предназначена да подобрява жизнената среда и облика на населените места на общината, чрез поддържане на екологична, рекреативна, естетическа и защитно-мелиоративна функции. Изграждането, стопанисването и опазването ѝ се изпълнява съгласно Наредба на Общината.

Най-важна роля за жизнената среда, санитарно-хигиенните условия на живеене и свързания с това здравен статус на населението на общината има зелената система. Зелената система включва следните категории зелени площи:

- Обществени паркове и градини;
- Специализирани паркове и градини;
- Санитарно-защитни озеленяване;
- Транспортно озеленяване;
- Озеленяване за ограничени ползване;

Те имат следните по-важни социални и екологични функции: рекреационни (задоволяват потребностите биоклиматични - приток на свеж чист въздух, подобряване на микроклиматичните характеристики на средата; мелиоративни - преразпределение на повърхностния и подземен отток на водите; екологични - предотвратяване миграцията на замърсителите от урбанистичните дейности и транспорта, продуцират кислород, поглъщат част от вредните газове и праха, блокират миграцията на тежките метали (от транспорта и промишлеността) в почвата и околната среда.

Местата за отдих и зелена система включват предимно градинки и паркове в общинския център и кметствата, които са приоритетно оформени пред сградите с обществено предназначение. Към категорията специализирани паркове и градини попадат гробищните паркове във населените места.

Зелените структури в санитарно-защитното озеленяване са основно с екологично предназначение - ветрозащитни пояси, озеленени крайречни сервитути, озеленени дерета и

ОБЩИНА ХИТРИНО ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

оврази, санитарно-защитни пояси, транспортно озеленяване.

Деретата и овразите в голямата си част са обраснали с естествена местна влаголюбива растителност. Санитарно-защитни пояси има на определени места в общината, покрай по главните пътища. Транспортното озеленяване включва зеленината и уличните дървета по протежението на главните и второстепенни улици.

В община Хитрино зелените площи са слабо поддържани тъй като средствата за тяхното поддържане са недостатъчни.

➤ Ландшафт

Територията на община Хитрино притежава разнообразни типове ландшафти, характеризиращи се с фрагментиране на отделните ландшафтни единици, при което доминират типовете с подчертано естествен характер.

По отношение на структурата на ландшафтите в територията на общината може да се обобщи, че в резултат на многогодишната антропогенизация на района на населените места и корекции на релефа, част от компонентите на околната среда са променени, ограничени или унищожени. Естествените ландшафти са заменени от нови категории ландшафти като: селищни инфраструктури, комуникационни трасета и антропогенни натрупвания. Въпреки това може да се отбележи че нивото на увредени ландшафти на територията на общината е сравнително ниско. Запазените възможности за естествено развитие, които характеризират повечето типове ландшафти и изразяват тяхната устойчивост, са индикация за това, че територията се нуждае предимно от дейности и действия с превантивен (поддържащ) характер по отношение запазване и обогатяване на основните видове ландшафти.

Взаимодействието в течение на времето на територията на общината между природогеографските условия и дадености - климат, релеф, вода, почви, растителност в тяхното естествено развитие и човешката дейност е формирало ландшафти, които в пространствено отношение са средно големи по площ.

Елементите, които конкретно са ги обособили са: горите, естествените формации, нивите, ливадите, суходолията, деретата, язовирите, населените места, селскостопанските съсредоточия и др. Човешката намеса общо взето не е изменила облика на природната среда, поради което ландшафтите могат да бъдат определени преимуществено като слабо променени - естествени ландшафти.

Видове ландшафти

Съвременната ландшафтна структура на района се формира въз основа на фактори, обособени в две основни групи - природни и антропогенни.

Съществена роля при определянето на ландшафта играят природните компоненти релеф, хидрогеографска мрежа, растителност и наличието на антропогенните компоненти на средата (визуална близост до определено населено място, техническа инфраструктура, зони за обществено обслужване и пр.). Антропогенните фактори оказват влияние върху характера на ландшафта не само със степента на намеса, участие и въздействие, но и с определянето на водещите функции на територията.

ОБЩИНА ХИТРИНО ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

Природни ландшафти са формирани под влияние на природните фактори и не попадат под въздействие на човешката дейност. Устойчивостта на тяхната структура се определя от процесите на саморазвитие и саморегулиране.

Защитени зони по Натура 2000 - Елемент на ландшафта са и защитените зони по директива „Натура 2000“. В Общината попадат 33 „Кабиюк“ с код BG0000602 и 33 „Каменица“ с код BG0000138, определени съгласно чл. 119а, ал. 1, т. 5 от ЗВ.

При тях е оправдано въвеждането на забрани в случай, че осъществяването на дадена дейност ще доведе до значително увреждане на местообитанията на видовете, обитаващи съответната защитена зона.

От съществено значение за облика на общината имат горските ландшафти с елемент за отдих.

Горски ландшафти - Горите заемат част от територията на общината. В защитените природни територии основната цел е опазването на биоразнообразието. В горските територии има добри условия за добив на билки, горски плодове, гъби, орехи и др. Горските територии имат и голямо значение за развитие на зелената система. Това налага провеждането на редица лесоустройствени мероприятия. Видът, начинът и размерът на тези мероприятия следва да бъдат съобразени с конкретните наложени се условия, състоянията на насажденията, характера и естетическите изисквания на територията. Към настоящият момент община Хитрино е възложила нова инвентаризация на горските територии – общинска собственост.

Антропогенни ландшафти са резултат от човешката дейност, която променя в различна степен някои от природните компоненти, формирайки техния специфичен характер и структура. Антропогенните фактори имат своето съществено място.

Към антропогенните ландшафти се отнасят по - голяма част от съвременните ландшафти на земята. Те са обект на рационално използване на природните ресурси и опазването на природата. Обхващат различно променени от стопанската, строителната и културната дейност на човека природни условия и имат нарушени взаимоотношения и взаимовлияния със съществуващия растителен и животински свят. Устойчивостта на екосистемите за селскостопанския ландшафт зависи от вида на отглежданите култури, използваните препарати за борба с вредителите, количеството на внасяните торове, развитието на ерозионните процеси и др.

Културни ландшафти са най - силно изменени от човешката намеса и отразяват култура на жителите и отношението им към природата. С богатото си културно историческо и природно наследство, част от територията на общината (защитени територии и защитени зони, паметници на културата, територии с цялостно съхранена урбанистична среда, изразяваща най-пълно „Духа на мястото“ и др.паметници на културата , защитени територии), създава предпоставки за развитие на тематичен, познавателен, селски и културен туризъм.

В зависимост от степента на човешка намеса и настъпилите изменения, ландшафтите се групират както следва:

- а) Естествени и слабо изменени ландшафти:
 - ландшафти на естествени гори и голи скали; ландшафти на изкуствени гори;
 - ландшафти на горско-храстова растителност;

ОБЩИНА ХИТРИНО ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

- аквален ландшафт (водни течения и водни площи)

б) Средно изменени ландшафти:

- агрорландшафти - пасища и ливади; смесени площи с естествена и аграрна растителност; трайни насаждения;

в) Силноизменени ландшафти:

- ландшафт на нарушени терени (депа за отпадъци, кариери и др);

- урбанизиран ландшафт (населени места и други урбанизирани територии);

- ландшафт с приоритет на транспорт и инфраструктура;

- ландшафти, характерни за местата за отдих.

В зависимост от преобладаващата функция на територията - ландшафтите се диференцират в няколко групи - урбанизирани, аграрни, промишлени, рекреационни, крайпътни, и др.

Аграрни (земеделски) ландшафти

Обликът на аграрния ландшафт се формира от обработваемите земи, пасищата и трайните насаждения. Аграрните ландшафти са природо-териториални комплекси, които включват землищата на населените места в общината. Селското стопанство като част от икономическите активности на територията, е необходимо да се стимулира за развитие на производство на биопродукция, вследствие на благоприятен климат и незамърсена природа.

Аквален ландшафт (Крайбрежни и водни ландшафти)

Водещ и физиономичен компонент в ландшафт аквален са повърхностните води. Представен е от подвидове ландшафти аквален езерен и аквален речен. Към аквален езерен с най-голямо значение са язовирите, осигуряващи вода за напояване. Благоприятно за територията на общината е протичането на реките (част от аквален речен ландшафт). По поречието на реките и около микро язовирите са създадени условия за развитие на риболов, туризъм. Районът около язовирите е подходящ за развитието на селски туризъм (чист въздух , красивата природа). Има и добри условия за различни видове водни спортове, за които благоприятстват и средните годишни температури. Тези възможности са предпоставка за изграждане и развитие на средства за подслон и оформяне на зони за къмпинг.

Затруднено е диференцирането на ландшафтите, особено в равнинните територии поради това, че големи площи отдавна са усвоени и в известна степен изменени от човека - възникват често пъти деградирани природно - техногенни ландшафти и поради липса на количествени на данни.

От геоecологична гледна точка е наложително отчитането на антропогенния фактор. Антропогенните дейности предизвикват изменения в микроклимата и в локалния климат. Максимално засегнати от човека природни геокомпоненти са животински и растителен свят, почвите и водите.

Ландшафти на урбанизираните територии

Селищни ландшафти: Моделът на развитие на общината се характеризира със селищните системи и стремеж към устойчиво и балансирано развитие на цялата територия съобразявайки се с естествените демографски процеси, природните дадености и потенциала за развитие на туризма.

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

Транспортна инфраструктура: Релефът на общината обуславя достъпът до територията да се осъществяват с автомобилен транспорт.

Структурата на ландшафтите е тясно свързана с неговата динамика (повтарящи се, обратими, предимно ритмични промени, които не водят до изменение на ландшафта, т.е. извършват се в рамките на неговата съвременна структура. Функционирането на ландшафтите е подчинено на съвкупността на физико - химични, химични и биологични процеси.

Причините за трансформацията на ландшафтите могат да бъдат не само външни (обща изменения на макроклимата, тектонски движения и др.), но и вътрешни. Ландшафтите непрекъснато еволюират и при устойчиви условия поради непрекъсващите взаимодействия на компонентите (т.е. при функционирането на ландшафта), т.е. ландшафтите се саморазвиват.

Територията притежава разнообразни типове ландшафти характеризиращи се с фрагментиране на отделните ландшафтни единици, при което доминират типовете с подчертано естествен характер.

1.6. Поземлени и горски ресурси

Земеделски територии

Към тези територии се причисляват : Обработваеми земи (ниви); Обработваеми земи (трайни насаждения) и Необработваеми земи ;

По данни на Общинска служба по земеделие с. Хитрино, използваемата земеделска площ обхваща 130 283.317 дка ниви, 903.3 дка овощни насаждения и 610 дка лавандула.

Земите, предназначени за развитието на селското стопанство са с най-висок дял - 84% и заедно с тези за нуждите на горското стопанство - 10,4 % съставляват 94.4% от територията на общината. Най-нисък е дялът на териториите, предназначени за кариера – чакъл – 0,1 %.

Таблица III.1.6.1. Вид на територията по предназначение

Вид на територията по предназначение	Площ /дка/	Част от общите %
За нуждите на селското стопанство	241724,680	84 %
За нуждите на горското стопанство	29915,215	10,4 %
Населени места	12458,899	4,3 %
Водни течения и водни площи	583,334	0,2 %
За нуждите на транспорта	2522,044	0,9 %
Кариера - чакъл	294,699	0,1 %

Източник: ОУПО Хитрино

Земеделските земи представляват сравнително висок дял в сравнение със средното за страната, и имат важно и структуроопределящо значение за по-голямата част от селищата в общината. Произвеждат се главно зърнени и зърнено – фуражни култури, както и традиционни масиви от трайни насаждения – сливи, ябълки и череша. От техническите

ОБЩИНА ХИТРИНО ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

култури се отглеждат – тютюн и слънчоглед.

Обработваемата земя заема площ 190 705 ха или 64.01 % от територията на общината. На човек от населението се пада по 29,2 дка обработваема земя (при средно за страната 5.2 дка). Най-много обработваема земя има в землищата на с. Върбак, с. Живково и с. Тимарево и с. Каменяк, а най-малко в землищата на селата – Становец, Единаковци и Висока поляна. Необработваемите земи заема площ от 34060 дка – 11.79 % от територията на общината.

По-голямата част от земеделските стопанства в общината са растениевъдни. Силно застъпени са няколко подотрасла на растениевъдството: производство на зърнено-житни, фуражни и технически култури. Размерът на площите, засети със зърнено-житни култури (пшеница) бележи спад постоянно през годините. От маслодайните култури, освен маслодайния слънчоглед, определен интерес има и към рапицата. Трайните насаждения запазват площите си.

Главният проблем за производителите на плодове и зеленчуци в общината е липсата на напоителна система, което се дължи на недостига на финансови средства за възстановяването и поддържането ѝ.

Горски територии

Според горскорастителното райониране попада в Мизийска горскорастителна област, подобласт Лудогорие, Долен равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори. Горският фонд се състои от 6 по-големи комплекси и множество малки, пръснати из работните земи, с различна форма и големина.

Горският фонд на община Хитрино е 40 062 дка, от които 5 910 дка са общински, а останалите – държавна, частна и друга собственост.

Със Заповед № РД 19-123/12.03.2013г. на Министъра на земеделието и храните територията на община Хитрино преминава в горскоадминистративно отношение към ДЛС "Паламара". Има приет горскостопански план само за горите, които са общинска собственост на община Хитрино област Шумен. Горите, собственост на общината са възстановени на основание чл.19. ал.1 от ЗСПЗЗ с площ от 592.9 ха са разположени изцяло върху земеделски земи.

Таблица III.1.6.2 Разпределение на общински гори по землища в ха

№	Землище	Всичко	%
1.	Байково	25.6	4.3
2.	Близнаци	22.3	3.8
3.	Висока поляна	32.1	5.4
4.	Върбак	37.0	6.2
5.	Длъжко	0.4	0.1
6.	Добри Войников	26.4	4.4
7.	Единаковци	4.1	0.7
8.	Живково	2.0	0.3
9.	Звегор	27.0	4.6

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

10.	Иглика	37.9	6.4
11.	Калино	11.6	1.9
12.	Каменяк	31.5	5.3
13.	Развигорово	163.6	27.6
14.	Сливак	34.9	5.9
15.	Становец	30.8	5.2
16.	Студеница	5.5	0.9
17.	Тервел	37.8	6.4
18.	Тимарево	30.0	5.1
19.	Трем	32.4	5.5
	ОБЩО	592.9	100.0

Източник: ГСП община Хитрино

Съобразно функциите на горите в стопанството, площта на общинските гори се разпределя, както следва:

Таблица III.1.6.3 Разпределение на общински гори по функции

Функционални групи	площ - ха	%
Гори със стопански функции	493.1	83.2
Защитни и специални функции	99.8	16.8
Обща площ по ГСП	592.9	100.0

Източник: ГСП община Хитрино

Растителното разнообразие в горския фонд на община Хитрино включва над 40 дървесни вида, в т.ч. 4 иглолистни (неместни), над 20 храстови и над 100 броя тревисти. Преобладават церово - габъровите гори, масиви от сребролистна липа, както и гори от дъб с габър. В горите се срещат различни видове едър и дребен дивеч. Представители на едрият дивеч са благороден елен, сърна, дива свиня, а на дребният - див заек, фазан, яребица, пъдпъдък, дива патица. От хищниците се срещат лисица, чакал, вълк.

До края на 19-ти век Лудогорието е било покрито с горски насаждения, които в по-голямата си част са изсечени и земите са преминали към селскостопанския фонд. Днес най-широко разпространена горска растителност има по повърхността на платата и сенчестите склонове и по-малко в долините, суходолията и припечните изложения. Голям проблем са незаконните сечи и честото несъобразяване с лесоустройствените планове от страна на частните стопани. Дървесината се използва основно за отопление, което също е предпоставка за масови незаконни сечи, предимно от по-бедните групи от населението.

Основните дървесни видове и най-разпространени в района на Общината са Бялата акация (*Robinia pseudoacacia*), хибридна топола (*Populus x canadensis*), цер, дъб, габър.

Бялата акация е най-широко залесяван сред чуждите за района видове и се отличава с бърз растеж и достатъчно калорична дървесина. Въпреки, че променя някои от основните характеристики на почвата (уплътнение, химичен състав), занапред се препоръчва да се поддържа на територията на Общината и да се залесява на лесонепригодни места, включени в горския фонд. Целта е да се поеме част от антропогенният натиск от страна на местното

ОБЩИНА ХИТРИНО ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

население към естествените гори в района.

Тополовите култури се създават основно в поречията на малки вътрешни реки (дерета) и се среща почти във всички населени места на Общината. Те растат сравнително бързо и имат ценна дървесина. От друга страна са податливи на различни заболявания и лесно съхнат.

Липовите гори заемат много по-малки площи, основно по северните и източните склонове. Те често са обект на набези по време на цъфтежа им, когато се събират цветовете за билки. Това довежда понякога до масови погроми.

През деветдесетте години значителна част от тополовите насаждения в Общината са поголовно изсечени, в резултат на което терените са силно заблатени и ерозирани. За в бъдеще трябва да се разширява залесяването с местни крайречни дървесни видове – бяла върба, черна и бяла топола.

Иглолистните масиви са съставени предимно от чер бор и частично – от смърч.

Гъби - на територията на община Хитрино са със сравнително ограничени находища. Няма данни за промишлено събиране на видове гъби. Някои видове като сърнела и печурка са преобладаващи и се събират в по-големи количества, но само за лични нужди.

Към настоящият момент се извършва инвентаризация на горските територии, съгласно утвърдено от ИАГ (www.iag.bg), „Задание за инвентаризация на горските територии и изработване на планове за ловностопанската дейност, дейностите по опазване на горите от пожари, и горскостопански план за горските територии - държавна собственост, в района на дейност на ТП „Държавно ловно стопанство Паламара“, област Шумен“. Горскостопанския план е в процес на разработване.

Към настоящият момент се извършва и инвентаризация на общинските горските територии, като горскостопанския план е в процес на разработване.

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

2. ТЕРИТОРИАЛНО – АДМИНИСТРАТИВНИ ФАКТОРИ

2.1. Население

Населението на община Хитрино по официални статистически данни към 31.12.2020 г. е 7 105 души, което е около 4,13% (171 781) от населението на област Шумен.

Таблица III.2.1.1. Население на Община Хитрино за периода 2016-2020г.

№	Наименование на населеното място/Година	2016	2017	2018	2019	2020
1	с.Байково	192	195	194	186	182
2	с.Близнаци	201	207	207	199	198
3	с.Висока поляна	223	240	255	275	287
4	с.Върбак	329	324	320	316	419
5	с.Длъжко	205	219	230	234	232
6	с.Добри Войниково	189	184	201	206	215
7	с.Единаковци	156	163	167	180	184
8	с.Живково	568	571	577	593	590
9	с.Звегор	288	311	313	330	348
10	с.Иглика	205	211	216	217	222
11	с.Калино	170	174	169	166	181
12	с.Каменяк	479	483	476	460	465
13	с.Развигорово	214	219	216	231	226
14	с.Сливак	158	155	155	166	156
15	с.Становец	25	25	22	25	28
16	с.Студеница	321	330	325	323	358
17	с.Тервел	233	231	230	237	242
18	с.Тимарево	911	942	979	1004	1020
19	с.Трем	372	379	396	407	415
20	с.Хитрино	748	777	789	796	794
21	с.Черна	329	322	327	340	343
	Всичко:	6516	6662	6764	6891	7105

Източник: Национален статистически институт, www.nsi.bg

По населени места, броят на населението е разпределено неравномерно. От цялото население на общината към 2020 г. в с. Тимарево е разположено най-голям брой население - 1020 души.(14,35%). На второ място се нарежда с. Хитрино, който е и общински център – 794 души. (11,17%). На трето място е с.Живково – 590 души.(8,3%). Това са и трите населени места с население над 500души. Най-малко населеното място е с.Становец – 28 души.(0,39%).

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

За разглеждания период (2016 до 2020г.), броя на население в Община Хитрино е увеличен с 589 души, като за периода се наблюдава положителен прираст на населението.

Таблица III.2.1.2. Полова структура на населението на Община Хитрино за периода 2018-2020г.

	<i>(брой)</i>								
	2018			2019			2020		
	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
Община Хитрино	6764	3407	3357	6891	3467	3424	7105	3576	3529
с. Байково	194	89	105	186	88	98	182	89	93
с. Близнаци	207	111	96	199	109	90	198	109	89
с. Висока поляна	255	116	139	275	121	154	287	126	161
с. Върбак	320	162	158	316	160	156	419	215	204
с. Длъжко	230	106	124	234	108	126	232	107	125
с. Добри Войниково	201	98	103	206	99	107	215	101	114
с. Единаковци	167	92	75	180	101	79	184	100	84
с. Живково	577	279	298	593	291	302	590	293	297
с. Звезгор	313	151	162	330	157	173	348	166	182
с. Иглика	216	110	106	217	111	106	222	113	109
с. Калино	169	86	83	166	83	83	181	92	89
с. Каменяк	476	242	234	460	237	223	465	242	223
с. Развигорово	216	97	119	231	109	122	226	110	116
с. Сливак	155	79	76	166	80	86	156	76	80
с. Становец	22	14	8	25	16	9	28	18	10
с. Студеница	325	160	165	323	158	165	358	172	186
с. Тервел	230	127	103	237	126	111	242	131	111
с. Тимарево	979	502	477	1004	526	478	1020	530	490
с. Трем	396	218	178	407	214	193	415	213	202
с. Хитрино	789	392	397	796	390	406	794	390	404
с. Черна	327	176	151	340	183	157	343	183	160

Източник: Национален статистически институт, www.nsi.bg

От представените данни за периода от 2018 г. до 2020 г. делът на мъжете в Община Хитрино е по-голям от дела на жените.

Човешкият ресурс в Общината въпреки регистрираните негативни тенденции все още има сравнително добра възрастова структура, но следва тенденция на намаляване на населението под трудоспособна възраст и увеличаване на населението над трудоспособна възраст.

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

Таблица III.2.1.3 Население по възрастови групи

		<i>(брой)</i>				
		2016	2017	2018	2019	2020
Община Хитрино	Общо	6516	6662	6764	6891	7105
	Под трудоспособна възраст	733	736	725	687	674
	В трудоспособна възраст	3652	3732	3779	3847	3957
	Над трудоспособна възраст	2131	2194	2260	2357	2474

Източник: Национален статистически институт, www.nsi.bg

Най - висок е дялът на населението в групата от която се формира основно трудовият потенциал. Независимо от това Хитрино следва общата тенденция за застаряване на населението в страната в трудоспособна възраст.

2.2. Икономическо развитие

Определящ за развитието на местната икономика е сектора: „Селско, горско и рибно стопанство“. Важен, макар и допълнителен принос имат и икономическите отрасли: „Преработваща промишленост“ и „Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети“.

Таблица III.2.2.1 Динамика на основни икономически показатели на отчетните нефинансови предприятия по икономически дейности в община Хитрино за периода (2014-2019)

Икономическ и дейности	2014		2015		2016г.		2017		2018		2019	
	предп рият ия	Прих. от обичай на дейност хил.лв.	пре дпр ият ия	Прих. от обичайна дейност (хил.лв.)	пре дпр ият ия	Прих. от обичайна дейност (хил.лв.)	пре дпр ият ия	Прих. от обичайна дейност (хил.лв.)	пре дпр ият ия	Прих. от обичайна дейност (хил.лв.)	пред прия тия	Прих. от обичайн а дейност (хил.лв.)
О Б Щ О	153	38863	158	38791	162	41251	146	42405	152	46414	146	48372
Селско, горско и рибно стопанство	60	29138	62	29287	58	29443	55	29062	58	32434	56	33347
Преработваща промишленост	12	1788	15	1982	18	3849	13	4328	12	4248	9	5144
Строителство			3	108	3	177					3	85
Търговия, ремо нт на автомобили и мотоциклети	54	5406	50	6362	58	6905	53	7589	56	8534	58	8763

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

Транспорт, складиране и съобщения	4	388	6	488	7	575	7	941	7	-	4	-
Хотелиерство и ресторантьорство	9	240	10	268	10	306	7	215	7	187	4	138
Операции с недвижими имоти	4	107	4	-	-	-	4	76	4	11	4	-
Професионални дейности и научни изследвания	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Здравеопазване и социални дейности	4	179	-	-	-	-	-	-	3	-	3	-

Източник: ПИРО 2021-2027

Анализът на данните показва, че в средносрочен план, сектора “Селско, горско и рибно стопанство” запазва водещия си дял в местната икономика, докато дяловете на другите два сектора – на индустрията и услугите са допълващи и придават добавена стойност на основния икономически сектор, която в годините се увеличава.

Първичен икономически сектор в община Хитрино е селското стопанство, като според информацията на Общинска служба по земеделие с. Хитрино, броят на регистрираните земеделски стопани към 31.12.2019 г. е 331, използваемата земеделска площ обхваща 130 283.317 дка ниви, 903.3 дка овощни насаждения и 610 дка лавандула. Регистрираните арендатори на земи в общината към 2020 г. са 20, основно юридически лица (фирми). Според данните на ТСБ първичния икономически сектор: Селско, горско и рибно стопанство, е генерирал 75% от общите приходи от произведената продукция в общината в началото на периода (2014г.) и 70% в края на периода (2019г.). Въпреки, че се отчита спад от 7 процентни пункта в дела на този икономически сектор през 2019г., той остава с най-голям принос и значение за развитието на местната икономика в средносрочен и дългосрочен план.

Регистрираните земеделски производители през 2020 година намаляват с 8.2% в сравнение с 2014 г.

Таблица III.2.2.2 Регистрирани земеделски производители

година	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Брой регистрирани земеделски производители	350	344	330	304	334	331	290

Източник: ОСЗ, ПИРО 2021-2027

Земите, предназначени за развитието на селското стопанство са с най-висок дял - 84% и заедно с тези за нуждите на горското стопанство - 10,4 % съставляват 94.4% от територията на общината. Най-нисък е делът на териториите, предназначени за кариера – чакъл – 0,1 %.

ОБЩИНА ХИТРИНО ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

Традиционни селскостопански производства са: отглеждането и добиването на зърнени храни, тютюн, слънчоглед, трайни насаждения, дребно месно и млечно животновъдство и др.

Главният проблем за производителите на плодове и зеленчуци в общината е липсата на напоителна система, което се дължи на недостига на финансови средства за възстановяването и поддържането ѝ. Основните възможности и направления за развитието на растениевъдството произтичат от нуждата – да се повиши ефективността на подотрасъла. Това е осъществимо с прилагането на мерки, насочени към повишаване рентабилността и качеството на продукцията, използване на съвременни технологии и техника, развитие на консултантски услуги и въвеждане на широка система за одит за професионалните селски стопанства.

Наблюдава се тенденция към намаляване на общия брой животни във всички стопанства в общината, поради невъзможност за изпълнение и спазване на изискванията на общата селскостопанска политика на ЕС. Голяма част от тях вече се отглеждат за задоволяване само на собствените нужди. На територията на общината са изградени две съвременни специализирани ферми за отглеждане на животни.

Вторичният - индустриален сектор и третичният – услугите, са по-слабо застъпени и имат допълваща роля в икономиката на община Хитрино, въпреки че делът им се е увеличил с 1.5-2 пъти през 2019г. в сравнение с 2014г. На територията на община Хитрино към края на 2019 г. са действащи общо 30 фирми, като болшинството са във вторичния сектор – в преработващата промишленост, и по-малка част са в третичния сектор – услугите, в търговията и строителството.

В преработващата промишленост през 2019 г. е произведена продукция на обща стойност: 5.144 хил. лв., която е 3 пъти повече от реализираните обеми през 2014г. (1.8 хил.лв.), макар че броя на икономическите субекти в този отрасъл е намалял с 25%. – от 12 предприятия са останали 9. Най-голям принос в отрасъла имат зърнопреработката, производството на изделия от дървен материал (метли и дограма) и на автомобилни ресори.

Търговията е един от отраслите с най-голям дял в добавената стойност на местната икономика, който през годините се запазва устойчив. Реализираните приходи от „Търговия и ремонт на автомобили и мотоциклети“ в периода 2014-2019 г. се увеличават с 62% през 2019 г. в сравнение с началото на периода. При строителството, през периода (2015-2018г.) реализираните приходи намаляват с 21% и се отчита тенденция към устойчив спад почти до 0% в края на периода (2018г.).

В сектор „Услуги“, макар и минимален, но устойчив дял има „Хотелиерството и ресторантьорството“. То реализира между 2.5% и 1.5 % от приходите от третичния сектор на територията на общината в периода (2014-2019). Приноса на „Транспорта и съобщенията“ е още по-минимален – делът му от 5% в началото на периода се стопява до 0% в края на периода. Минимален е и делът на „Операциите с недвижими имоти“, който към края на периода също клони към 0%. Същото се отнася и до „Здравните и социалните дейности“(от 0.2%-0%).

До момента в общината не е осъществявана научно-изследователска и развойна дейност и не са реализирани преки чуждестранни инвестиции.

На територията на община Хитрино са регистрирани 146 нефинансови предприятия, осигуряващи работа на 598 лица по данни на ТСБ Северозизток за 2019 г.

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

Таблица III.2.2.3 Наети лица по трудово и служебно правоотношение в община Хитрино за периода 2014 – 2019г. по отраслови сектори /среден годишен брой/

Икономически дейности	2014г.		2017г.		2019г.	
	Среден спис. бр.	Средна год. раб. заплата левове	Среден спис. бр.	Средна год. раб. заплата левове	Среден спис. бр.	Средна год. раб. заплата левове
О Б Щ О	627	7249	610	8838	598	10619
Селско, ловно, горско и рибно стопанство	208	8856	200	9593	201	10776
Преработваща промишленост	104	5006	96	8061	85	9311
Строителство	-	-	17	6778	-	-
Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети	51	4704	67	5638	56	7025
Транспорт, складиране и пощи	41	8200	46	8802	39	11719
Хотели и ресторанти	7	4376			3	6155
Операции с недвижими, наемод. дейност и бизнес услуги	3	9708	3	8726	3	9880
Образование	88	7733	74	11099	79	13381
Здравеопазване и социални дейности	8	5383	4	7430	5	7353
Административни и спомагателни дейности					18	5825
Други дейности	16	3513	16	4902	16	5691

Източник: ПИРО 2021-2027

Делът на наетите лица на средногодишна база във фирмите от сектор – селско, горско и рибно стопанство се увеличава в периода (2014-2019) – от 33% в началото до 37% в края на периода. Отчита се тенденция към увеличаване на заетостта в сектора с 4 (четири) процентни пункта.

Наетите лица във фирми от преработващата промишленост намаляват – от 17% в началото на периода до 14% в края на периода. Тенденцията е към намаляване на заетостта в сектора на индустрията и в отрасъла на преработващата промишленост с 3 процентни пункта в средносрочен план. Единственият отрасъл извън първичния сектор, в който делът на наетите лица се увеличава през периода (2014-2019) е „Търговия и ремонт на автомобили и мотоциклети“ – от 8 % дял на наетите през 2014г. до 9.4% дял в края на периода. Спад на наетите лица се наблюдава и в отрасъл „Транспорт и съобщения“ – с 5 процентни пункта

В предприятията от сектор – „Услуги“, делът на наетите лица е 18%, като най-висока е заетостта в сферата на образованието - 74% от всички наети в третичния сектор.

Средната годишна работна заплата за община Хитрино се увеличава постоянно след 2014 година, когато е 7 249 лева. За 2019 година средната работна заплата бележи ръст от 46.5% и достига 10 619 лева, по данни на ТСБ “Североизток”.

На територията на община Хитрино с най-голям дял са микро предприятията - 92.47%. Следват ги малките фирми с 10 до 49 човека, които съставляват - 7.53%. В общината липсват средни и големи предприятия.

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

Таблица III.2.2.3 Предприятия (без финансовите) по групи според броя на заетите в тях в община Хитрино за периода 2014 – 2019 година /брой/

Година	Предприятия общо	Групи предприятия според броя на заетите лица			
		1-9 микро	10-49 малки	50 - 249 средни	250 и повече Големи
2014	153	139	14	-	-
2015	158	145	13	-	-
2016	162	150	12	-	-
2017	146	135	-	-	-
2018	152	-	-		
2019	146	135	11		

Източник: ПИРО 2021-2027

В общината липсват средни и големи предприятия.

Факторите, които в най-голяма степен затрудняват дейността на фирмите са: недостатъчно търсене на продукцията в страната и чужбина, неплатежоспособността на клиентите, финансови проблеми, несигурна икономическа среда.

В Община Хитрино няма изградена индустриална зона и прилежаща инфраструктура към нея.

Институциите играят важна роля за поддържане на реда, законността, обслужване на населението и подпомагане на цялостното развитие на съответната територия. В Общинска администрация за улеснение на бизнеса и гражданите има изнесен „фронт – офис“, в който е създадена ефективна организация, която спестява време при предоставяните услуги.

2.3 Демографско развитие и човешки ресурси

Броят на населението като величина е резултат от неговия естествен и механичен прираст.

Естественият прираст показва разликата между живородените и умрелите за даден период от време. В случая разглежданият период е 2016-2020 г.

Таблица III.2.3.1 Естествен прираст на населението на Община Хитрино

Година	Живородени			Умрели			Естествен прираст		
	Общо	Момчета	Момичета	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
2016	47	23	24	131	68	63	-84	-45	-39
2017	32	13	19	122	66	56	-90	-53	-37
2018	31	19	12	124	66	58	-93	-47	-46
2019	38	19	19	151	82	69	-113	-63	-50
2020	40	18	22	140	70	70	-100	-52	-48

Източник: Национален статистически институт, www.nsi.bg

ОБЩИНА ХИТРИНО ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

Естественят прираст на населението на община Хитрино за периода 2016 – 2020 г. е отрицателен, като бележи обща тенденция на увеличаване за изследвания период.

Стойностите на показателя „механичен прираст на населението“ показва разликата от заселените и изселените в разглеждания времеви период. Механичният прираст бележи положителна промяна през наблюдавания период с тенденция към увеличение. Броят на заселените лица в общината през 2016 г. е 232 души, а на изселените 135 души. По-висок брой на заселените (496 д.) в сравнение с изселените (256д.) има и през 2019 година, като отчетеният коефициент на механичен прираст в общината е положителен (35.2%), или 240д.

Таблица III.2.3.2 Заселени, изселени и механичен прираст 2016-2019 г.

Година	заселени	изселени	Механичен прираст	Коефициент на механичния прираст
	Общо	Общо	Общо	промили (‰)
2016	232	135	97	14.9
2017	387	151	236	26.9
2018	347	152	195	29.0
2019	496	256	240	35.2

Източник: НСИ, ПИРО 2021-2027

Безработните лица в Хитрино са 392 (5.69%) през 2019 г. Безработицата в общината намалява в периода 2016-2019 г., но остава сравнително висока спрямо отчетените средни нива за страната (4.3%) и Североизточния район (6.7%). По коефициент на безработица през 2019 г. (19.58 %) общината е с показатели с 9.38 на сто пункта по-високи от средните за областта и 10.2% за страната и със 15.28 % пункта по-високи от средните за Североизточен район, в който тя безработицата в края на периода е нараснала до 12.88 %.

Основните проблеми на демографското развитие на община Хитрино са свързани с:

- ✓ Застаряване на населението;
- ✓ Отрицателният естествен прираст на населението на общината;
- ✓ Неясното поведение на механичното движение на населението;

Необходимо е подобряване на качеството на работната сила, нейната адаптивност към променящите се условия на пазара на труда и пригодност за заетост, чрез мерки за насърчаване усъвършенстването на човешките ресурси, тяхната социалната интеграция и конкурентноспособност.

ОБЩИНА ХИТРИНО ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

3. УПРАВЛЕНСКИ РЕСУРСИ

Отговорните лица по управлението на дейностите, свързани с околната среда са: Общинския съвет, Кмета на общината, Кметове на населени места и Кметски заместници, както и специалистите по екология и опазване на околната среда от Общинската администрация.

Кметът на общината е едноличен орган на изпълнителната власт. В своята дейност кметът на общината се ръководи от законите, от актовете на общински съвет и от решенията на населението. Кметът упражнява общо ръководство и контрол на общинската администрация и представлява общината. Той е първостепенен разпоредител с бюджетни средства. Кметът на общината назначава за срока на мандата си заместник-кметове, в съответствие с одобрената структура на общинската администрация, които подпомагат кмета при осъществяване на дейността му. Кметът на общината определя със заповед заместник - кмет, който да изпълнява функциите му при негово отсъствие от общината.

Към функциите на кметовете и кметските заместници в селата спадат: упражняване на контрол за законосъобразното използване и отговаряне за поддържането, охраната и опазването на общинската собственост на територията на населеното място; подпомагат воденето на регистъра на населението и регистрите по гражданското състояние и предоставят свързаните с тях административни услуги на населението в населеното място, изпращат актуална информация на държавните и общински органи и др.

Общинската администрация подпомагат кмета при осъществяване на правомощията му и извършва дейности по административно обслужване на гражданите и юридическите лица.

Правата и задълженията на Кмета на общината, свързани с опазването на околната среда са регламентирани от националното екологично законодателство.

Съгласно Закона за опазване на околната среда, кметът има следните задължения:

- да информира населението за състоянието на околната среда;
- да разработва и контролира заедно с другите органи планове за ликвидиране на последствията от аварийни и залпови замърсявания на територията на общината;
- да организира управлението на отпадъци на територията на общината;
 - да контролира изграждането, поддържането и правилната експлоатация на пречиствателните станции за отпадъчни води в урбанизираните територии;
 - да организира и контролира чистотата, поддържането, опазването и разширяването на селищните зелени системи в населените места и крайселищните територии, както и опазването на биологичното разнообразие, на ландшафта и на природното и културното наследство в тях;
 - да определя и оповестява публично лицата, отговорни за поддържането на чистотата на улиците, тротоарите и други места за обществено ползване на територията на населените места, и да контролира изпълнението на техните задължения;

ОБЩИНА ХИТРИНО ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

- да организира дейността на създадени с решение на общинския съвет екоинспекции, включително на обществени начала, които имат право да съставят актове за установяване на административни нарушения;
- да определя длъжностните лица, които могат да съставят актове за установяване на административните нарушения по Закона за опазване на околната среда;
- да определя лицата в общинската администрация, притежаващи необходимата професионална квалификация за осъществяване на дейностите по управление на околната среда.

Кметът на общината може да възлага изпълнението на изброените функции на кметовете на кметствата в общината.

Кметът на общината организира управлението на дейностите по отпадъците, образувани на нейна територия, съобразно изискванията на Закона за управление на отпадъците и общинската наредба за управление на дейностите по отпадъците.

Съгласно Закона за управление на отпадъците, кметът на общината отговаря за:

- осигуряването на съдове за съхраняване на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други;
- събирането на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за обезвреждането им;
- почистването на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване;
- избора на площадка, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови и строителни отпадъци или на други инсталации или съоръжения за обезвреждане на битови или строителни отпадъци;
- разделното събиране на битови отпадъци, включително отпадъци от опаковки, като определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране и сортиране на отпадъците от опаковки;
- организирането и прилагането на система за разделно събиране на излезлите от употреба луминесцентни и други лампи, съдържащи живак;
- организирането на дейността по събирането и съхраняването на излезли от употреба моторни превозни средства на площадките за временно съхраняване;
- предотвратяване изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаването на незаконни сметища;
- определянето на места за смяна на отработени моторни масла и информизиране на обществеността за това;
- определянето на места за поставяне на съдове за събиране на негодни за употреба батерии.

Функциите на Общинския съвет са:

- да определя размера на такса „битови отпадъци” и таксата за поддържане чистотата на териториите за обществено ползване по Закона за местните данъци и такси;
- да приема Програма за опазване на околната среда на общината и всяка последваща актуализация;

ОБЩИНА ХИТРИНО ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

- да контролира изпълнението на програмата и ежегодното внасянето на отчети по изпълнението ѝ от кмета на общината;
- да приема наредби, касаещи управлението на околната среда на общината и др.

Кметът е длъжен да разработва и изпълнява Програма за опазване на околната среда и Програма за управление на отпадъците на територията на общината. Ежегодно в срок до 31 март, Кметът представя в РИОСВ – Шумен отчет за изпълнение на програмите.

Защитата от шума в околната среда е уредена, чрез Закона за защита от шума, според който Кметът на общината е длъжен:

- да упражнява контрол по спазване на Закона;
- да организира и регулира движението на автомобилния транспорт;
- при необходимост от извършване на измервания на нивото на шум, контролът се осъществява съвместно с РЗИ.

Съгласно Закона за водите, Кметът на общината е длъжен:

- да осъществява контрол при изграждането, поддържането и правилната експлоатация на канализационните мрежи на битовите отпадни води;
- изграждането и поддържането на водопроводните мрежи, изграждането и регистрацията на кладенците за индивидуално ползване.

Съгласно Закона за лечебните растения Кмета на общината:

- организира изпълнението на дейностите с лечебните растения;
- издава позволителни за бране на билки от земи общинска собственост.

Структура на управлението на дейности, свързани с ОС

Кметът на Община Хитрино е орган на изпълнителната власт в общината. Неговата дейност се подпомага от един секретар и двама заместник-кмета.

Дейността на общинската администрация се контролира и утвърждава от Общинския съвет, който има 17 члена, представители на различни политически партии и на различни териториални и социални общности. Към Общинския съвет функционират 4 постоянни комисии, включително Комисия по устройство на територията, общинска собственост, пътна и селищна мрежа, околна среда и благоустрояване.

Според разпределението на дейностите, които извършва, общинската администрация е обща и специализирана. Общата администрация осигурява технически дейността на Кмета на Общината, на неговата специализирана администрация и дейности по административно обслужване на гражданите и юридическите лица.

Специализираната администрация включва дейности, които подпомагат и осигуряват осъществяването на правомощията на Кмета на Общината.

Общата администрация е организирана в една дирекция “Финансово-стопански дейности и административно-правно обслужване ”

Специализираната администрация също е организирана в една дирекция “Устройство на територията, Хуманитарни дейности, Регионално развитие и Програми”

ОБЩИНА ХИТРИНО ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

Фиг. 3.1 Органограма на структурата на общинската администрация в Община Хитрино

Изпълнението на дейностите свързани с околната среда се осъществява от специализираната дирекция в съответствие със законодателството, местните нормативни и стратегически документи. На дирекция “Устройство на територията, хуманитарни дейности, регионално развитие и програми” са възложени функции по:

1. Разработване инвестиционни програми за реализиране на мероприятия на Общината в областта на инфраструктурата и околната среда и прави периодични отчети за тяхното изпълнение;

2. Планиране на регионално развитие, съобразно изискванията на Закона за регионалното развитие и подзаконовите му актове, както и в процесите на програмиране на местно ниво, в изпълнение на национални стратегии, програми и планове;

3. Изготвяне кратко-, средно- и дългосрочни стратегии и програми за подобряване и поддържане на техническата инфраструктура и околна среда;

4. Целесъобразно разходване на финансовите средства по бюджета на Общината за жилищно, комунално-битово строителство и благоустрояване при спазване на разпоредбите на действащото законодателство;

5. Организиране, координиране и контролиране инженерно-техническото обслужване на Общината;

6. Съгласуване, при необходимост, на инвестиционни проекти и документации във връзка с извършването на оценка за съответствието им със съществените изисквания към строежите;

7. Осъществяване дейности по изграждане и поддръжка на зелената система, съобразно действащите планове;

8. Контролиране състоянието на околната среда и дейностите по сметопочистване и сметоизвозване, като разработва програми и реализира мероприятия за опазването ѝ;

Дейността на дирекцията, както и задълженията на експертите и служителите са да:

– Координират цялостната дейност по спазване на специфичните изисквания към физически и юридически лица по отношение опазване и използване на компонентите и

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

факторите на околната среда: атмосферният въздух, водите, ландшафтът, природните обекти, биологичното разнообразие, шум, ДДД дейности и безстопанствени животни;

– Анализират информацията за състоянието на околната среда и предлагат решения за подобряването ѝ;

– Изготвят местни нормативни актове за опазване, възстановяване, възпроизвеждане и развитие на околната среда;

– Участват и координират разработването на стратегии, планове, програми и проекти, касаещи опазване на околната среда на територията на общината;

– Координират изпълнението на общинските програми по опазване на компонентите на околната среда;

– Инициират и/или участват в рутинни или предизвикани проверки, касаещи замърсяване на територии и увреждане на околната среда;

– Координират и участват в съвместни мероприятия в ситуация на бедствия, аварии и катастрофи;

– Анализират и контролират информация за компонентите на околната среда, прилагат мерки за подобряването ѝ;

– Изготвят и предлагат проекто-бюджета за екологични инициативи и мероприятия;

– Дирекцията осъществява контакт и съвместни дейности с всички държавни институции (МОСВ, МЗ, МВР, МРРБ и др.), както и с неправителствени организации, имащи отношение към екологичната политика;

– Участват в организиране и провеждане на кампании и прояви на територията на Община Хитрино, касаещи опазване на околната среда;

– Участват и координират провеждането на мероприятия, касаещи опазване на околната среда;

– Изготвят отчети, справки и информации в съответствие с изискванията на нормативната уредба по управление на околната среда и по искане на компетентните институции;

– Участват при организирането на дейността за разделно събиране на масово разпространени отпадъци (отпадъци от опаковки, излезли от употреба луминесцентни и други лампи, съдържащи живак, излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, излезли от употреба МПС, излезли от употреба гуми, отработени масла и негодни за употреба батерии и акумулатори).

– Извършват публично обявяване на съобщението по ал. 1 от Закона за водите на разрешителни за водовземане;

– Координират работата по изпълнението на „Програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Община Хитрино 2015-2020 г.” и Наредба за притежаване и отглеждане на кучета на територията на Община Хитрино приета с Решение № 8/28.02.2007 год. на Общински съвет - Хитрино

– Организируют работата на постоянната общинска епизоотична комисия и следи за изпълнение на взетите решения;

– Организируют подготовката и следят за изпълнението на дейностите по осъществяване на външните, масови ДДД-дейности (дезинсекция, дезинфекция и дератизация) на

ОБЩИНА ХИТРИНО ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

територията на Общината, както и за навременното уведомяване на контролния орган и засегнатото население;

– Координират работата по изпълнението на дейностите по развитие, поддържане и опазване на зелената система на територията на Община Хитрино и изготвя годишни отчети за изпълненото;

– Осъществяват превантивни процедури свързани с опазване на околната среда, издаване на становища, осигуряване на обществен достъп до дейностите свързани с оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС), превантивен инструмент за идентифициране на евентуалните въздействия върху околната среда и човешкото здраве от строителството и експлоатацията на инвестиционните предложения във всички отрасли на икономиката и развитието на инфраструктурата, на ранния етап от тяхното проучване и разработване, преди да е взето решение за реализацията им на конкретно място при съответната технология, начин на строителство и др.;

– Провеждане на процедури, издаване на становища, осигуряване на обществен достъп до дейностите, свързани с екологична оценка, превантивен инструмент за оценяване на евентуалните значителни въздействия върху околната среда в резултат от прилагането на планове и програми от национално, регионално и местно равнище, които са в процес на изготвяне.

В структурата на общинска администрация Хитрино няма назначено лице с длъжностна характеристика, включваща управление на околната среда. Дейността се изпълнява от Зам. кмета на общината и еколог. При извършване на проверки по жалби и сигнали на граждани и предприятия се включват и инспекторите по Наредба №1 за поддържане и опазване на обществения ред, чистотата по улиците, дворовете, парковете и градините на територията на община Хитрино.

За повишаване на професионалната квалификация и качествените характеристики на служителите, ангажирани с управлението на отпадъците, се препоръчва включването им в дейности за повишаване на професионалната квалификация и осигуряване на посещения на семинари, специализирани курсове и обучения.

Материално-техническата и информационна обезпеченост на персонала, пряко ангажиран с изпълнение на функциите, е достатъчна и не е необходимо да се предвиждат мерки в тази насока.

Сътрудничество с други институции, организации и дружества

За решаване на проблемите на околната среда общинската администрация си сътрудничи с централни, регионални и местни органи на ведомства, фирми и бизнес организации:

- Министерство на околната среда и водите
- Изпълнителна агенция по околна среда
- Областна администрация Шумен
- Регионална инспекция по околна среда Шумен
- Басейнова дирекция Дунавски район – Плевен

ОБЩИНА ХИТРИНО ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

- Басейнова дирекция Черноморски район – Варна
- Регионална здравна инспекция Шумен, към МЗ
- Областна дирекция „Земеделие“ Шумен, към МЗХГ
- Регионална дирекция по горите Шумен, към ИАГ
- Държавно ловно стопанство „Паламара“, към СИДП Шумен
- Напоителни системи ЕАД клон Шумен
- Териториално статистическо бюро Шумен, към НСИ
- "Водоснабдяване и Канализация“ ЕАД Шумен
- Регионална дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“ – Шумен.
- Областна дирекция по безопасност на храните – Шумен
- Общини в Шуменска област
- Сметосъбиращи и почистващи фирми
- Други

Информирание на обществеността

Община Хитрино има добре функционираща система за информирание на населението за състоянието на околната среда. Информационното обслужване се състои в събиране и предоставяне на данни за състоянието на околната среда, информирание обществеността за включването ѝ в предстоящи екологични мероприятия, за участие при разработване и обсъждане на проекти, за изпълнение на конкретни мероприятия и резултатите от тях и т.н.

Съгласно нормативните изисквания на чл.17 от Закона за опазване на околната среда, всеки има право на достъп до налична информация за състоянието на компонентите на околната среда, както и за дейностите или мерките, включително административни мерки, планове и програми, които оказват или са в състояние да оказват въздействие върху околната среда.

Информирането на населението на община Хитрино за състоянието на околната среда, за изпълнението на мерките от Общинската програма за опазване на околната среда, както и за реализацията на проекти с екологична насоченост се осъществява чрез публикуването на информация на интернет страницата на общината. Извършва се уведомяване на населението за инвестиционни предложения и допускане изработването на проекти на подробни устройствени планове.

Информацията се предоставя чрез публикуване на електронната страница на Община Хитрино, провеждане на информационни кампании, а уведомленията за инвестиционни предложения, които постъпват в Общината се обявяват публично, като се поставя и обява на таблото в сградата на Общината.

Много ефективни форми за изграждане на екологична култура и гражданска позиция в населението са редица проекти, свързани с опазване и възстановяване на околната среда, които община Хитрино разработва и/или участва под някаква форма. Стремещт е да бъдат обхванати и ангажирани всички възрастови групи, като особено внимание се обръща на младите хора. Основната идея, която Община Хитрино влага в екологичните инициативи и проекти, е чрез прилагането им да се подобряват условията за труд и отдих на населението.

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

Една от задачите за изпълнението на тази цел е добрата информираност на гражданите относно състоянието на околната среда и дейностите, които се извършват от Общинската администрация за нейното подобряване. Предоставяйки на гражданите възможността да се информират за състоянието на околната среда, те могат активно да участват в екологичната работа на администрацията и въз основа на информацията, която получават да изразява своето мнение и предложения.

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

IV. АНАЛИЗ НА КОМПОНЕНТИТЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

1. АТМОСФЕРЕН ВЪЗДУХ

Състоянието на качеството на атмосферния въздух (КАВ) се оценява чрез анализ на получените от пунктовете за мониторинг данни и сравнение на измерените концентрации за контролираните замърсители с нормите за КАВ, установени с нормативни актове. Качеството на атмосферния въздух (КАВ) в Република България се следи от Министерството на околната среда и водите чрез Националната система за наблюдение, контрол и информация. За целта територията на страната е разделена на райони за оценка и управление на КАВ. Екологичният статус на качеството на атмосферния въздух се определя въз основа на основните контролирани показатели, регламентирани в Закона за чистотата на атмосферния въздух.

Със Закона за чистотата на атмосферния въздух (В сила от 29.06.1996 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.18 от 02.03.2021 г.) се уреждат условията, реда и начина за оценка и управление качеството на атмосферния въздух, като по този начин се осигурява провеждането на държавната политика по оценка и управление на КАВ, в това число – подобряване на КАВ в районите, в които е налице превишаване на установените норми.

Законът за чистотата на атмосферния въздух определя 11 основни показателя за качество на атмосферния въздух. Основните показатели, характеризиращи КАВ в приземния слой са: суспендирани частици, фини прахови частици, серен диоксид, азотен диоксид и/или азотни оксиди, въглероден оксид, озон, олово (аерозол), бензен, полициклични ароматни въглеводороди, тежки метали – кадмий, никел, живак и арсен.

Съгласно дефиницията „Качество на атмосферния въздух” е състояние на въздуха на открито в тропосферата, с изключение на въздуха на работните места, определено от състава и съотношението на естествените ѝ съставки и добавените вещества от естествен или антропогенен произход.

Основните замърсители в атмосферния въздух вредни за човешкото здраве са: азотен диоксид, серен диоксид, прах и финни прахови частици, бензин, олово, кадмий, арсен полиароматни въглеводороди, толуол, амоняк, фенол и серовъглеродород.

За контролиране на основните и допълнителни показатели на територията на страната се разполагат пунктове за мониторинг на качеството на атмосферния въздух, като част от Националната автоматизирана система за екологичен мониторинг, подсистема – „Въздух”.

Община Хитрино е част от Северен/Дунавски район за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух (КАВ/РОУКАВ). В рамките на област Шумен нормите за КАВ (пределно допустимите концентрации) или горните оценъчни прагове (представляващи процент от съответната норма) за периода 2016-2020 г. са превишавани единствено на територията на град Шумен, по основен показател за КАВ – фини прахови частици (ФПЧ₁₀). Община Хитрино е с нисък потенциал за замърсяване на атмосферния въздух, няма значими източници на емисии и не спада към зоните, в които са превишени нормите за КАВ или горните оценъчни прагове.

ОБЩИНА ХИТРИНО ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

На територията на общината няма инсталации за изгаряне и инсталации за съвместно изгаряне на отпадъци, които да замърсяват атмосферния въздух.

В общината не са констатирани превишения на нормите за КАВ, поради което не се предвиждат планови контролни измервания с мобилна станция. Общината се характеризира с висока чистота и добро качество на атмосферния въздух. Няма установено превишаване на ПДК, климатичните условия не благоприятстват задържане и събиране на атмосферни замърсители в приземния въздушен слой. В общината няма съществени промишлени източници на емисии във въздуха.

По класификация (съгласно Приложение №1 към чл.10, ал.3 и 4 от Наредба №7 за оценка и управление качеството на атмосферния въздух) пунктовете за мониторинг биват:

1. Транспортно – ориентирани (Т) пунктове за мониторинг са тези, при които броят на МПС, преминаващи в кръг с радиус 50 м, е не по-малък от 2500 превозни средства на денонощие.
2. Промислено – ориентирани (П) пунктове за мониторинг са тези, при които има преобладаващо влияние на емисии от производствени и други дейности.
3. Градски фонове пунктове за мониторинг (ГФ) са тези които са разположени в застроената част на град, които не отговарят на критериите по т.2.
4. Извънградски фонове пунктове за мониторинг (ИФ) са разположените на 3-10 км от град, които не отговарят на критериите по т.2 и 3.
5. Регионални пунктове за мониторинг (Р) са разположените на 10-50 км от град, които не отговарят на критериите по т. 2 и 3.
6. Отдалечени пунктове за мониторинг (О) са разположените на повече от 50 км от град, които не отговарят на критериите по т.2 и 3.

Природните фактори, географските и метеорологични условия са основна предпоставка, която гарантира чистотата и доброто качество на въздуха в общината.

Източниците на замърсяване на въздуха за община Хитрино могат да бъдат класифицирани и групирани по относителен дял, както следва:

- слабо интензивен автомобилен транспорт (83% от автомобилния парк е на възраст над 10 год.)- мобилни източници;
- битови източници и предприятия, разположени в близост до жилищни райони - зърнобаза Хитрино, дърводелски цех в с.Хитрино и с.Тимарево /организирани източници/;
- промишлени източници: бензиностанции и др. неподвижни технологични източници;
- гаров район, транспортни кръстовища, прелез и др. /неорганизирани източници/;

Отоплението на територията на общината е с индивидуални отоплителни уреди, в повечето случаи, на твърди горива. Това увеличава източниците на вредни емисии в приземния атмосферен слой и влошава качеството на атмосферния въздух. На отделянето на вредни емисии от горивните процеси в битовия сектор най-съществено влияние оказва качеството на горивата и климатичните условия. Горивните процеси за отопление са предимно в сезона на облачни дни с висока въздушна влажност, ниски температури и в дните за температурни инверсии. Като гориво за битови нужди се използва сравнително евтини горива – дърва и брикети.

ОБЩИНА ХИТРИНО ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

Територията на община Хитрино не е класифицирана като “гореща точка” по отношение замърсяването на атмосферния въздух. В сайта на Националния Институт по Метеорология и Хидрология, БАН - <http://www.meteo.bg/>, не са представени данни за замърсяването на района с азотен и серен диоксид, въглероден оксид, прах и др. Районът в който попада общината не е обременен с емисии на вредни вещества тъй като в близост няма сериозни промишлени замърсители.

Замърсяването в района на Община Хитрино се причинява от битовото отопление през студентите зимни месеци, селскостопанските дейности и транспортния поток по уличната мрежа. Основното замърсяване е с прах, серен диоксид (SO₂), азотни оксиди (NO_x), оловни аерозоли и въглероден оксид (CO).

Най-значим проблем е замърсяването на атмосферния въздух с фини прахови частици. Източниците на емисии на ФПЧ10 са битовото отопление и автомобилния транспорт.

В общината няма регистрирани:

- големи горивни инсталации (ГГИ) по смисъла на Директива 2001/80/ ЕС;
- големи неподвижни източници (ГНИ), емисиите от които подлежат на ежегоден отчет чрез инвентаризационни карти;
- обекти с разрешителни за търговия с квоти за емисии от парникови газове (по Директива 2003/87/ЕС);
- обекти с издадени комплексни разрешителни по чл.117 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС).

Община Хитрино няма разработена „Програма за управление качеството на атмосферния въздух“. Предвид разпоредбата на чл. 27, ал.1 от Закона за чистотата на атмосферния въздух, която гласи, че „В случаите, когато в даден район общата маса на емисиите довежда до превишаване на нормите за вредни вещества (замърсители) в атмосферния въздух и на нормите за отлагания, кметовете на общините разработват и общинските съвети приемат програми за намаляване нивата на замърсителите и за достигане на утвърдените норми по чл. 6 в установените за целта срокове, които са задължителни за изпълнение.“, ръководството на общината счита, че на територията на общината няма превишаване на нормите и съответно не е необходимо да се разработва програма.

Въздействие върху качеството на атмосферния въздух на населените места оказват и формираните емисии от ДВГ на автомобилния транспорт, като най-съществено това се изразява през зимните месеци. Вследствие на понижените температури на околната среда нараства времето за достигане на устойчив – оптимален работен режим на ДВГ на автомобилите, при което се изпускат изгорели газове с по високи емисии на замърсителите (СхНх; СО; сажди). От значение е и непрекъснато нарастващия брой на МПС и съответно натоварения трафик, както и остарелия автомобилен парк. Замърсяването на атмосферния въздух от автотранспорта както обществения, така и личния е незначително. Транспортният трафик на Община Хитрино е слабо натоварен. На територията на населените места липсва градски транспорт.

В община Хитрино не са констатирани превишения на нормите за КАВ, поради което не се предвиждат планови контролни измервания с мобилна станция. Общината се

ОБЩИНА ХИТРИНО ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

характеризира с добро качество на атмосферния въздух. Няма установено превишаване на ПДК, климатичните условия не благоприятстват задържане и събиране на атмосферни замърсители в приземния въздушен слой. В общината няма съществени промишлени източници на вредни емисии във въздуха.

За намаляване на количеството енергия за отопление е необходимо да се стимулират технологии, намаляващи топлинните загуби, изпълнението на саниращи мероприятия - топлоизолации и подмяна на дограми с нисък коефициент на топлопроводимост и използването на алтернативни източници на енергия - напр. слънчева енергия, за което климатичните дадености в общината са изключително благоприятни.

2. ВОДИ

Рамковата Директива за водите въвежда нов подход в управлението на водите, като въвежда екологични норми и цели за качеството, обезпечаващи структурата и функционирането на водните екосистеми.

Основните принципи при опазване на водите са:

1. Недопускане заустването на непречистени отпадъчни води във водни обекти - изкуствени и естествени водоприемници, което се постига чрез:

- чрез интегрирано управление на водите в съчетание с останалите компоненти на околната среда
- осъществяване на ефективен контрол при управление на отпадъчните води и прекратяване на замърсяванията
- недопускане на нови източници на отпадъчни води да се въвеждат в експлоатация и заустват без пречиствателни съоръжения и непречистени
- провеждане политика на реконструкция на стари и неефективни пречиствателни съоръжения на предприятията, заустващи отпадъчни води с качества над определените норми
- спазване условията в разрешителните

2. Усъвършенстване и спазване институционалната система за мониторинг и контрол, гарантиращо добро състояние на отпадъчните води и повърхностните водни обекти, което се постига чрез подобряване на контролния мониторинг на обектите с отпадъчни води и повишен капацитет на екологичния статус;

3. Реализиране задълженията на Плановите за управление на речните басейни - ПУРБ, като основен планов документ за интегрирано управление на водите, което се постига чрез:

- Участие на РИОСВ Шумен, при разработване, съгласуване и утвърждаване на Плановите за управление риска от наводнение - намаляване щетите от замърсяване с отпадъчни води при наводнения и високи води;
- Изпълнение на мерките с отговорност на РИОСВ Шумен;
- Подпомагане и съдействие на дейностите и процедурите по планиране, финансиране и изграждане, чрез съгласуване и съдействие реализацията на нови

ОБЩИНА ХИТРИНО ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

и реконструкция на ГПСОВ и канализационни мрежи на населените места;

В национален план Закона за водите (ЗВ) определя условията за опазването и използването на водите и водните обекти. Целта на ЗВ е осигуряване на единно и балансирано управление на водите в интерес на обществото, защита на здравето на населението и устойчивото развитие на страната. Във връзка с това в ЗВ са разгледани по-широко въпросите на собствеността върху водите, водните обекти и водостопанските системи и съоръжения; режимите на ползване на водите и водните обекти; опазването на водите и водните обекти; структурата и органите за управление на водите; формите за участие на частния сектор във водостопанската дейност; финансовата организация и икономическото регулиране и т.н. ЗВ изигра съществена роля за регулиране на обществените отношения в областта на водния сектор по един съвременен начин, адекватен на настъпилите през последното десетилетие промени в общественото устройство.

Оценката за състоянието на водните тела (повърхностни и подземни) е част от Плана за управление на речните басейни (ПУРБ) и се актуализира на всеки шест години. В ПУРБ 2016-2021 г. за Дунавски район и за Черноморски район са изготвени оценки за състоянието на повърхностните и подземни водни тела на база данните от мониторинга през периода 2010-2014 г. Допълнително двете Басейнови дирекции „Дунавски район” (БДДР) и “Черноморски район” (БДЧР) изготвят междинни оценки за състоянието на водните тела и ежегодни доклади за състоянието на водите, включващи анализ на резултатите от мониторинга през предходните години. Мониторингът бива контролен и оперативен.

Съгласно чл.169, ал. 2 от Закона за водите (в сила от 28.01.2000 г. с посл. изм. и доп. ДВ бр.17 от 26.02.2021 г.), мониторингът на водите и на зоните за защита на водите осигурява съгласуван и изчерпателен преглед на състоянието на водите във всеки район за басейново управление. Мониторингът се извършва по одобрени от Министъра на околната среда и водите програми, разработени от басейновите дирекции в съответствие със спецификата на водните тела и техните характеристики.

Мониторинговите пунктове се определят въз основа на оценка на риска, натоварването и агресивната дейност върху водните тела. Изборът на показатели за анализ е въз основа на вида и количеството натиск, изразяващ се в концентрацията на наблюдаваните замърсители. Оценката на химическото състояние на повърхностните водни тела, замърсяващите вещества се съпоставят с определени стойности на стандартите за качество, въведени с Директива 2008 /105/ на Европейския парламент и на Съвета от 18.12.2008 г. за определяне на стандарти за качество на околната среда в областта на политиката за водите изразена в Наредба за стандарти за качество на околната среда. Рамковата Директива за водите въвежда екологични норми за качество на водните ресурси. Съгласно нея екологичното състояние на водните екосистеми се определя като много добро, добро, лошо или много лошо. При извършването на оценката на риска водните тела се класифицират в следните категории:

- водни тела в риск – не е необходимо допълнително охарактеризиране или допълнителни мониторингови данни;

- водни тела, които е възможно да са в риск, за които има вероятност да не постигнат екологичните цели, но са необходими допълнителни мониторингови данни;

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

- водни тела, които не са в риск – не е необходима допълнителна оценка и допълнителни мониторингови данни.

Водните ресурси на община Хитрино са от повърхностни и подземни води.

2.1. Повърхностни води

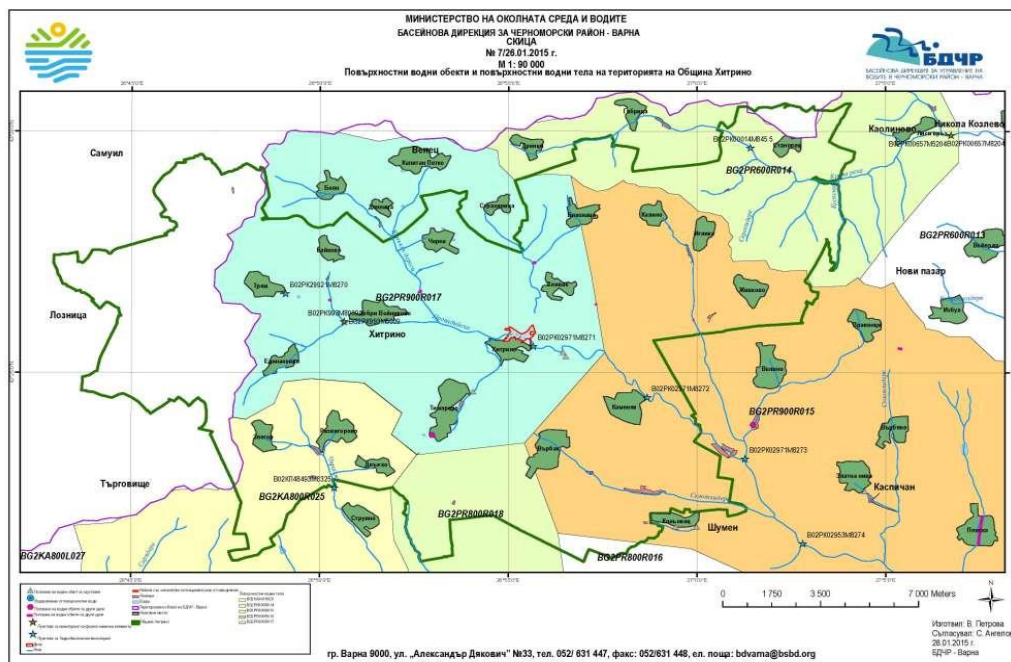
Територията на Община Хитрино, попада в обхвата на следните шест водни тела или части от водни тела в обхвата на Черноморски басейнов район:

1. Водно тяло с код BG2PR900R017 (р. Провадийска - от извора до преди с. Каменяк) – което е определено в много лошо екологично и добро химично състояние.
 - Хидробиологичен мониторинг:
 - пункт р. Провадийска - с. Трем;
 - пункт р. Провадийска – г. Хитрино.
 - Физикохимичен мониторинг:
 - пункт р. Провадийска - с. Добри Войниково;
2. Водното тяло с код BG2PR600R014 (р. Крива - от извора до след с. Лиси връх) е определено в умерено екологично и добро химично състояние.
 - Хидробиологичен мониторинг:
 - пункт р. Крива - с. Становец.
3. Водното тяло с код BG2PR900R015 (р.Провадийска от преди с. Каменяк до гр. Каспичан) - което е определено в лошо екологично и добро химично състояние.
 - Хидробиологичен мониторинг:
 - пункт р. Провадийска - с. Каменяк (добро състояние по макрозообентос).
4. Водното тяло с код BG2PR800R016 (р. Мадара - от кв. Макак, гр. Шумен до вливане в р. Провадийска) е определено в умерено екологично и добро химично състояние. На територията на общината, в обхвата на водното тяло липсват пунктове за мониторинг на водите.
5. Водното тяло с код BG2PR800R018 (р. Мадара – от извора до кв. Макак, гр. Шумен) е определено в умерено екологично и неизвестно химично състояние. На територията на общината, в обхвата на водното тяло липсват пунктове за мониторинг на водите.
6. Водното тяло с код BG2KA800R025 (р. Чираджи (Пакоша) от извор до яз. Фисек) е определено с умерен екологично и добро химично състояние.
 - Хидробиологичен мониторинг:
 - пункт р. Пакоша - с. Струйно.

Съгласно заповед на Министъра на околната среда и водите № РД - 602/09.06.2021 г. за мониторинг на водите, на територията на община Каолиново, попада следният пункт за физикохимичен и хидробиологичен мониторинг, на територията на община Хитрино, попадат пет пункта за хидробиологичен и един пункт за физикохимичен мониторинг.

ОБЩИНА ХИТРИНО ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

Фиг. IV.2.1.1. Повърхностни водни обекти и повърхностни водни тела

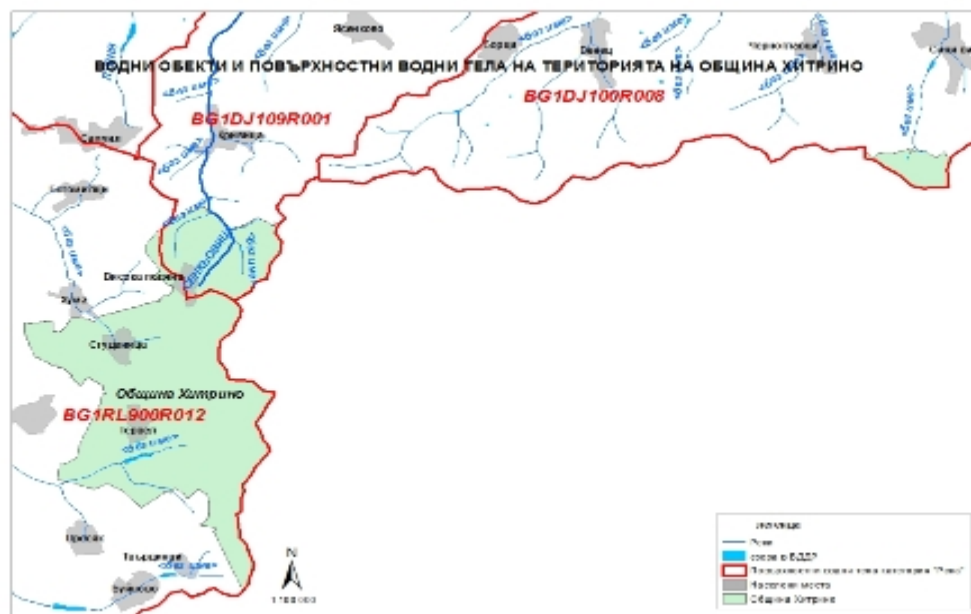
Източник: Басейнова дирекция Черноморски район

На територията на община Хитрино са разположени и части от четири повърхностни водни тела от две поречия- Русенски Лом и Добруджански реки на Дунавски басейнов район.

В поречие Дунавски Добруджански реки - едното водно тяло включва приток на р.Ружичка като част от водосбора на реката с европейски код BG1DJ900R1008, а второто е част от водосбора на р. Сенкьовица в извора с европейски код BG1DJ109R001. В поречие Русенски Лом са третото и четвъртото водно тяло, като е част от водосбора на р.Бели Лом преди язовир Бели Лом с код BG1RL900R012 и язовир Бели лом с код BG1RL900L1009. Водните тела са категория река. За поречие Дунавски Добруджански реки тип BGTR10– пресъхващи (пониращи) реки , а за поречие Русенски ЛОМ- тип BGTR11 (малки и средни карстови реки) (типология 2009 г.).

ОБЩИНА ХИТРИНО ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

Фиг. IV.2.1.2 Водни обекти и повърхностни водни тела

Източник: Басейнова дирекция Дунавски район

Състоянието на повърхностните води е в пряка връзка от човешката дейност - жизнена и икономическа. В ПУРБ това е изразено чрез определяне на „видове натиск и въздействие в резултат от човешката дейност върху водите“.

Видовете „натиск“ се разглеждат като „точкови“ и „дифузни“ източници, като и за останалите Басейнови дирекции те са почти аналогични, особено най-главните.

Като „точкови“ източници, представляващи най-голям риск за повърхностните води се посочват:

- Зауствания на ГПСОВ - градски пречиствателни станции за отпадъчни води на населени места (агломерации) с над 2000 е.ж.;
- Зауствания на градски канализации на населени места (агломерации) с над 2000 е. ж. заустващи без необходимо пречисване;
- Зауствания от промишлени обекти на отпадъчни води с комплексно разрешително;
- Зауствания от обекти без комплексно разрешително.

Във връзка с по-горе посоченото са използвани данните от ПУРБ 2016-2021 г. Обобщена информация за състоянието на повърхностните водни тела на територията на община Хитрино и целите им за опазване, съгласно двата ПУРБ 2016 – 2021 г. е дадена в таблица по-долу. Целите за опазване на околната среда на повърхностните водни тела се класифицират на база на тяхното екологично състояние в пет класа – много добро, добро, умерено, лошо и много лошо. Целта е постигане на добро състояние до 2027 година.

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

Таблица IV.2.1.1. Цели за опазване на околната среда за повърхностни водни тела на територията на община Хитрино

Код на водното тяло	Име на водното тяло	СМВТ /ИВТ*	Екологично състояние/ потенциал	Химично състояние	Цел 2015 г.	Цел 2021 г.	Цел 2027 г.	Цел след 2027 г.	Основание за прилагане на изключение от постигане на доброто състояние 2015 г.
BG1RL900R012	р. Бели Лом след язовир Бели Лом до вливане на р. Долапдере при Писанец, вкл. приток р. Наловска	СМВТ	лошо (БПК5, N-NH4,N-NO3,N-total,P-total, МЗБ,ФБ)	добро	Предотвратяване влошаването на екологичния потенциал. Опазване, подобряване и възстановяване на повърхностното водно тяло. Предотвратяване на замърсяването и запазване на доброто химично състояние	Постигане на СКОС за БПК5, N-NH4,N-NO3,N-total,P-total, МЗБ,ФБ за умерен екологичен потенциал до 2021г. Предотвратяване влошаване на екологичния потенциал по останалите елементи за качество. Предотвратяване на замърсяването и запазване на добро химично състояние	Постигане на СКОС за БПК5, N-NH4,N-NO3,N-total,P-total, МЗБ,ФБ за добър екологичен потенциал до 2027г. Предотвратяване влошаване на екологичния потенциал по останалите елементи за качество. Предотвратяване на замърсяването и запазване на добро химично състояние.	Запазване на добър екологичен потенциал и добро химично състояние	чл. 156в от ЗВ (4.4.от РДВ) до 2027г. - съгл. Приложение 5.1.2

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

BG1RL900L1009	язовир Бели Лом	СМВТ	Лошо (БПК, N- NH4,N- NO3,N- total,P-total, МЗБ,ФП)	добро	Предотвратяване влошаването на екологичния потенциал. Опазване, подобряване и възстановяване на повърхностното водно тяло. Предотвратяване на замърсяването и запазване на доброто химично състояние	Постигане на СКОС за БПК, N-NH4,N-NO3,N-total,P-total, МЗБ,ФП за умерен екологичен потенциал до 2021г. Предотвратяване влошаване на екологичния потенциал по останалите елементи за качество. Предотвратяване на замърсяването и запазване на добро химично състояние	Постигане на СКОС за БПК, N-NH4,N-NO3,N-total,P-total, МЗБ,ФП за добър екологичен потенциал до 2027г. Предотвратяване влошаване на екологичния потенциал по останалите елементи за качество. Предотвратяване на замърсяването и запазване на добро химично състояние	Запазване на добър екологичен потенциал и добро химично състояние	чл. 156в от ЗВ (4.4.от РДВ) до 2021г. съгл. Приложение 5.1.2
BG 1DJ900R1008	р. Хърсовска и р. Ружичка	не	умерено - отклонения (ел.пр., БПК 5, N- съединения, N и P-total, МЗБ, ФБ)	добро	Предотвратяване влошаването на екологичното състояние. Опазване, подобряване и възстановяване на повърхностното водно тяло. Предотвратяване на замърсяването и запазване на доброто химично състояние	Постигане на СКОС за ел.пр., БПК 5, N-съединения, N и Ptotal, МЗБ, ФБ за добро екологично състояние до 2021г. Предотвратяване влошаване на екологичното състояние по останалите елементи за качество. Предотвратяване на замърсяването и запазване на добро химично състояние.	Запазване на добро екологично и химично състояние	Запазване на добро екологично и химично състояние	чл. 156в от ЗВ (4.4.от РДВ) до 2021г. - съгл. Приложение 5.1.2

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

BG1DJ109R001	р. Сенкъвица от извор до вливане в р. Дунав при Попина	не	добро	добро	Постигане и запазване на добро екологич- но и химично състояние	Запазване на добро екологич- но и химично състояние	Запазване на добро екологично и химично състояние	Запазване на добро екологич- но и химично състояние	Не приложимо
--------------	---	----	-------	-------	--	--	---	--	--------------

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

Код на водното тяло	Име на водното тяло	СМВТ /ИВТ*	Екологично състояние/ потенциал	Химично състояние	Цел 2015 г.	Цел 2021 г.	Цел 2027 г.	Цел след 2027 г.	Основание за прилагане на изключение от постигане на доброто състояние 2015 г.
BG2PR900R017	р. Провадийска - от извора до преди с. Каменяк	не	Мн.лошо – отклонения (N-NH4, N-NO2, N-NO3, N-total, P-PO4, P-total)	добро	1. Предотвратяване влошаването на екологичното състояние. Опазване, подобряване и възстановяване на водното тяло. Опазване, подобряване и възстановяване на водното тяло. Поддържане и запазване на добро химично състояние.	1. Предотвратяване влошаването на екологичното състояние; 2. Опазване, подобряване и възстановяване на водното тяло за постигане на умерено екологично състояние: - запазване на добро състояние по биологични елементи - постигане на въз-можно най добро еко-логично състояние по физи – кохимич-ни елементи - N-NH4, N-NO2, N-NO3, N-total, P-PO4, P-total; 3. Запазване на добро химично състояние.	1. Предотвратяване влошаването на екологичното състояние; 2. Опазване, подобряване и възстановяване на водното тяло за постигане на добро екологично състояние; - постигане и запазване на добро състояние по физикохимични елементи - N-NH4, N-NO2, N-NO3, N-total, P-PO4, P-total; 3. Запазване на добро химично състояние		чл. 156в, т.1 „в“ от ЗВ (4.4.iii от РДВ)
BG2PR900R015	р.Провадийска от преди с. Каменяк до гр. Каспичан								

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

BG2PR600R014	р.Крива - от извора до след с.Лиси връх	не	Умерено – отклонения (БПК, N-NH4, N-NO3, N-total, P-PO4, P-total)	добро	<p>1. Предотвратяване влошаването на екологичното състояние;</p> <p>2. Опазване, подобряване и възстановяване на водното тяло за постигане на добро екологично състояние;</p> <p>- запазване на добро екологично състояние по биологични елементи;</p> <p>- постигане и запазване на добро екологично състояние по физикохимични елементи - БПК, N-NH4, N-NO3, N-total, P-PO4, P-total;</p> <p>3. Запазване на добро химично състояние</p>	<p>1. Запазване на добро екологично състояние;</p> <p>2. Запазване на добро химично състояние</p>	неприложимо
--------------	---	----	---	-------	--	---	-------------

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

BG2PR800R016	р. Мадара - от кв. Макак, гр. Шумен до вливане в р. Провадийска	не	Умерено - МЗБ, БПК, N-NO ₂ , N-NO ₃ , N-total, P-total	добро	1. Предотвратяване влошаването на екологичното състояние. Опазване, подобряване и възстановяване на водното тяло 2. Поддържане и запазване на добро химично състояние;	1. Предотвратяване влошаването на екологичното състояние; 2. Опазване, подобряване и възстановяване на водното тяло за постигане на добро екологично състояние; - постигане и запазване на добро екологично състояние по биологични елементи - МЗБ; - постигане и запазване на добро екологично състояние по физикохимични елементи - БПК, N-NO ₂ , N-NO ₃ , N-total, P-total; 3. Запазване на добро химично състояние	1. Запазване на добро екологично състояние; 2. Запазване на добро химично състояние		неприложимо
--------------	---	----	--	-------	---	--	--	--	-------------

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

BG2PR800R018	р. Мадара – от извора до кв. Макак, гр. Шумен	не	Умерено - МЗБ, БПК, N-NO ₂ , N-NO ₃ , N-total, P-total	добро	1. Предотвратяване влошаването на екологичното състояние. Опазване, подобряване и възстановяване на водното тяло 2. Постигане на добро химично състояние.	1. Предотвратяване влошаването на екологичното състояние; 2. Опазване, подобряване и възстановяване на водното тяло за постигане на добро екологично състояние; - постигане и запазване на добро екологично състояние по биологични елементи - МЗБ. - постигане и запазване на добро екологично състояние по физикохимични елементи - БПК, N-NO ₂ , N-NO ₃ , N-total, P-total; 3. Постигане и запазване на добро химично състояние	1. Запазване на добро екологично състояние; 2. Запазване на добро химично състояние		неприложимо
--------------	---	----	--	-------	--	--	--	--	-------------

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

BG2KA800R025	р. Чираджи (Пакоша) от извор до яз. Фисек	не	Умерено-Електропроводимост, N-NO2, N-total, P-PO4	добро	1. Предотвратяване влошаването на екологичното състояние. Опазване, подобряване и възстановяване на водното тяло 2. Поддържане и запазване на добро химично състояние;	1. Предотвратяване влошаването на екологичното състояние; 2. Опазване, подобряване и възстановяване на водното тяло за постигане на добро екологично състояние; - запазване на добро екологично състояние по биологични елементи - постигане и запазване на добро екологично състояние по физикохимични елементи - Електропроводимост, N-NO2, N-total, P-PO4; 3. Запазване на добро химично състояние;	1. Запазване на добро екологично състояние; 2. Запазване на добро химично състояние		неприложимо
--------------	---	----	---	-------	---	---	--	--	-------------

*СМВТ - Силномодифицирано водно тяло; ИВТ – Изкуствено водно тяло

Източник: ПУРБ 2016-2021 г. БДДР и БДЧР

Мерките за постигане и запазване на доброто състояние на водите, определени в двата ПУРБ 2016 – 2021 г. в Дунавски и в Черноморски район, по отношение на повърхностните води са насочени към намаляване на замърсяването от населените места; към намаляване на замърсяването от индустриални източници; към намаляване на замърсяването от селското стопанство; към намаляване на хидроморфологичния натиск и към опазване на зоните за защита.

2.2. Подземни води

Частта от общината в обхвата на Басейнова дирекция Черноморски район попада в района на разпространение на подземни водни тела от:

ОБЩИНА ХИТРИНО ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

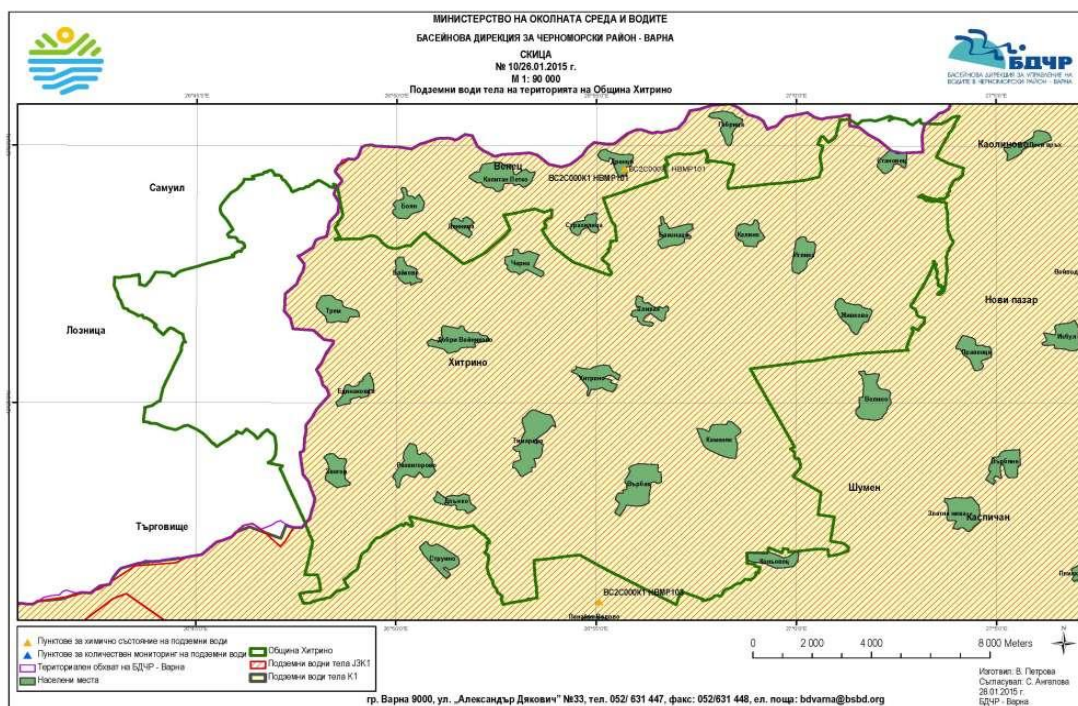
1) Подземно водно тяло с име „Порови води в кватернер в терасата на р. Провадийска” и код BG2G000000Q003, което според ПУРБ е определено в добро количествено и лошо химично състояние. Определено е като зони за защита на питейните води с код BG2DGW000000Q003, съгласно чл. 119а, ал. 1, т. 1 от ЗВ

2) Подземно водно тяло с име „Пукнатинни води в хортрив-барем-апт Каспичан, Тервел, Крушари” и код BG2G000K1NB036, което според ПУРБ е определено добро количествено и лошо химично състояние по нитрати. Категория на източника на замърсяване – дифузни източници: дренаж от градовете, инфраструктура без канализация, селскостопанска дифузия. Характеристика на покриващите ПВТ пластовете в зоната на подхранване – открит (инфилтрация на валежи в зоната на разкриване). Определено е като зони за защита на питейните води с код BG2DGW000K1NB036, съгласно чл. 119а, ал. 1, т. 1 от ЗВ.

Съгласно „Програмата за контролен и оперативен мониторинг на химичното състояние на подземните води и мониторинг в зоните за защита на питейните води на територията на Черноморски район за периода 2017-2021 г.” на територията на Общината попада:

- Мониторингов пункт за наблюдение на качеството на подземните води на подземно водно тяло BG2G000K1NB036. Пункта е : Панайот Волов, каптаж с код BG2G0000K1NBMP103

3) Подземно водно тяло с име „Карстови води в малм-валанж” и код BG2G000J3K1041, което според ПУРБ е определено в добро количествено и химично състояние. Характеристика на покриващите ПВТ пластовете в зоната на подхранване – закрит. Определено е като зони за защита на питейните води с код BG2DGW000J3K1041, съгласно чл. 119а, ал. 1, т. 1 от ЗВ.

Фиг. IV.2.2.1 Подземни водни тела на територията на община Хитрино

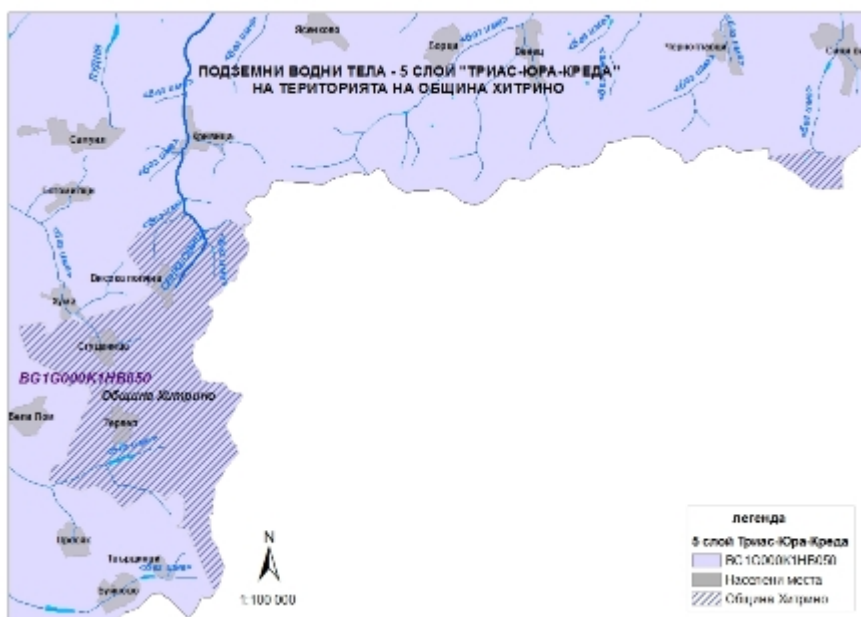
Източник: Басейнова дирекция Черноморски район

ОБЩИНА ХИТРИНО ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

Частта от общината в обхвата на Басейнова дирекция Дунавски район попада в района на разпространение на подземни водни тела от:

4) Подземно водно тяло с име „Карстови води в Разградската формация” и код BG1G000K1NB050, което според ПУРБ е определено е в лошо химично състояние по нитрати. Определено като зона за защита на питейните води съгласно чл. 119а, ал. 1, т. 1 от Закона за водите (ЗВ) с код BG1DGW000K1hb050, като състоянието на зоната е лошо. Попада в зони за защита на водите, съгласно чл. 119а, ал. 1, т. 3, буква „а” от ЗВ, в които водите са чувствителни към биогенни елементи – нитратно уязвима зона, съгласно Заповед № РД - 660/28.08.2019 г. на министъра на околната среда и водите.

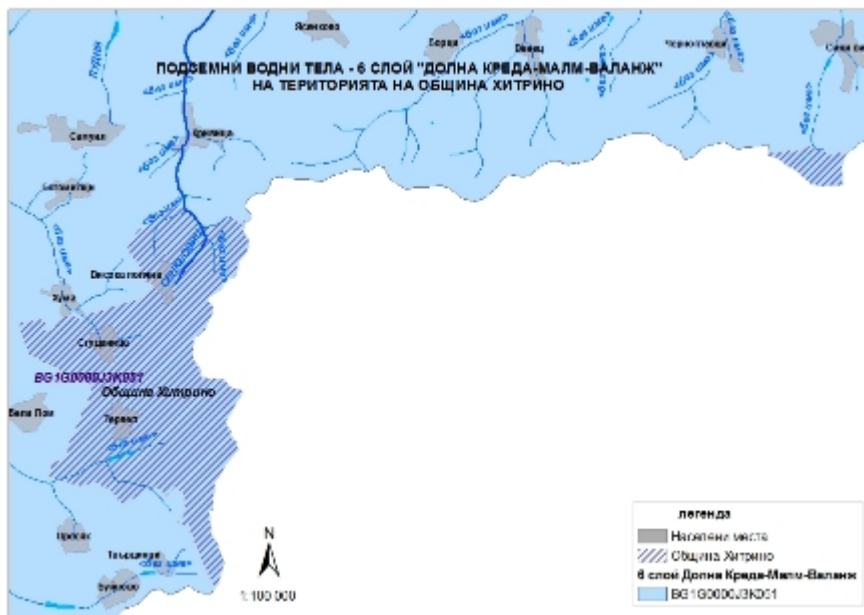
Фиг. IV.2.2.2 Подземни водни тела- 5 слой „Триас-юра-креда“

Източник: Басейнова дирекция Дунавски район

5) Подземно водно тяло с име „Карстови води в Малм-Валанжския басейн” и код BG1G0000J3K051, което според ПУРБ е определено в добро количествено и химично състояние. Определено като зона за защита на питейните води съгласно чл. 119а, ал. 1, т. 1 от ЗВ с код BG1DGW0000J3K051, като състоянието на зоната е добро. Попада в зони за защита на водите, съгласно чл. 119а, ал. 1, т. 3, буква „а” от ЗВ, в които водите са чувствителни към биогенни елементи – нитратно уязвима зона, съгласно Заповед № РД -660/28.08.2019 г. на министъра на околната среда и водите.

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

Фиг. IV.2.2.3 Подземни водни тела- 6 слой „Долна креда – Малм валанж“

Източник: Басейнова дирекция Дунавски район

На територията на Общината в обхвата на БДДР Плевен не попадат пунктове за мониторинг от националната програма за наблюдение на подземни води.

На територията на Общината не попадат минерални води от Приложение № 2 на Закона за водите.

Във връзка с по-горе посоченото и за целите на изготвянето на ЕО на ОУП на община Хитрино са използвани данните от ПУРБ 2016-2021 г. Обобщена информация за състоянието на подземните водни тела на територията на община Хитрино и целите им за опазване, съгласно двата ПУРБ 2016 – 2021 г. е дадена в таблица по-долу.

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

Таблица IV.2.2.1 Цели за опазване на околната среда за подземни водни тела на територията на община Хитрино

Код на водното тяло	Име на подземното водно тяло	количество но състояние	Химично състояние	Цел 2015 г.	Цел 2021 г.	Цел 2027 г.	Цел след 2027 г.	Основание за изключения от постигане на добро химично състояние
BG1G000K1NB 050	Карстови води в Разградската формация	добро	Лошо (показател с отклонение от СКОС – NO3)	1.Постигане и запазване на добро количествено състояние; 2. Предотвратяване на влошаването на химично състояние	1. Запазване на добро количествено състояние; 2. Постигане на добро химично състояние по останалите показатели	1. Запазване на добро количествено състояние; 2. Постигане и запазване на добро химично състояние.	1. Запазване на добро количествено и химично състояние.	чл.15бв от ЗВ до 2027г
BG1G000J3K0 51	Карстови води в Малм-Валанжския басейн	добро	добро	Постигане и запазване на добро количествено и химично състояние	Запазване на добро количествено и химично състояние	Запазване на добро количествено и химично състояние	Запазване на добро количествено и химично състояние	-
Код на водното тяло	Име на подземното водно тяло	количество но състояние	Химично състояние	Цел 2015 г.	Цел 2021 г.	Цел 2027 г.	обосновка	Основание за изключения от постигане на добро химично състояние
BG2G000J3K10 41	Карстови води малм-валанж	добро	добро	1. Запазване на добро химично състояние 2. Запазване на добро количествено състояние	1. Запазване на добро химично състояние 2. Запазване на добро количествено състояние	1. Запазване на добро химично състояние 2. Запазване на добро количествено състояние	Неприложими	-

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

<p>BG2G000000Q03</p>	<p>Порови води в кватернер в терасата на Провадийска</p>	<p>добро</p>	<p>Лошо (показател с отклонение от СКОС – NO3)</p>	<p>1.Недопускане понататъшно влошаване на химичното състояние на ПВТ по показателя: NO3 2.Постигане на добро количество с намаляване на водовземането в системи със значим натиск на черпене. 3.В установени участъци на взаимодействие на ПВТ с р. Провадийска – замърсяване с азотни съед, предотвратяване, прогресивно намаляване и прекратяване на замърсяването от емисии, зауствания и изпускания на замърсители. 6• В Зони за извличане на вода за човешка консумация - недопускане постъпването на замърсители във водоизточниците;</p>	<p>1. Предотвратяване влошаването на химичното състояние по показателя NO3 и намаляване под ПС 2. Опазване, подобряване и възстановяване на водното тяло за постигане на добро химично състояние. 3. Предотвратяване на въздействието от нерагласментирано сметище в-ху химичното състояние на подземните води чрез ограничаване отвеждането на замърсители в подземните води. 4. Постигане на добро количество състояние с намаляване на водовземането в системи със значим натиск на черпене. 5.В установени участъци на взаимодействие на ПВТ с р. Провадийска – замърсяване с азотни съединения - предотвратяване, прогресивно намаляване и прекратяване на замърсяването от емисии, зауствания и изпускания на замърсители. 6. Зони за извличане на вода за човешка консумация - недопускане постъпването на замърсители във водоизточниците;</p>	<p>1. Предотвратяване влошаването на химичното състояние по показателя NO3 и непревишаване на ПС 2. Опазване, подобряване и възстановяване на водното тяло за постигане на добро химично състояние. 3. Предотвратяване на въздействието от нерагласментирано сметище в-ху химичното състояние на подземните води чрез ограничаване отвеждането на замърсители в подземните води. 4. Постигане на добро количество състояние с намаляване на водовземането в системи със значим натиск на черпене. 5.В установени участъци на взаимодействие на ПВТ с р. Провадийска - замърсяване с азотни съединения - предотвратяване, прогресивно намаляване и прекратяване на замърсяването от емисии, зауствания и изпускания на замърсители. 6. Зони за извличане на вода за човешка консумация - недопускане постъпването на замърсители във водоизточниците;</p>	<p>Естествен и предпоставки: ВХ е изграден от алувиални отложения с висока водопронируемост - чакъли, пясъци и пясъчливи глинни. Естествените условия не позволяват подобряване на водното тяло в определени я срок. Повишено съдържание на замърсителите в подземните води се дължи на дифузни източници предимно развито селско стопанство. Установени участъци на взаимодействие с р. Провадийска - замърсяване с азот. Значим натиск от водовземане - с експлоатационен индекс >40%</p>	<p>Чл.156а, т.2. от Закона за водите</p>
----------------------	--	--------------	--	---	--	--	--	--

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

<p>BG2G000K1NB 036</p>	<p>Пукнатинни води в хотрив барем - апт Каспичан, Тервел, Крушари</p>	<p>добро</p>	<p>Лошо (показател с отклонение от СКОС – NO3)</p>	<p>1. Недопускане понататъшно влошаване на химичното състояние на ПВТ по показателя NO3.. 2. Запазване на добро количество състояние</p>	<p>1. Предотвратяване влошаването на химичното състояние по показатели те NO3, намаляване под ПС, обръщане на посоката на възходящата тенденция. 2. Опазване, подобряване и възстановяване на водното тяло за постигане на добро химично състояние. 3. Запазване на добро количество състояние. 4. Опазване на добро състояние в зоните за защита на водите около водоизточници за питейно-битово водоснабдяване чрез спазване на забраните и ограниченията в Наредба 3/16.10.2000г.</p>	<p>1. Предотвратяване влошаването на химичното състояние по показателя е NO3, намаляване под ПС, обръщане на посоката на възходящата тенденция. 2. Опазване, подобряване и възстановяване на водното тяло за постигане на добро химично състояние. 3. Запазване на добро количество състояние. 4. Опазване на добро състояние в зоните за защита на водите около водоизточници за питейно-битово водоснабдяване чрез спазване на забраните и ограниченията в Наредба 3/16.10.2000г.</p>	<p>Естествени условия-незашитен водоносен хоризонт с добра водопротекливост и уязвим на повърхностни замърсители, Антропогенно въздействие – Развитие то на земеделието, като отглеждан е на монокултури и прилагане на изкуствен и азотни торови в близкото минало, предизвиква отрицателни промени в състава на почвата и съответно на водите. Разходите за прилагане на технологиите за почистване на ВТ са непропорционално високи.</p>	<p>чл.4.5. от РДВ, чл.15б.т.2, т.3, от ЗВ По малко строги екологични цели, налице са въздействия, които не са могли да бъдат избегнати поради характера на човешката дейност или на замърсяването и са постигнати: б) възможно най-малки промени в доброто състояние на подземните води; 3. не настъпва по нататъшно влошаване в състоянието на водите в засегнатото водно тяло</p>
----------------------------	---	--------------	--	--	--	---	---	---

*СМВТ - Силномодифицирано водно тяло; ИВТ – Изкуствено водно тяло

Източник: ПУРБ 2016-2021 г. БДДР и БДЧР

ОБЩИНА ХИТРИНО ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

Съоръжения за водоснабдяване и канализация

По данни на „ВиК“ – ООД Шумен, водопроводната мрежа в община Хитрино започва да се изгражда след 1935 г. Водопроводите са в експлоатационна възраст между 40 и 84 год. Общата дължината на довеждащите водопроводи в общината е 87 км, а на разпределителната мрежа – 125 км. Изградените водопроводи са главно от етернитови, манесманови, стоманени и поцинковани тръби.

Външната водопроводна мрежа в Община Хитрино е на възраст между 28 и 78 години. Експлоатационния период на водопроводите отдавна е изтекъл. Експлоатационната възраст обуславя: големи загуби, намалена проводимост, чести аварии, влошено качество на питейните води. Общата мрежа на вътрешната водопроводна мрежа в Община Хитрино е 136 817 м.

Проблем при водоснабдяването е отдавна е изтеклият експлоатационен период на водопроводите. Експлоатационната възраст обуславя: големи загуби; намалена проводимост; чести аварии и влошено качество на питейните води.

Общите загуби на вода в Община Хитрино са 14,67% към 2011 г. при средно за област Шумен 67,49%. За периода 2008г.-2011г. общите загуби на вода в област Шумен са нараснали с 21.21%, а в Община Хитрино общите загуби са паднали с е 1,38%.

В нито едно от населените места на Община Хитрино няма изградена канализация. На територията на Общината няма изградени ПСОВ. Към момента отпадъчните води от домакинствата и обществения сектор са заустени в септични ями, което създава предпоставки за замърсяване на почвата, повърхностните и подземни води. От друга страна липсата на дъждовна канализация създава условия за образуване на водосбори и залежаване на повърхностните води, което води до разрушаване на пътните платна и непроходимост на уличната мрежа. Като цяло се нарушава и екологично равновесие на територията на Общината в резултат на непречистените води.

В началото на 2012 г. са изготвени прединвестиционни проучвания за изграждане на водопроводна, смесена канализационна мрежа и модулна пречиствателна станция за отпадъчни води ЛПСОВ за село Живково и за село Трем.

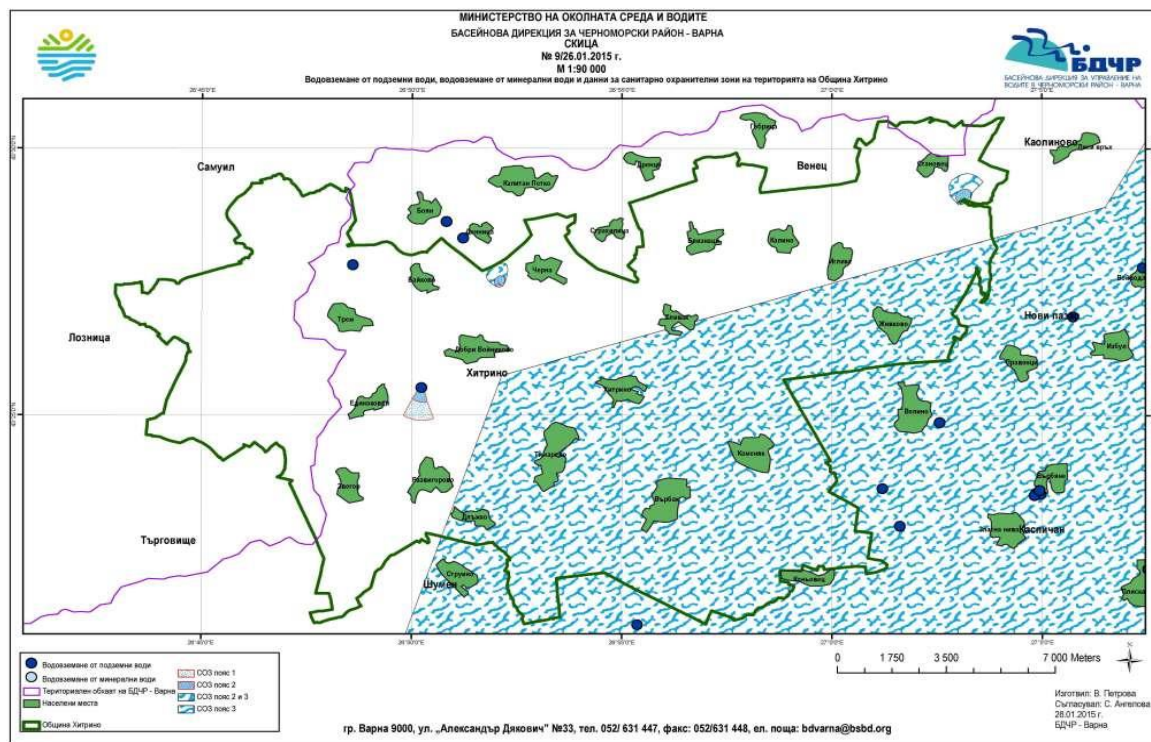
Изграждането на канализация и пречиствателни станции ще спомогне за постигане на целите заложи в Рамковата директива по водите, ПУРБ на ИРБ и Директива 91/271/ЕЕС.

„Водоснабдяване и Канализация“ ООД Шумен има краткосрочна, средносрочна и дългосрочна инвестиционна програма, която засяга решаването на належащите проблеми в Община Хитрино.

- **Санитарно-охранителни зони около водоизточници и съоръжения за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води**

ОБЩИНА ХИТРИНО ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

Фиг. IV.2.2.4 Водовземане от подземни води, водовземане от минерални води и данни за санитарно-охранителни зони
Източник: Басейнова дирекция Черноморски район

Санитарно-охранителни зони (СОЗ) представляват пояси около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване, които се ползват със специален статут. Дейностите, които могат да се извършват в тях са строго регламентирани с Наредба № 3 от 16 Октомври 2000 г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците. Организиран се три зони (пояси) за санитарна защита:

- пояс I – той има за цел защита на самите водоземни съоръжения като предотврати външния достъп до тях, чрез затваряне и ограждане на съоръженията и началните водопроводи около последните;
- пояс II – срещу биологични, бързоразвиващи се и силносорбируеми химически замърсители;
- пояс III – срещу стабилни химически замърсители.

Границите на пояси II и III най-общо се определят в съответствие с хидрогеоложките условия в района на вододобивните съоръжения и в зависимост от режима на тяхната експлоатация. Техните размери се определят чрез математическо моделиране.

Пояс I от СОЗ се огражда с трайна ограда с височина не по-малка от 1.40 м, която се сигнализира с предупредителни надписи върху табели.

Границата на пояс II се сигнализира с ясно водими предупредителни надписи и табели, поставени на добре видимо разстояние едни от други, поставени на колове или съществуващи дървета или огради.

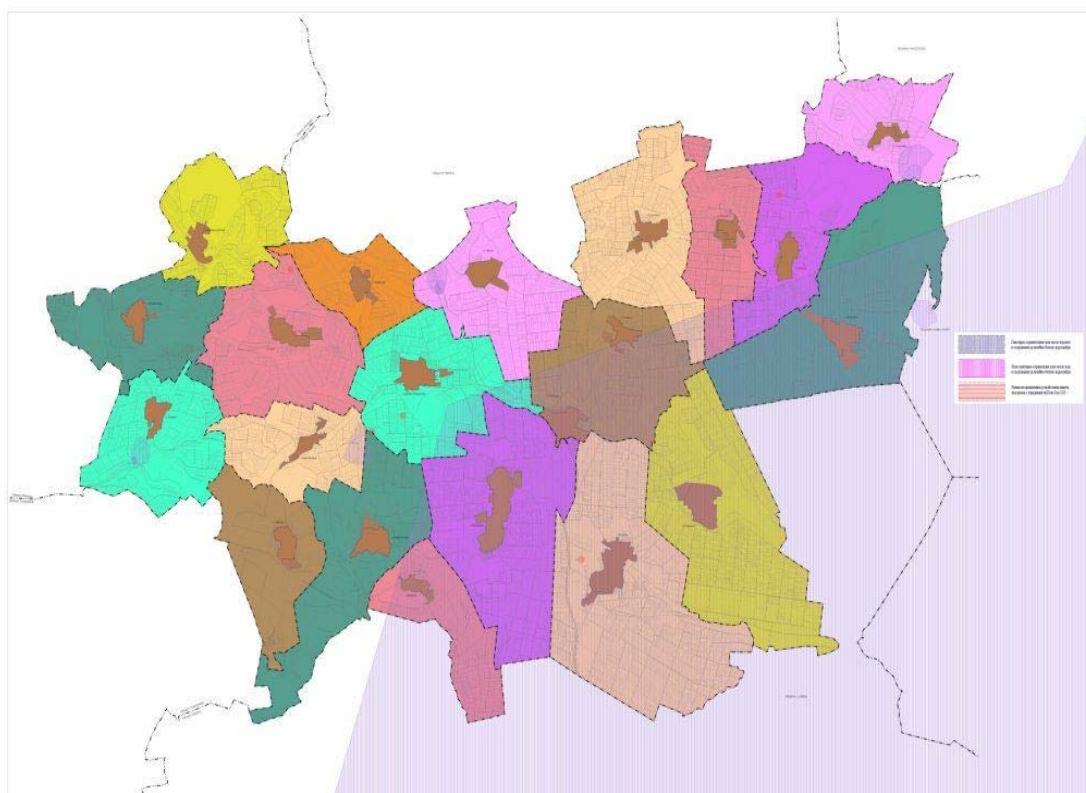
ОБЩИНА ХИТРИНО ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

Пояс III се сигнализира аналогично на пояс II.

Собствениците на земи в границите на СОЗ около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди, са длъжни да спазват забраните и ограниченията, определени от СОЗ, в който попада имотът, съгласно Приложения № 1 и 2 към чл. 10, ал. 1 от Наредба № 3/2000 г.

Осъществяването на дейност в границите на пояси II и III, за която е регламентирано ограничение (О) или ограничение при доказана необходимост (ОДН), се разрешава само, ако инициаторите на дейността с конкретни изследвания и оценка на въздействието върху околната среда докажат, че дейността няма да доведе до негативни последствия за водоизточника.

Във връзка с водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване, за които няма учредени СОЗ, в ОУП на община Хитрино са определени нови площи за Пояс I на СОЗ, съвпадащи с границите на поземлените имоти по КВС, в които попадат водоизточници и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и предстои да бъдат учредени II-ри и III-ти пояси.

Фиг. IV.2.2.5. Санитарно – охранителни зони на територията на общината
Източник: ОУП на община Хитрино

ОБЩИНА ХИТРИНО ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

Зони за защита на водите

Зони за защита на водите, съгласно чл. 119а, ал. 1 от Закона за водите (ЗВ) касаещи територията на плана :

- Подземните водни тела са определени като зони за защита на питейните води, с код BG2DGW000000Q003, BG2DGW000K1HB036 и BG2DGW000J3K1041 съгласно чл. 119а, ал. 1, т. 1 от ЗВ.
- Територията попада в зони, в които водите са чувствителни към биогенни елементи – чувствителна и уязвима зона, съгласно чл. 119а, ал. 1, т. 3 от ЗВ.
- Община Хитрино попада в границите на зони за защита на водите, определени или обявени за опазване на местообитания и биологични видове, в които поддържането или подобряването на състоянието на водите е важен фактор за тяхното опазване – ЗЗ „Кабюк“ с код BG0000602 и ЗЗ „Каменица“ с код BG0000138, определени съгласно чл. 119а, ал. 1, т. 5 от ЗВ.

Уязвимите и чувствителните зони, съгласно чл. 119а, ал. 1, т. 3 от Закона за водите (ЗВ) представляват зони за защита на водите. Басейновите дирекции водят регистър на тези зони, който включва и карти, на които е посочено местоположението на зоните и основанието, съгласно което са обявени като такива.

Съгласно заповед № РД-146/25.02.2015 г. на Министъра на околната среда и водите за определяне на водите, които са замърсени и застрашени от замърсяване с нитрати от земеделски източници и уязвимите зони в които водите се замърсяват с нитрати от земеделски източници, цялата територия на община Хитрино попада в нитратно уязвима зона, в която земеделската дейност води до риск за замърсяване на водите с нитрати. Ключовата типова мярка съгласно ПУРБ 2016-2021 г. е „Намаляване на замърсяването с хранителни елементи от земеделието“. Мярката на ниво район за басейново управление е „Намаляване на замърсяването с нитрати от земеделски източници“. Действията за изпълнение на мярката са:

- ✓ Забрана за торене в определени периоди от време съгл. Програмата от мерки за ограничаване и предотвратяване на замърсяването с нитрати на МЗХГ;
- ✓ Изграждане или реконструкция на съоръжения за съхранение на органични торове, при спазване на изискванията за предотвратяване на свободно изнасяне или разпространение на тор;
- ✓ Контрол за спазване на изискванията за торене и съхранение на торове;
- ✓ Ограничения при внасянето на тор в съответствие с правилата за добра земеделска практика;
- ✓ Определяне на капацитета на съоръженията, предназначени за събиране на оборски тор от животновъдството осигуряващ възможност за събиране на тор през най-дългия период на забрана за внасяне на торове в уязвимата зона;
- ✓ Осигуряване на защита от замърсяване на повърхностните и подземните води в района на съоръжения за събиране на оборски тор.

Понятието „чувствителни зони“ е термин от Директива 91/271/ЕЕС, характеризиращ даден водоприемник, който се намира или има риск да достигне състояние на *еутрофикация* –

ОБЩИНА ХИТРИНО **ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.**

обогатяване с биогенните елементи азот и фосфор. Това състояние е свързано с ускорен растеж на водорасли и по-висши растителни видове, в резултат на което настъпва нежелано нарушаване в баланса на присъстващите във водите организми и влошаване на качеството на водите.

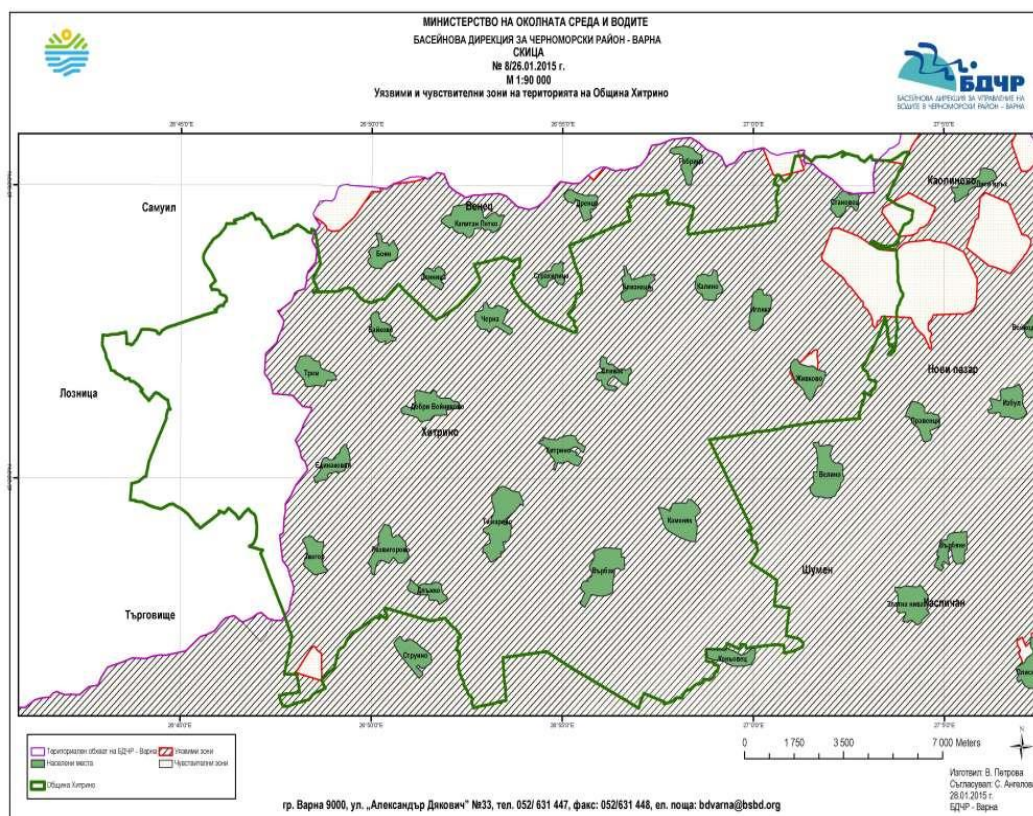
Община Хитрино частично попада в чувствителни зони /само територията която съвпада с тази на частта от водно тяло BG1RL900R012/, съгласно Заповед № РД 970/28.07.2003 г. на Министъра на ОСВ. Чувствителните зони в повърхностните водни обекти в териториалния обхват на БДДР Плевен: с начало „р. Дунав, от границата при с. Ново село“ и край „р. Дунав, до границата при гр. Силистра“, както и „Всички водни обекти във водосбора на р. Дунав на територията на Р България“.

В случай, че даден водоприемник е обявен за чувствителна зона отпадъчните води от всички агломерации с над 10 000 еквивалент жители (е.ж.), които се заустват в него е необходимо освен биологичното пречистване да бъде осигурено и отстраняване на биогенните елементи азот и фосфор до съответните концентрации, регламентирани в Наредба № 6 от 9 ноември 2000 г. за емисионни норми за допустимото съдържание на вредни и опасни вещества в отпадъчните води, зауствани във водни обекти. При изграждане или реконструкция градските пречиствателни станции за отпадъчни води на тези агломерации, трябва да предвидят освен съоръжения за биологично пречистване (биологично стъпало), но и допълнителни пречиствателни съоръжения за отстраняване на азота и фосфора. По този начин водоприемникът се предпазва от допълнителна еутрофикация и се цели подобряване в неговото състояние.

В община Хитрино липсва канализационна мрежа. Общината не отговаря на изискванията на Наредба № 6 от 9.11.2000 г., а именно - всички агломерации с повече от 2 000 е.ж. следва в определен срок да изградят централизирана канализационна мрежа за събиране и отвеждане на отпадъчните води и да осигурят биологично им пречистване. Сроковете за изграждане на канализационни мрежи и за осигуряване на необходимото пречистване за Р България са заложили в Договора за присъединяване към Европейския съюз: за агломерации между 2 000 и 10 000 е.ж. срокът е бил до 31.12.2014 г.

ОБЩИНА ХИТРИНО ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

Фиг. IV.2.2.6 Уязвими и чувствителни зони на територията на община Хитрино
Източник: Басейнова дирекция Черноморски район

Зони с риск от наводнения

Планът за управление на риска от наводнения (ПУРН) на Черноморски район за басейново управление 2016-2021 г. е приет с Решение № 1103/29.12.2016 г. на Министерски съвет. Територията на община Хитрино не попада в определените райони със значителен потенциален риск от наводнения по чл. 146г от ЗВ съгласно приложение № 1 към заповед № 128/15.08.2013 г.

Планът за управление на риска от наводнения (ПУРН) на Дунавски район за басейново управление 2016-2021 г. е приет с Решение № 1104/29.12.2016 г. на Министерски съвет. Територията на община Хитрино не попада в определените райони със значителен потенциален риск от наводнения по чл. 146г от ЗВ съгласно приложение № 1 към заповед № РД-744/01.10.2013 г.

На територията на община Хитрино няма определени райони със значителен потенциален риск от наводнения по чл.143г от ЗВ.

Фигура IV.2.2.7 Райони със значителен потенциален риск от наводнения по основните речни басейни

ОБЩИНА ХИТРИНО ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

Основните мерки за намаляване на риска от наводнения, които могат да бъдат изпълнявани, са следните:

- ▶ поддържане проводимостта на речните легла, вкл. в 500-метровата зона след язовирите;
- ▶ поддържане и експлоатация на диги, корекции на реки и дерета и други хидротехнически и защитни съоръжения, отводнителни системи и полета, отводнителни помпени станции (ОПС);
- ▶ ежегодни пролетни и есенни технически прегледи на хидротехническите съоръжения, приключващи с изготвяне на протоколи, в които се набелязват ремонтните и инвестиционни работи за следващата година;
- ▶ изготвяне на анализ на техническото състояние на всяка язовирна стена веднъж на три години;
- ▶ изготвяне и проиграване на аварийни планове на язовирни райони и обособяване на аварийни складове, оборудвани с необходимите техника и материали;
- ▶ изграждане на съвременни системи за оповестяване;
- ▶ ликвидиране на потенциално опасни язовири, чието техническо състояние не позволява по-нататъшната им експлоатация.
- ▶ изграждане и поддържане на дъждовна канализация.

▶ *Източници на замърсяване*

Екологичният проблем на общината свързан със замърсяването на водите е в тясна връзка с проектите и предвижданите действия по отношение на проектирането и изграждането на:

- канализационни системи ;
- пречиствателни станции за отпадни води;

Битови отпадни води

ОБЩИНА ХИТРИНО ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

Като основен източник на замърсяване на реките в региона са вливащите се в тях битово-фекални води. Важен проблем за всички селища в обхвата на община Хитрино е липсата на изградени канализационни мрежи и пречиствателни станции за битово - фекални води.

Формираните битови отпадъчни води от домакинствата се отвеждат в септични или изгребни ями, след което попиват в земята. Тяхното състояние не се контролира и това допринася за замърсяване на подземните води в района.

Минералните съединения в битовите отпадъчни води са представени от солите на амоняк, фосфати, хлориди, хидрокарбонати и др. Органичните примеси обикновено съдържат азот (белтъци и продукти на тяхната хидролиза-пептиди и аминокиселини). В тях мога да се съдържат и безазотни органични съединения - киселини, спирт, алдехиди, кетони и др. Постоянен компонент на битовите отпадъчни води станаха ПАВ (повърхностно активните вещества), следствие от широко използваните в бита синтетични миещи препарати.

Производствени отпадъчни води

Производствените отпадъчни води са също източник на замърсяване на повърхностните и подземни води, особено ако се заустват във водните обекти без пречистване или с пречистване, но без удовлетворяване на нормативните изисквания.

В Регистъра на издадените разрешителни за заустване на отпадъчни води в повърхностни водни обекти (www.moew.government.bg) няма данни за такива на територията на община Хитрино.

Дифузни източници - Инфилтрираните води от нерегламентираните сметища

Инфилтрираните води от нерегламентираните сметища са сериозен източник на замърсяване на повърхностните и подземни води. Общината е изпълнила проекта за рекултивация на нерегламентираното сметище. Независимо, че е организирано централизирано сметосъбиране и сметоизвозване в населените места, съществува вероятност от инцидентно възникващи локални замърсявания.

Потенциални дифузни източници - Животновъдни ферми и торизищата към тях.

По данни на ОСЗ Хитрино, на територията на общината има 24 бр. категоризирани животновъдни ферми за производство на сурово краве мляко и 1 бр. птицевъден обект за отглеждане на бройлери с капацитет над 14 000 бр. бройлери.

Отпадъчните води от селското стопанство съдържат органични и неорганични суспендирани вещества, амоняк, нитрити, нитрати, микроорганизми.

Животинския тор по степен на зърсеност с органични вещества и микробиална обсемененост значително превишава битовите фекални води. В твърдият и течен тор се съдържат повече от 30 вида непатогенни микроорганизми.

На територията на Общината не попадат минерални води от Приложение № 2 на Закона за водите.

По данни на „Напоителни системи“ ЕАД клон Шумен на територията на Община Хитрино няма изградени корекции на реки, отводнителни помпени станции и отводнителни полета. Не са регистрирани абонати ползващи промишлено водоснабдяване и вода за напояване за последните 5 години.

ОБЩИНА ХИТРИНО ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

Повърхностните и подземни води на територията на община Хитрино като цяло са с добро качество. Проблемите са свързани главно с количеството и пречистването на питейните води, липсата на канализационна мрежа и пречиствателни станции за отпадни води в населените места на общината. Водопреносната мрежа също е остаряла, амортизирана и загубите на вода са значителни. Необходимо е да се предвидят мерки за подобряване на цялостната инфраструктура в Общината, с акцент върху подобряване на ВиК инфраструктура.

Незадоволителното състояние и нарушаване на речните легла от хидроморфологични изменения пораждат необходимост от корекция на реките и деретата за превенция от природни бедствия и ограничаване вредното въздействие на водите.

Съществуват много нерешени проблеми при управлението и опазването на водите, свързани с остаряла и амортизирана техника и съоръжения, ограничени финансови възможности, заустване на непречистени отпадъчни води във водоприемниците и други.

Община Хитрино е поставена в уязвима зона от замърсяване на водите с нитрати от земеделска дейност

3. ПОЧВИ И ЛАНДШАФТ

Почви

Почвата е един от най-важните природни ресурси, основа за съществуването на хората, животните и растенията. В природните екосистеми тя изпълнява определени функции: осигурява среда за развитие на растенията и реализиране на тяхната биопродуктивност, поддържа генетичните ресурси и обитанието на многобройни живи организми. Тя регулира и разпределя водния отток, съхранява водата и служи като буфер на околната среда, като инактивира или разрушава екологично опасните субстанции. Почвата е физическа основа на социално-икономическата структура на човешкото общество, източник е на сурови материали и съхранява геогенното и културно наследство на човечеството. Като компонент на околната среда тя е подложена на вредни въздействия и затова опазването и е от особено значение.

Интензивното селско стопанство и животновъдството са източници за замърсяване на почвите в района.

Почвите могат да бъдат замърсени от:

- Инфилтрация на замърсени води от промишлеността и бита
- Отлагане на замърсители от прах и аерозоли от транспортното замърсяване
- Замърсяване с битови отпадъци.

В зависимост от типовете замърсители и техните свойства - киселинно-основни, окислително-редукционни, комплексобразуващи, йонообменни и други могат да бъдат променени и генетично-обособените почвени условия. Като следствие се изменя въздушно – водния режим на почвата и микробиологичните процеси в нея, като и могат да настъпят физикохимични и биохимични трансформации. Замърсителите се натрупват в повърхностните почвени слоеве, където реактивоспособността е най-силно изразена. Замърсителите, след попадането им в почвата, образуват нови вещества: утаечни форми и продукти от

ОБЩИНА ХИТРИНО ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

взаимодействието с твърдата фаза; разтворими и неразтворими минерални и органични комплекси, адсорбирани обменни форми и свободни йони в разтвор. Най-честите промени в почвите са свързани с изменения в сорбционните и киселинно-основни изменения, които дестабилизираат биологичната усвоимост на макро и микро елементите и предизвикват явления на хранителен дефицит.

В същото време почвата има роля на универсален сорбент и неутрализатор, обусловена от поглъщателната способност на органичните колоиди и почвените микроорганизми. Тази способност на самоочистяване е ограничена при насищане с вредни вещества и при съществени изменения възстановяването и е почти невъзможно.

Равнинният характер на територията, както и малките наклони на водните течения не предполагат развитие на мащабни ерозионни процеси.

Принос в замърсяването на почвите има автомобилният транспорт, изхвърлящ около 50% от замърсителите, като при определени климатични условия се включва и вторично замърсяване от праха по уличната мрежа. Замърсяването на въздуха от автомобилния транспорт е основен фактор, влияещ натрупването на тежки метали в повърхностните почвени слоеве в близост до натоварени транспортни потоци. Средното съдържание на олово в почвите за страната ни е 25 мг./кг. В почвата оловото има следното поведение: закрепва се в октаедрите и поради големият си йонен радиус се свързва активно с органичното вещество. Разпределението му в почвеният профил се характеризира с акумулиране в хумусно-акумулативния хоризонт, а съединенията на оловото - фосфати, карбонати, хидроокиси и други са слабо разтворими. Установено е, че оловото при незамърсени почви е равномерно разпределено между всички гранулометрични фракции, а при замърсени почви участието на оловото нараства в илестата фракция. Важна особеност при замърсяването на почвите с олово е постоянният процес на акумулация, което означава, че процесът на замърсяване е прогресивен. Почвата има слаба самоочистваща способност по отношение на тежките метали, като оловото може да остане в нея над 1000 години. Пречистването се ускорява с отглеждане на растения които го натрупват в корените си. Растенията усвояват най-вече онази част от оловото, която се намира в разтворено състояние в почвения разтвор. Натрупването на олово в различните органи на растенията е следното: най-много олово акумулират корените, след това листата и най-малко семената. По тази причина с конкретни изследвания е доказано, че при замърсени почви с олово отглеждането например на житни (ечемик) не води до замърсяване на растителната продукция - семената, докато отглеждането на кореноплодни - моркови, картофи и други е свързано със силно замърсяване на продукцията.

Съгласно „Годишен доклад за оценка на състоянието на околната среда на РИОСВ-Шумен за 2020 г.“, на територията на РИОСВ – гр. Шумен, броят на пунктовете за обследване от мрежата за широкомащабен почвен мониторинг I-во ниво е 25. През 2020г. в изпълнение на утвърдената програма от ИАОС - София по почвен мониторинг I-во ниво - широкомащабен мониторинг, Регионалната лаборатория - гр. Шумен е извършила пробонабиране от две дълбочини от 6 пункта пункт № 352 с. Методиево, общ. Върбица; пункт № 355 с. Ясенково, общ. Смядово; № 367 с. Драгоево, общ. Велики Преслав; пункт № 369 с. Коньовец, общ. Шумен; № 370 с. Становец, общ. Хитрино; № 382 с. Бял бряг, общ. Смядово. Предстои изпитване на пробите по показатели: почвена реакция, специфична електропроводимост,

ОБЩИНА ХИТРИНО ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

биогенни елементи - общ азот, общ азот по Келдал, общ фосфор, органично вещество – общ въглерод и органичен въглерод, рН (H₂O), рН (CaCl₂), специфична електрическа проводимост, обемна плътност, както и тежки метали- Zn, Cu, Pb, Cr, Co, Ni, и As, Ng, полициклически ароматни въглеводороди, полихлорирани бифенили и органохлорни пестициди.

Съгласно Закона за почвите (ЗП), политиката по опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на местно ниво се осъществява от кметовете на общини. В рамките на своите правомощия, кмета на общината осигурява участие на обществеността при вземане на решения и разработване на стратегии, програми и планове за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите. Кметовете на общини имат задължение да разработят Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите в съответствие с Национална програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите за период не-пократьк от 3 години. Тези програми са неразделна част от общинските програми за опазване на околната среда съгласно чл. 26 от Закона за почвите. Програмата за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите се изготвя съгласно Методическите указания за разработване на областни и общински програми, разработени на основание Мярка 1.1.3 от Плана за действие към Националната програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите (2020 – 2030 г.)

Съгласно Закона за почвите, кметовете на общините правят предложения за включване на площи с увредени почви, към регистър, поддържа от Изпълнителната агенция по околна среда (ИАОС), съдържащ информация за местоположението, източника на замърсяване/ увреждане, вида на площта на увреждането, оценка на риска и др.

В съответствие със Закона за почвите, кметовете на общините осъществяват контрол върху изгарянето или друга форма на неконтролирано обезвреждане, изоставяне и нерегламентирано изхвърляне на отпадъци върху почвената повърхност, включително на селскостопански отпадъци, извън обхвата на приложното поле на Закона за управление на отпадъците (ЗУО).

Приложение 2 към настоящата програма е *Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на община Хитрино за периода 2021-2028 г.*

Ландшафт

Миграцията на замърсителите в ландшафта обикновено се осъществява по пътя на три основни компонента на околната среда - атмосферен въздух, води /повърхностни и подземни/ и почви. Анализът на възможните миграции дава основание за следната оценка:

- по пътя на атмосферният въздух - подчертаната динамичност на този компонент определя значително разнообразие в разпространението на вредности по въздушен път в пространствен аспект; предпоставките за разпространение на замърсители във въздуха на общината са налични, но източниците на замърсяване не са значителни. Атмосферният въздух към момента е със сравнително висока чистота за територията на Община Хитрино (липса на промишлени замърсители и др.);

- по пътя на повърхностните води - по отношение на повърхностните води, миграцията на замърсители се стимулира по индиректен път - от подпочвените води и по директен - чрез

ОБЩИНА ХИТРИНО ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

заустване на непречистени отпадъчни води във водните тела

Липсата на канализация в населените места, липсата на съоръжения за пречистване на отпадъчните води, нерегламентирано натрупване на торови маси и т.н. създава условия за замърсяване повърхностните води, но тъй като количествената характеристика и замърсителния товар не са големи не се очаква значимо отрицателно въздействие върху цялостната водна екосистема в отделните водни тела на територията на общината:

- по пътя на подземните води - по отношение на подземните води миграция на вредни вещества е възможна т.к. подхранването на водоносния комплекс е резултат от инфилтрацията на атмосферни валежи, повърхностни води, вкл. недостатъчно пречистени отпадъчни и подземни води;

- чрез почвите - пренос на замърсители по пътя на почвите е възможна предвид наличието основно на нерегламентирани депа за отпадъци.

Определящ критерий за състоянието на ландшафтите е устойчивостта им, респ. възможностите им за естествено развитие и възпроизвеждане на ресурси и условия за благоприятна околна среда. Тези им възможности, които са посочени по видове ландшафти, са оценени в преходни разработки, като са използвани такива показатели като вид, възраст и бонитет на насажденията, състояние на съобществата, характер на ползване на земеделските земи, състояние на водите и др.

За територията на община Хитрино нивото на увредени ландшафти е сравнително ниско. Запазените възможности за естествено развитие, които характеризират повечето типове ландшафти и изразяват тяхната устойчивост, са индикация за това, че територията се нуждае предимно от дейности и действия с превантивен (поддържащ) характер по отношение запазване и обогатяване на основните видове ландшафти.

Нарушени терени

Свлачищните терени на територията на Общината се нуждаят от сериозни проучвания, укрепване и ландшафтна обработка с подходяща растителност.

Вътрешната структура и функционирането на ландшафтите се обуславя от особеностите и динамиката на всички природни компоненти на околната среда от техногентото и антропогенното въздействие върху нея.

Повечето от локалните ландшафти са твърде обширни.

Част от територията на общината е заета от агроландшафтите, които се характеризират с прекъснатост на биологичния кръговрат на веществата и задължително допълнително енергетично субсидиране (чрез торене, напояване, обработка на почвите и пр.). Много често агроландшафтите представляват площи, периодично емитиращи замърсители на околната среда като нитрати, хербициди и пр.

Селищните територии и съществуващите пътища са с най-висока степен на антропогенна трансформация. Те заедно с агробιοценозите обуславят различните степени на хеморобност на съответните участъци от локалните ландшафти. Около всяко селище като постоянен комплексен източник на замърсяване са формирани трайни зони с антропогенно и техногенно замърсяване (въздух, предимно през зимния сезон, води, почви).

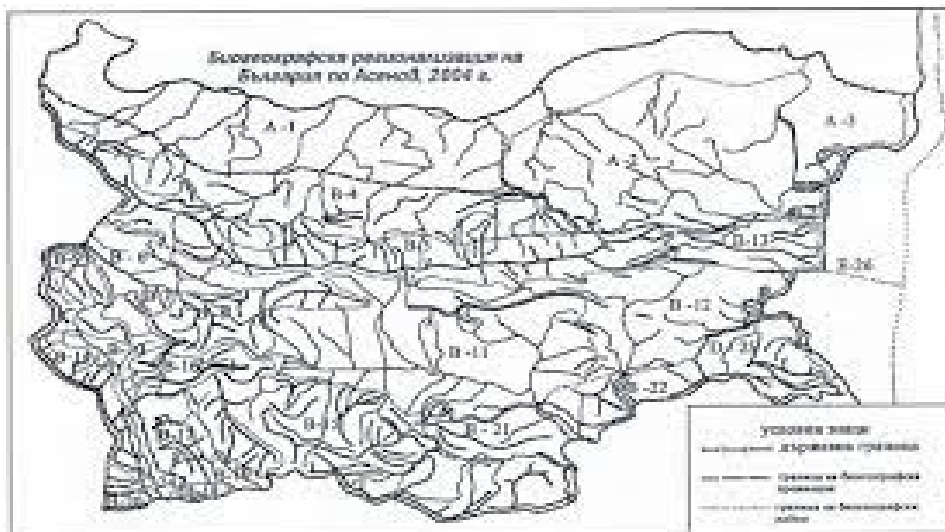

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

4. БИОЛОГИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ

Биогеографска характеристика на района.

По Асенов А., 2006: Биогеография на България, тази част на страната се обособява в Лудогорски биогеографски район.

Фиг.№ IV.4.1 Биогеографска карта на България

Лудогорският район, обхваща едноименното плато, високите плато на Източната Дунавска равнина и Източния Предбалкан. На запад и север граничи с Дунавски район, на изток с Добруджанския и Черноморския район, а на юг със Старопланинския и Източностаропланинския район. В този си обхват Лудогорския район заема значително пространство, в което релефът от равнинно-платовиден на север преминава в платовиден, а на юг нископланински. Характерът на релефа е определил наличието на значително по-малко антропогенизиран територии спрямо Дунавски район и запазване на естествената лесостепна растителност, която в най-южните части под влияние на височинната зоналност придобива облика на биома *Aestilignosa*. Доминиращия лесостепен еколого-физиологичен облик на растителността определя участието на Лудогорския район в структурата на Долнодунавската биогеографска провинция и биома *Aestilignosa*. Предходното положение на лесостепите и граничното положение на района между два биома предполага твърде континуален характер на неговите граници. Особено северната граница, която приблизително следи двеста метровата изохипса на релефа и източната граница, преминаваща по долината на Суха река, имат изявено условен характер. Смесените гори от дръжкоцветен дъб - *Quercus pedunculiflora* и летен дъб - *Quercus robur* заедно със степните храсталаци на ниския бадем - *Amygdalus nana* маркират границата с Добруджанския район. От друга страна хетерогенният островен характер на биотичните съобщества предполага различни позиции за детайлна биогеографска

ОБЩИНА ХИТРИНО ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

хорологизация на този район.

Естествената растителност е лесостепна и степна и заема ограничени пространства – територии, неизползвани за земеделие, обикновено по вододелните била. Разнообразието на почвено-климатични условия в източната област на Дунавската равнина определят териториалното разпределение на различните растителни видове. В нейният обсег, независимо от широкия обхват на обработваемите земи и по-голямото стесняване на естествената растителност се наблюдават най-обширните площи с общо взето добре запазена естествена горска и тревна растителност.

Растителност

В Лудогорското плато най-съществено участие в растителната покривка има формацията на цера *form. (Querceta certis)*, която лимитира границата с Дунавския биогеографски район. Между Дулово и Тервел и източно от Кубрат са запазени смесени гори от сребролистна липа - *Tilia tomentosa*, обикновен габър - *Carpinus betulus*, цер - *Quercus cerris*, на места с горун - *Quercus dalechampii* и полски клен - *Acer campestre*. На ограничени пространства се срещат гори от формацията на горуна (*form. Querceta dalechampii*) или смесени гори от горун - *Quercus dalechampii*, обикновен габър - *Carpinus betulus*, цер - *Quercus cerris* и полски клен - *Acer campestre*.

В Лудогорския район съществуват находища на 28 вида висши растения, които са общи с Добруджанския и Черноморския район. Сред тях са два интродуцирани вида в българската флора, храстовидната аморфа - *Amorpha fruticosa* и миризливата върба - *Eleagnus angustifolia*, които се проявяват като агресивни антропофити и са представители на биома *Aestiduriherbosa*. Тук има местообитания на още няколко вида, които се срещат още само в Добруджанския и Източната част на Дунавския биогеографски район. Сред тях са лесингиановото коило - *Stipa lesingiana*, молдавското плюскавиче - *Silene moldavica*, рогатото клинавче - *Astragalus cornutus*, палазиановият лен - *Linum pallasianum*, пелинът - *Artemisia pedemontana*, нарязанолистният тъжник - *Spirea crenata* и многообразната мъдрица - *Sysimbrium polymorphum*. У нас само в Дунавската биогеографска провинция респективно и в Лудогорския район се срещат типичните степни видове, храстовидната карагана - *Caragana frutex* и източният равнец - *Achillea leptophylla*. Балкански ендемит с находище в района е сърпецът - *Serratula bulgarica*.

В района са разпространени българските ендемити плевенско обичниче

Thalictrum aquilegifolium ssp. storgosiacum, шкорпилова детелина - *Trifolium medium ssp. skorpilii*, български опопанакс - *Opopanax chironium ssp. bulgaricum*, тракийско омразниче - *Onosma thracica*, крумово великденче - *Veronica krumovii*, български миск - *Jurinea bulgarica*, тракийски магарешки бодил - *Carduus thracicus*, давидов мразовец - *Colchicum davidovii* и урумово лале - *Tulipa urutoffii*.

В източната част на Лудогорския район са запазени лесостепни храстови съобщества от формацията на ниския бадем (*form. Amygdaleta nanae*) и на драката (*form. Paliureta spinachristi*). Между тях или в непосредствена близост е възникнала производна степна растителност, представена от формациите на белия пелин (*form. Artemisieta albae*), брандзовия житняк (*form. Agropireta brandsae*) и изправената овсига (*form. Brometa erectii*). Значителни

ОБЩИНА ХИТРИНО ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

площи в целия район, вторично са покрити от ксеротермните *тревни формации на белизмата (form. Dichantieta ischaemi)*, луковичната *дивадина (form. Poaeta bulbosae)* и *садината (form. Chrysopogoneta grylli)*.

Тревният тип растителност е представен предимно от вторичен тип растителност, който е адаптиран към ареала на унищожените гори. Тя е тясно свързана с ливадите и пасищата. Ливадите съпровождат предимно влажните и умерено влажни почви, а сравнително по-рядко се срещат върху сухите почви. Техните тревни съобщества са представени от житни и бобови растения. Тревният състав се състои от червена (*Trifolium pratense*) и бяла детелина (*Trifolium repens L.*), ливадна класица (*Alopecurus pratensis*), овсига (*Bromus arvensis*), коило (*Stippa capillata*) и др. В заливните тераси на реките се наблюдават представители предимно от житното растение пирей (*Agropyrum repens*), ливадината (*Limnanthes alba*), полевицата (*Agrostis tenuis*) и др.

В общината няма находища на лечебни растения, поставени под специален режим на опазване и ползване, със стопанско значение, съгласно ЗЛР, чл. 10, ал. 1, 2 и 3 в Заповед № РД-89/03.02.2017 г. на Министеръра на околната среда и водите.

Приложение 1 към Програмата за опазване на околната среда на община Хитрино е **Раздел „Лечебни растения“**.

Животински свят

Съгласно Буреш и Попов, 1973, в зоогеографско отношение територията на Община Хитрино се намира в Палеарктичната зоогеографска област, Евро-Сибирската подобласт, Предпланински район (до 1000 м.н.в.).

Според Асенов, 2006, територията на Община Хитрино попада в Лудогорски биогеографски район.

Безгръбначната водна фауна показва сравнително добро разнообразие от ресничести едноклетъчни (тип - Ciliophom), малочетинести червеи (клас - Oligochaeta), едnodневки (разред – Ephemeroptera), перли (разред - Plecoptera), бръмбари (разред - Coleoptera), ручейници (разред - Trichoptera) и двукрили (разред - Diptera).

Безгръбначната сухоземна фауна на района притежава най-голямо видово разнообразие сред насекомите (Клас - Insecta). Характерни насекоми за района, са водните кончета: *Calopteryx virgo meridionalis*, *Platycnemis pennipes* и *Aeshna affinis*, малката богоможа - *Ameles heldreichi* (разред - Mantodea); черното житно пиле от правокрилите - *Bradynops dasypus* (разред - Orthoptera); равнокрилото хоботно - *Eurybregma nigrolineata* и др. Значителен е броят на твърдокрилите насекоми (разред - Coleoptera), като типични видове сред бръмбарите листояди, са - *Chrysolina graminis*, *Ch. staphylea* и *Phratora vulgatissima*, а сред бръмбарите сечковци - *Pachyta quadrimaculata*, *Asmaeops pratensis*, *Anoplodera nifipes*, *Necydalis major*, както и редките видове сечковци - *Brachyleptura tesserula* и *Vadonia imitatrix*. Тук се среща и защитеният бръмбар бегач - *Calosoma sycophanta*. Ципокрили насекоми (разред - Hymenoptera), обитаващи Лудогорието са широко разпространените в Европейския континент лесостепни видове мравки - *Messor structor*, миризливата мравка - *Liometopum microcephalum* и *Formica cinerea*, а в населените места се среща интродуцирания у нас синантропен вид,

ОБЩИНА ХИТРИНО ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

фараонова мравка - *Monomorium pharaonis*. Тук се срещат и паразитиращи ихнеумониди (сем. Ichneumonidae, Hymenoptera) като - *Scambus elegans* (паразитоид по пеперуди) и *Tromatobia ornata* (паразитоид по паяци). От пеперудите (разред - Lepidoptera) тук се срещат освен аполоновата пеперуда - *Parnassius apollo* и индикаторните таксони за района - *Colias hyale*, *Lopinga achine achine* и *Melitaea arduinna* от семействата Hesperioidea, Papilionoidea (Абаджиев, 1999).

От земноводните се срещат обикновената чесновница - *Pelobates fuscus*, жабата дървесница - *Hyla arborea* и горската дългокрака жаба - *Rana dalmatina*. Характерни рептилии за района са шипобедренага костенурка - *Testudo graeca*, шипоопашатата костенурка - *Testudo hermanni*, кримския гущер - *Podarcis taurica*, големия стрелец - *Coluber caspius*, пъстрия смок - *Elaphe quatuorlineata sauromates*, медянката - *Coronella austriaca* и пепелянката - *Vipera ammodytes*.

Орнитофауната на Лудогорския район е разнообразна, което се дължи до голяма степен на близостта му с Черноморския басейн, както и на карстовите терени със скални венци, представляващи специфични местообитания за определени видове. Средното поречие на р. Бели Лом представлява орнитологичен обект с национално значение, в който обитават повече от 150 вида птици. Сред тях са защитените видове червен ангъч - *Tadorna ferruginea*, египетски лешояд - *Neophoron percnopterus*, орел змияр - *Circus gallicus*, белоопашат мишелов - *Buteo rufinus*, малък креслив орел - *Aquila pomarina* и бухал - *Bubo bubo*. В Лудогорския биогеографски район се срещат и други редки видове птици, като черен щъркел - *Ciconia nigra*, ловен сокол - *Falco cherrug*, белошипа ветрушка - *Falco naumanni*, вечерна ветрушка - *Falco vespertinus* и скален орел - *Aquila chrysaetos*.

Във фаунистично отношение, бозайниците в Лудогорския биогеографски район представляват смесен комплекс между видове, обитаващи широколистните гори и такива, които са свързани със степния биом. От насекомоядните видове на разред - Insectivora, в района обитават таралеж - *Etinaceus concolor*, белокоземна белозъбка - *Crocidura leucodon*, голям подковонос - *Rhinolophus ferrum-equinum*, малък подковонос - *Rhinolophus hipposideros* и южен подковонос - *Rhinolophus euriale*. Срещат се още обикновен хомяк - *Cricetus cricetus*, черногръд хомяк - *Mesocricetus newtoni*, обикновена полевка - *Microtus arvalis* и степна домашна мишка - *Mus spicilegus*. От разред хищници - Carnivora ограничено присъствие в района има вълкът - *Canis lupus*, докато популациите на чакала - *Canis aureus*, лисицата - *Vulpes vulpes*, енотовидното куче - *Nyctereutes procyonoides*, язовеца - *Meles meles*, видрата - *Lutra lutra*, Златката - *Martes martes*, степния пор - *Mustela eversmanni* и дивата котка - *Felis silvestris* са по-многобройни.

Общото състояние и описание, може да се заключи в:

Фауната, в т. ч. и гръбначната (тип Chordata, подтип Vertebrata), която е най-добре проученият тип фауна и чийто природозащитен статус у нас е най-пълно регламентиран, в този район е от видове, характерни за ниските части на страната, какъвто е и разглежданият терен. В зоогеографски аспект фауната е от палеарктичен тип и по-конкретно от видове предимно на умерените географски ширини, като в района се срещат и известен брой видове с южно разпространение за Европа, т. е. с ареали в Средиземноморската подобласт на

ОБЩИНА ХИТРИНО ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

Палеарктика, което в климатично отношение е следствие от непосредствената близост на морето, която близост обуславя и по-мекия климат на тези територии. В животинския свят преобладават евросибирски и средноевропейски зоогеографски елементи. Най-добре запазена и богата е фауната в горите.

Животинският свят на територията на общината се характеризира с богато видово разнообразие на птици, по-голямата част от видовете за постоянни, а друга част – преминаващи. Най-често срещаните видове птици са представители на: врабчоподобни, соколоподобни, совоподобни, щъркелоподобни, гълъбоподобни и кокошоподобни. Широколистните гори са обитавани от следните гнездящи видове: обикновен мишелов (*Buteo buteo*), белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*), малък орел, орел змияр (*Circaetus gallicus*), малък креслив орел (*Aquila pomarina*), голям ястреб (*Accipiter gentilis*) малък ястреб (*Accipiter nisus*), черношипа ветрушка (*Falco tinnunculus*), сокол орко (*Falco subbuteo*), гарван (*Corvus corax*), бял щъркел (*Ciconia ciconia*), черен щъркел (*Ciconia nigra*) и др. От пойните птици и кълвачите се срещат обикновена чинка, кос, голям синигер, поен дрозд, гургулица, обикновен скорец, домашно врабче, полска чучулица, черен и зелен кълвач, пъдпадък и др.

Освен богата орнитофауна в района се срещат и много бозайници, най-често благороден елен (*Cervus elaphus L*), сърна (*Capreolus capreolus*), дива свиня (*Sus scrofa*), дива котка (*Felis silvestris*), обикновен сънливец (*Glis glis*), обикновена горска мишка (*Sylvaemus sylvaticus*), катерица (*Sciurus vulgaris*), вълк (*Canis lupus*), чакал (*Canis mesomelas*), лисица (*Vulpes vulpes*), белка (*Martes foina*), пъстър пор (*Vormela peregusna*), язовец (*Meles meles*), видра (*Lutra lutra*). От ихтиофауната в язовирите се срещат уклей (*Chalcalburnus chalcoides*), каракуда (*Carassius gibelio*), шаран (*Cyprinus carpio*) и толстолоб (*Hypophthalmichthys molitrix*).

Континенталния климат е причина за по-голямото разнообразие на животински групи, като птиците, докато влечугите и земноводните са доста по-слабо представени.

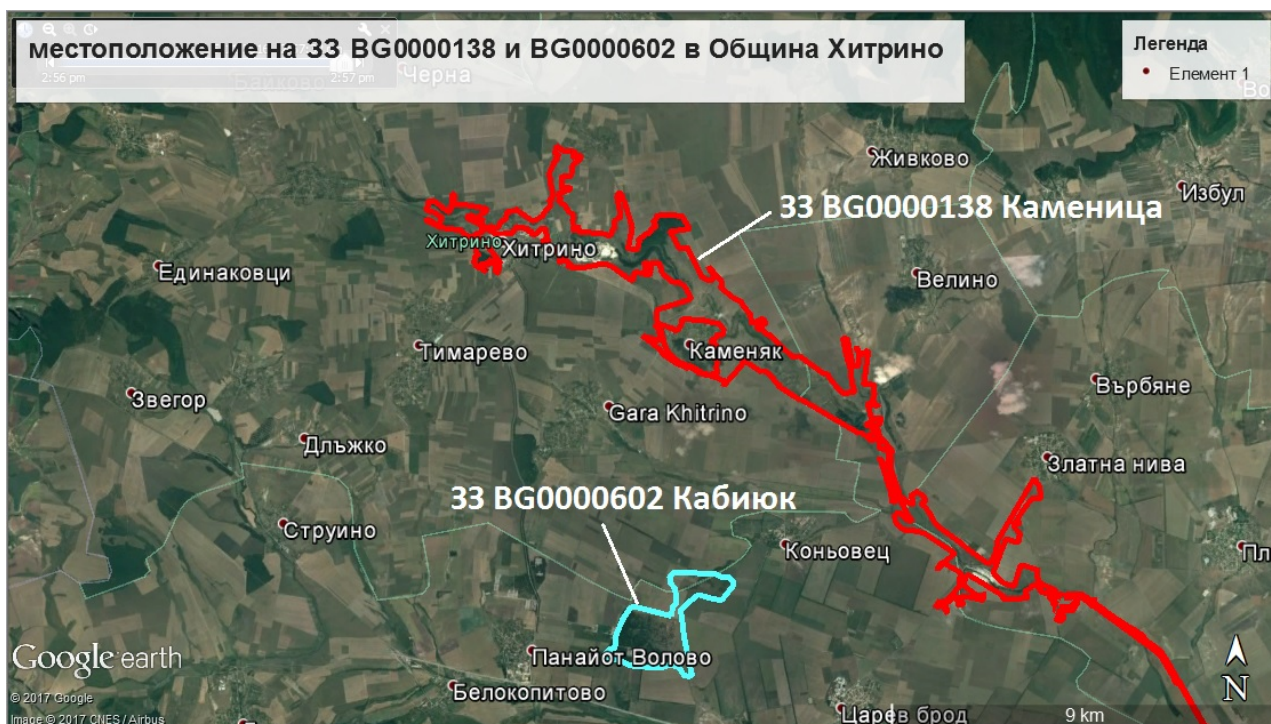
Защитени зони

Защитените зони са територии, предназначени за опазване или възстановяване на благоприятното състояние на включените в тях природни местообитания, както и на видовете в техния естествен район на разпространение. България е на второ място в ЕС с процент от територията, която е в Натура 2000 (34.3% или 3 905 989 ха обща площ).

Територията на община Хитрино попада в границите на защитени зони по смисъла на Закона за биологичното разнообразие - BG0000138 “Каменица” и BG0000602 “Кабюк”, определени съгласно чл. 6, ал. 1, т. 1 и 2 от ЗБР за опазване на местообитанията.

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

Фиг. № IV.4.2 Карта на община Хитрино, обл. Шумен с местоположението на ЗЗ „Каменица” BG0000138 (по р.Провадийска) и ЗЗ „Кабийук” BG0000602 (моделни от .shp нанесени върху Google Earth)

Както е видно от картата на защитените зони от Натура 2000, по-голямата площ от ЗЗ „Каменица” BG0000138 (по р. Провадийска) – малко над 1/2 от зоната попада на територията на община Хитрино, докато една много малка част от северозападния край на ЗЗ „Кабийук” BG0000602 (в землището на с. Върбак, общ. Хитрино), се намира в границите на разглежданата община.

ЗЗ „Каменица”, BG0000138 е с обща площ 1455,71 ха. Приблизително над 1/2 от площта ѝ е разположена в границите на община Хитрино, област Шумен, в която са включени части от землищата на 4 населени места:

Таблица № IV.4.1. Площ на землища засегнати от ЗЗ “Каменица”

Област	Община	Землища	Обща площ на землището,ха	ЕКАТТЕ
Шумен	Хитрино	Добри Войниково	1427,5	21405
Шумен	Хитрино	Тимарево	2243,9	72401
Шумен	Хитрино	Сливак	1442,4	67283
Шумен	Хитрино	Каменяк	2347,7	35969

ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ЗОНАТА

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

Класове Земно покритие	% Покритие
Сухи тревни съобщества, степи	70
Друга орна земя	19
Широколистни листопадни гори	5
Не-горски райони, култивирани с дървесна растителност вкл. овошки, лозя, крайпътни дървета)	1
Други земи (вкл. градове, села, пътища, сметища, мини, индустриални обекти)	5
Общо Покритие	100

Територията на защитена зона „Каменица”, код BG0000138 обхваща варовикови стръмни скали по долината на река Каменица. Провадийска река води началото си под името Каменица от карстов извор в Самуиловските височини на 441 m н.в., на 70 m северозападно от шуменското село Боян, община Венец. Горното ѝ течение преминава през географската област Овче поле в югоизточна посока в широка долина. От град Каспичан до град Провадия долината ѝ придобива проломен характер и отделя Провадийското плато на югозапад, платото Стана на север и Добринското плато на изток. След Провадия реката прави голяма дъга изпъкнала на юг, завива на север, а в най-долното течение на североизток и на 2,6 km североизточно от село Разделна, община Белослав се влива в югозападния ъгъл на Белославското езеро, което от своя страна се оттича в Черно море.

На места съществуват малки хълмове покрити със степна растителност върху обширни орни земи.

Зоната е важна за опазването на различни степни местообитания, растения и животни. Това е единствената защитена зона за съобществата на нарязанолистния тъжник (*Spiraea crenata*) и една от няколкото в страната за храстовидната карагана (*Caragana frutex*).

По отношение на уязвимостта на зоната, съществено значение имат обширните обработваеми земи, наличие на натоварена жп линия, пусто поле с настъпване на много растителни видове, неподходящи за местната флора. Съществува потенциална опасност от използваните пестициди над хълма, който е разположен сред големи площи орна земя.

Собствеността на земята е следната: Държавно-публична - 2.40 %; Държавно-частна - 12.15 %; Общинско-публична - 3.09 %; Общинско-частна - 0.14 %; Управлявана от Общината - 76.48 %; Частна - 2.84 %; Смесена - 0.02 %; Чуждестранна собственост - 0.42 %; Обществени организации - 1.19 %;

Цели на опазване:

- Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона;
- Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата;
- Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

Предмет на опазване:

ПРИРОДНИ МЕСТООБИТАНИЯ:

- 40C0 * Понто-сарматски широколистни храстчета *Ponto – sarmatic deciduous tickets*;
6110 * Отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества от *Alyso-Sedion albi*
6210 Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (*Festuco-Brometalia*)
(*важни местообитания на орхидеи);
6240 * Субпанонски степни тревни съобщества *Sub-continental steppic grasslands*;
6430 Хидрофилни съобщества от високи треви в равнините и в планинския до алпийския пояс;
91E0 * Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* (*Alno-Pandion, Alnion incanae, Salicion albae*).
91G0 * Панонски гори с *Quercus petraea* и *Carpinus betulus* *Pannonic woods with Quercus petraea and Carpinus betulus*;
91H0 * Панонски гори с *Quercus pubescens* *Pannonian woods with Quercus pubescens*;

8310 Неблагоустроени пещери;

БОЗАЙНИЦИ:

<i>Lutra lutra</i>	Видра
<i>Mesocricetus newtoni</i>	Добруджански (среден) хомяк
<i>Spermophilus citellus</i>	Лалугер
<i>Vormela peregusna</i>	Пъстър пор
<i>Miniopterus schreibersi</i>	Дългокрил прилеп
<i>Myotis blythii</i>	Остроух нощник
<i>Myotis capaccinii</i>	Дългопръст нощник
<i>Rhinolophus blasii</i>	Средиземноморски подковонос
<i>Rhinolophus euryale</i>	Южен подковонос
<i>Rhinolophus mehelyi</i>	Подковонос на Мехели

ЗЕМНОВОДНИ И ВЛЕЧУГИ:

<i>Bombina bombina</i>	Червенокоремна бумка
<i>Bombina variegata</i>	Жълтокоремна бумка
<i>Elaphe sauromates</i>	Пъстър смок
<i>Emys orbicularis</i>	Обикновена блатна костенурка
<i>Testudo graeca</i>	Шипобедрена костенурка
<i>Testudo hermanni</i>	Шипоопашата костенурка
<i>Triturus karelinii</i>	Голям гребенест тритон

РИБИ:

<i>Rhodeus sericeus amarus</i>	Европейска горчивка
--------------------------------	---------------------

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

БЕЗГРЪБНАЧНИ:

<i>Cerambyx cerdo</i>	Обикновен сечко
<i>Lucanus cervus</i>	Бръмбар рогач
<i>Morimus funereus</i>	Буков сечко
<i>Rosalia alpine</i>	* Алпийска розалия

РАСТЕНИЯ:

<i>Echium russicum</i>	Червено усойниче
------------------------	------------------

* - Приоритетно местообитание или вид от Директива 92/43/ЕЕС

ЗЗ „Кабюк”, BG0000602 е с обща площ 286,87 ха. Приблизително 1/10 от площта ѝ попада в землището на село Върбак, община Хитрино, област Шумен:

Таблица № IV.4.2. Площ на землище засегнато от ЗЗ „Кабюк“

Област	Община	Землище	Обща площ на землището, ха
Шумен	Хитрино	Върбак	2803,6

ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ЗОНАТА

Класове земно покритие	% Покритие
Екстензивни зърнени култури (вкл. ротационни култури с периодично оставяне на угар)	31
Иглолистни гори	28
Суши тревни съобщества, степи	41
Общо Покритие	100

Местността Кабюк се намира в Североизточния регион на България, област Шумен. Това е едно от най-добре запазените местообитания на степна растителност в България с много редки степни тревни съобщества, храсти, редки и застрашени растения, включително *Echium russicum* - включени в Директива 92/43/ЕЕС за местообитанията. Основната причина за запазването на тези растителни съобщества и видове е най-старият и най-големият конезавод в България, чиято територия включва местността Кабюк. Има и стара дъбова гора на територията на обекта.

Уязвимост - част от местността е защитена територия - "Кабюшка могила". Обектът е част от територията на конезавод, които подпомага опазването му. Човешкото въздействие е предимно пашуване на коне и други домашни животни и обработване на земята.

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

Зоната е една от няколко най-важни територии за опазване на степните храсти - видовете *Caragana frutex* и *Amygdalus nana*, както и местообитанията 40A0 и 40C0. Тук се срещат много редки видове - *Anemone silvestris*, *Peucedanum ruthenicum*, *Centaurea marshaliana*. Популацията на *Echium russicum* е една от най-големите в България. Това е ярък пример за устойчиво използване на природните ресурси и дълготрайно човешко въздействие, при което са запазени много редки видове и местообитания.

Предмет на опазване:

ПРИРОДНИ МЕСТООБИТАНИЯ

40A0 * Субконтинентални пери-панонски храстови съобщества *Subcontinental peri-Pannonic scrub*

40C0 * Понто-сарматски широколистни храстчета *Ponto – sarmatic deciduous tickets*

6210 * Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (Festuco-Brometalia) (*важни местообитания на орхидеи) *Semi-natural dry grasslands and scrubland facies on calcareous substrates (Festuco Brometalia) (*important orchid sites)*

6240 * Субпанонски степни тревни съобщества *Sub-continental steppic grasslands*

9110 * Евро-сибирски степни гори с *Quercus spp. Euro-Siberian steppic woods with Quercus spp.*

БОЗАЙНИЦИ:

Остроух нощник	<i>Myotis blythii</i>
Дългопръст нощник	<i>Myotis capaccinii</i>
Средиземноморски подковонос	<i>Rhinolophus blasii</i>
Южен подковонос	<i>Rhinolophus euryale</i>
Подковонос на Мехели	<i>Rhinolophus mehelyi</i>
Дългокрил прилеп	<i>Miniopterus schreibersi</i>
Пъстър пор	<i>Vormela peregusna</i>
Добруджански хомяк	<i>Mesocricetus newtoni</i>

ЗЕМНОВОДНИ И ВЛЕЧУГИ:

Пъстър смок	<i>Elaphe sauromates</i>
Шипобедрена костенурка	<i>Testudo graeca</i>
Шипоопашата костенурка	<i>Testudo hermanni</i>
Голям гребенест тритон	<i>Triturus karelinii</i>

БЕЗГРЪБНАЧНИ:

Обикновен сечко	<i>Cerambyx cerdo</i>
Бръмбар рогач	<i>Lucanus cervus</i>
Буков сечко	<i>Morimus funereus</i>
* Алпийска розалия	<i>Rosalia alpina</i>
* - Приоритетно местообитание или вид от Директива 92/43/ЕЕС	

На територията на Община Хитрино е обявено за **вековно** едно дърво, по смисъл на Закона за биологичното разнообразие.

ОБЩИНА ХИТРИНО ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

Мравчения дъб

(Код в регистъра: 1134)

Вид: дъб (*Quercus* spp.);

Местоположение:

Област: Шумен, Община: Хитрино, Населено място: с. Добри Войниково

Документи за обявяване:

Заповед No.657 от 13.09.1979 г., бр. 79/1979 на Държавен вестник 657-1979 г.

Характеристики на вековното дърво:

Години към датата на обявяване: 500 Реална възраст: 539 Височина (m): 25

Периметър (m): — Диаметър (m): 1.6

Защитени територии

Към настоящият момент България има развита мрежа от защитени територии в европейски план, включваща 973 ЗТ с обща площ 583 876.3 ха, което представлява около 5.3 % от територията и акваторията на страната. В системата от ЗТ се включват резерватите, националните паркове, природни забележителности, природни паркове и защитени местности.

Законът за защитените територии (ЗЗТ), обнародван в ДВ, бр.133/1998 год., с изм. и доп., урежда режима на опазване, ползване и управление на защитените територии в България. Цел на закона е опазване и съхраняване уникалността на природата, обект на защита в защитените територии, като национално и общочовешко богатство. Със ЗЗТ държавата, в съответствие с международните договори по опазване на околната среда, по които България е страна, регламентира и осигурява функционирането и съхранението на система от защитени територии, като част от регионалната и европейска екологична мрежа. Защитените територии са предназначени за опазване на биологичното разнообразие в екосистемите и на естествените процеси, протичащи в тях, както и опазване на характерни или забележителни обекти на неживата природа. Законът регламентира процедурите за обявяване и промените в защитените територии - прекатегоризиране, заличаване, промяна на площта, режима и др., както и управлението, стопанисването и охраната им. Съгласно чл.5 от ЗЗТ, защитените територии се делят на следните категории: резерват, национален парк, природна забележителност, поддържан резерват, природен парк, защитена местност. С управлението на тези категории защитени обекти се цели създаване и развитие на екотуризъм.

Територията на Община Хитрино не попада в границите на защитени територии по смисъла на Закона за защитените територии. Част от площите ѝ попадат в границите на защитени зони по смисъла на Закона за биологичното разнообразие.

Растителността има изключително важна роля по отношение на :

- *Ограничаване замърсяването с тежки метали от транспорта.*

Особен риск за здравето представляват токсичните метални елементи, които се различават от останалите замърсители по това, че не са биоразградими в околната среда и се акумулират в екологичните системи (въздух, вода, почва) и оттам в живите организми.

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

▪ *Намаляване на запрашеността.*

Тридесет метров пояс при голяма плътност и нисък етаж от храсти поглъща прах около 22-28 % от отделения. Голямата височина на разпространение на праха, повлияна от атмосферните условия, е причина за образуването на общ прахов фон, формиран от най-финните дисперсни частици, който не може да бъде уловен в цялост.

▪ *Намаляване на азотните оксиди, серният диоксид и други токсични въздействия във въздуха.*

Множеството изследвания показват, че растенията са не само различно устойчиви на замърсявания, но и имат способността без да се повреждат да поглъщат различни газове от атмосферата, като различните видове имат различна активност към различните замърсители. Някои растения поглъщат до 5 пъти повече азотни оксиди от други. Особена чувствителност проявяват растенията към серния диоксид, като интензивността на поглъщане от някои видове варира от 2.83- 3.65 cm³/100 g листа/час.

▪ *Намаляване на шума.*

Констатирано е, че зелени пояси изградени от 4 реда дървета с нисък етаж от храсти в облистено състояние намаляват шума с 6-10 dBa. Леушен е установил, че широколистните дървета поглъщат 26% от падащата върху тях звукова енергия и отразяват 74%. Според неговите наблюдения: едноредова ивица от дървета с двуредов жив плет на преден план /при шахматно засаждане на двете/ намаляват шума 4-5 dBa; при ширина на ивицата ~15 m и увеличаване на дърветата шумът се намалява съответно с ~8 dBa; а при 25-35 m ивица снижението са 10-13 dBa.

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

5. АНАЛИЗ ПО ФАКТОРИ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА

5.1 Отпадъци

Един от основните фактори, оказващи въздействие върху качеството на околната среда са отпадъците. Нарастващото им количество крие рискове от замърсяване на въздуха, водите, почвите и застрашава човешкото здраве и живот. Образуванията от жизнената дейност на хората, производството и търговията различни видове отпадъци, налагат предприемането на мерки за намаляване на общото им количество, повторната им употреба и увеличаване рециклирането и оползотворяването им. Същевременно с развитието на технологиите за третиране на отпадъци, все повече се разширяват възможностите за използването на отпадъците като алтернативен суровинен и енергиен източник и намаляване на количеството, предназначено за депониране.

Закона за управление на отпадъците /ЗУО/ разделя отпадъците по видове, както следва: битови; производствени; опасни; строителни; биоразградими и масово разпространени.

Общинските власти играят важна роля в изпълнението на политиката по отношение опазване на околната среда, подобряване и развитие на инфраструктурата за третиране на отпадъци, чрез сключването на договори и в това отношение основните им функции включват:

- осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци;
- събиране на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за обезвреждането им;
- почистване на уличните платна, тротоарите, площадките, алеите и поддържане на зелените площи и други територии предназначени за обществено ползване;
- избора на площадки, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови и строителни отпадъци или на други инсталации или съоръжения за обезвреждане на битови или строителни отпадъци, чрез включването в регионална система;
- разделно събиране на битови отпадъци, включително отпадъци от опаковки, като определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране и сортиране на отпадъците от опаковки, чрез организация по оползотворяване;
- организирането и прилагане на системата за разделно събиране и съхранение на излезли от употреба моторни превозни средства с фирми получили разрешение от МОСВ;
- предотвратяването на изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаване на незаконни сметища, чрез контрол от длъжностни лица;
- определяне на места за поставяне на негодни за употреба батерии.

„Програма за управление на отпадъците на община Хитрино” е изготвена в съответствие с изискванията на чл. 29 ал. 1 от Закона за управление на отпадъците и обхваща всички

ОБЩИНА ХИТРИНО ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

дейности, които произтичат като задължение на общините в съответствие с нормативните документи по опазване на околната среда.

На територията на Общината се образуват различни видове отпадъци. Мотивиращи фактори се явяват разположението на населените места, броят на населението в тях, както и дейността на населението като функция при образуване на битови и приравнени към тях неопасни отпадъци.

От 1999 г. до настоящият момент община Хитрино има разработени и изпълнява “Общинска програма за управление на дейността по отпадъците” с актуализации за периоди до 2020 г.

✓ *Битови отпадъци*

Всички отпадъци, събрани от контейнерите за смесени битови отпадъци на територията на общината преминават през инсталацията за предварително третиране, преди депониране. Инсталацията е с капацитет за сепариране на 20 000 тона отпадъци годишно, където ще се отделят рециклируемите и оползотворими отпадъци в контейнери, а останалите неподлежащи на третиране се депонират на регионалното депо.

Сключен е Договор за услуги № ОП – 2/26.06.2020 г. между Община Хитрино и „ДЕКРА СТРОЙ“ ЕООД като изпълнител на обществена поръчка с предмет “Избор на изпълнител за управление, стопанисване и експлоатация на сепарираща инсталация за нуждите на общините Хитрино, Каолиново и Венец“

Сключен е Договор № ДО-90 от 16.09.2020 г. между Община Хитрино и „ДЕКРА СТРОЙ“ ЕООД за „Транспорт на отпадъци от Сепарираща инсталация с. Близнаци до Регионално депо за неопасни отпадъци гр. Шумен и Площадка за третиране на строителни отпадъци находяща се в с.Златна нива, община Каспичан“

✓ *Отпадъци от опаковки и масоворазпространени отпадъци*

Чрез сътрудничество с Организации по оползотворяване на масово разпространени отпадъци, притежаващи разрешения от МОСВ, Община Хитрино е осигурила инфраструктура за събиране, транспортиране и последващо оползотворяване на масово разпространени отпадъци, както следва:

- за отпадъци от опаковки - договор с “Булекопак” АД
- за негодни за употреба батерии и акумулатори “Рекобат” АД
- за излязло от употреба електрическо и електронно оборудване - „Грийнтех България” АД
- за разкомплектоване на излезлите от употреба моторни превозни средства “Българска рециклираща компания” АД

✓ *Депона за отпадъци*

ОБЩИНА ХИТРИНО ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

Община Хитрино участва в Регионално сдружение по реда на Закона за управление на отпадъците с общините от региона, съгласно Националната програма за управление на дейностите по отпадъците.

Регионалното сдружение на регион – Шумен включва осем общини от Шуменски регион: Шумен, Нови Пазар, Велики Преслав, Каспичан, Каолиново, Венец, Хитрино и Смядово.

На територията на община Хитрино няма разположено действащо депо за отпадъци. Генерираните битови отпадъци се събират по график от населените места и след преминаване през претоварна станция с. Близнаци, се депонират на регионалното депо, разположено в кв. Дивдядово-гр. Шумен, находящо се на разстояние 25 км южно от общинския център.

Към момента на територията на общината няма и действащо депо за строителни отпадъци или такова което които да се намира в процес на изграждане. Има подписан договор за строителните отпадъци с “Голдън Фийлд” ООД гр. Шумен.

На територията на община Хитрино е изградена Претоварна станция за твърди битови отпадъци с предварително отделяне на рециклируеми такива. Тя е реализирана в имот № 000207 в землището на село Близнаци, общинна Хитрино на площ от 6,000 дка. В нея се извършва предварително третиране на твърди неопасни битови отпадъци с капацитет 4 тона на час.

✓ *Производствени отпадъци*

“Производствените отпадъци” са отпадъците, образувани в резултат на производствената дейност на физическите и юридическите лица. Характера на отпадъците се определят от видовете производства, които са развити на територията на общината. Като цяло това са малки предприятия от преработващата индустрия и сектор услуги. Количеството образувани производствени отпадъци е с променлива характеристика през последните години, същото се отнася и за състава им. Преобладаващи като вид са хартия и картон, пластмаси, дърво. По-голямата част от отпадъците се предават на специализирани фирми, а останалата част с неопасен характер се депонират.

Управлението на производствените отпадъци е задължение на предприятията. На регионалното депо за отпадъци се допуска депониране на производствени отпадъци срещу заплащане само за отпадъци, които отговарят на критериите за приемане.

✓ *Болнични отпадъци*

Те се класифицират в две основни групи:

- клинични – патологични материали, инфекциозни материали, фармацевтични средства, химически препарати от клинични лаборатории, радиоактивни субстанции.
- неклинични – хранителни отпадъци, почистващи средства, отпадъци от административните служби, неинфекциозни маси, безопасни от здравно-екологични позиции.

Всички формирани отпадъци от здравни заведения на територията на община Хитрино се събират разделно в специални съдове и се обеззаразяват с подходящ дезинфектант. Личните лекари, извършващи практики в населените места имат сключени договори за приемане, транспортиране и предаване за обезвреждане на опасни болнични отпадъци.

ОБЩИНА ХИТРИНО ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

✓ *Опасни отпадъци*

Образуваните опасни отпадъци на територията на общината са главно отработени масла и нефтопродукти, излезли от употреба луминесцентни лампи и др. лампи съдържащи живак и др. масово разпространени опасни отпадъци. Събирането и третирането на опасните отпадъци, генерирани от производствени предприятия се осъществява от лицензирани фирми, с които предприятията имат сключени договори.

Община Хитрино е организираща дейностите по разделно събиране на специфичните видове отпадъци, регламентирани в съответните специализирани наредби. За целта има сключени договори с фирми, които имат лиценз за извършване на тази дейност, описани по горе.

✓ *Излезли от употреба пестициди*

Съществен проблем за общината са пестицидите и хербицидите с изтекъл срок на годност, които са се съхранявали в складове с неограничен достъп на хора и животни в близост до някои населени места. Количествата натрупани на територията на община Хитрино са общо 8054 кг, в т.ч. прахообразни 6004 кг и течни 2050 кг. Решаването на проблема с досега натрупаните негодни за употреба пестициди на територията на България е централизирано и основно се финансира от държавата.

През 2002 г. съгласно договор № 3315/354 между МОСВ и Община Хитрино е изготвен проект за ремонт на склад - депо за негодни пестициди, преупаковане и извозване в с. Тимарево на стойност 15 167 лв. В момента в този охраняем и отговарящ на изискванията за опазване на околната среда склад се съхраняват гореописаните пестициди. Периодично се извършват контролни проверки с представители на община Хитрино, РИОСВ – Шумен и др., относно начина на съхранението им, като не са констатирани нарушения.

По-голяма част от пестицидите са с неизвестен произход. Съхраняват се в склада повече от 10 години, което увеличава риска от замърсяване на околната среда.

Към момента е в ход проект на ПУДООС за обезвреждане на почти всички пестициди, съхранявани в общинските складове на територията на Североизточна България. Проектът ще се осъществи по швейцарска програма и склада на Община Хитрино е включен в него.

Очаква се след достигане на проекта до финалната му фаза негодните пестициди да бъдат предадени за обезвреждане, а склада закрит и безопасен.

Съгласно чл. 52, ал. 2 от Закона за управление на отпадъците, ДВ бр. 53/13.07.2012 г. **Програмата за управление на отпадъците е неразделна част от настоящата Общинска програма за опазване на околната среда.** Тя е с период на действие от 2021 до 2028 г. и подлежи на евентуална актуализация при изменения в Националния план за управление на отпадъците за периода 2021-2028 г. и при всяка значима промяна в нормативната област на дейностите по управление на отпадъците.

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

5.2 Вредни физични фактори

Шум

Шумът е от основните неблагоприятни фактори, водещи до акустичен дискомфорт в околната среда. Вредното въздействие зависи от вида му и пораждащите го условия. Произходът на шума се определя от видовете дейности, при които той е генериран. В разглежданата градска територия се различават промишлен (производствен), транспортен, битов шум и шум от строителни дейности. В зависимост от характера (постоянен, периодично повтарящ се, прекъснат), честотния спектър и интензивността на шума, а така също и продължителността на експозиция, въздействието му е по-малко или повече вредно. Основният аспект на вредното въздействие на шума, разгледан в програмата е свързан с влиянието му върху човешкия организъм. Високите шумови нива оказват влияние не само върху слуховия апарат на човека. Медицински доказано е, че генерираният при различни дейности шум влияе върху психическото и нервно състояние на личността (централната нервна система), имунната система, дейността на стомашно-чревния тракт, обмяната на веществата, сърдечно съдовата система, жлезите с вътрешна секреция и др.

Съгласно чл. 32, ал.1 от Закона за здравето, министърът на здравеопазването ръководи националната система за анализ, оценка и контрол на шума в урбанизираните територии и обществените сгради.

Основните източници на шум на територията на общината са типичните източници, характерни за съвременните населени места - транспортните потоци на автомобилния и релсов транспорт, предприятия и различни локални обекти (работилници, бензиностанции, паркинги, търговски и спортни обекти, и други).

В територията на община Хитрино няма сертифицирани действащи летища, летателни площадки и аеронавигационни съоръжения. Изградено е селскостопанско летище в с. Тимарево, което отстои на около 250 м от жилищната зона. То заема 108.8 дка площ, но през последните 10 години не се използва по предназначение.

Автомобилен транспорт

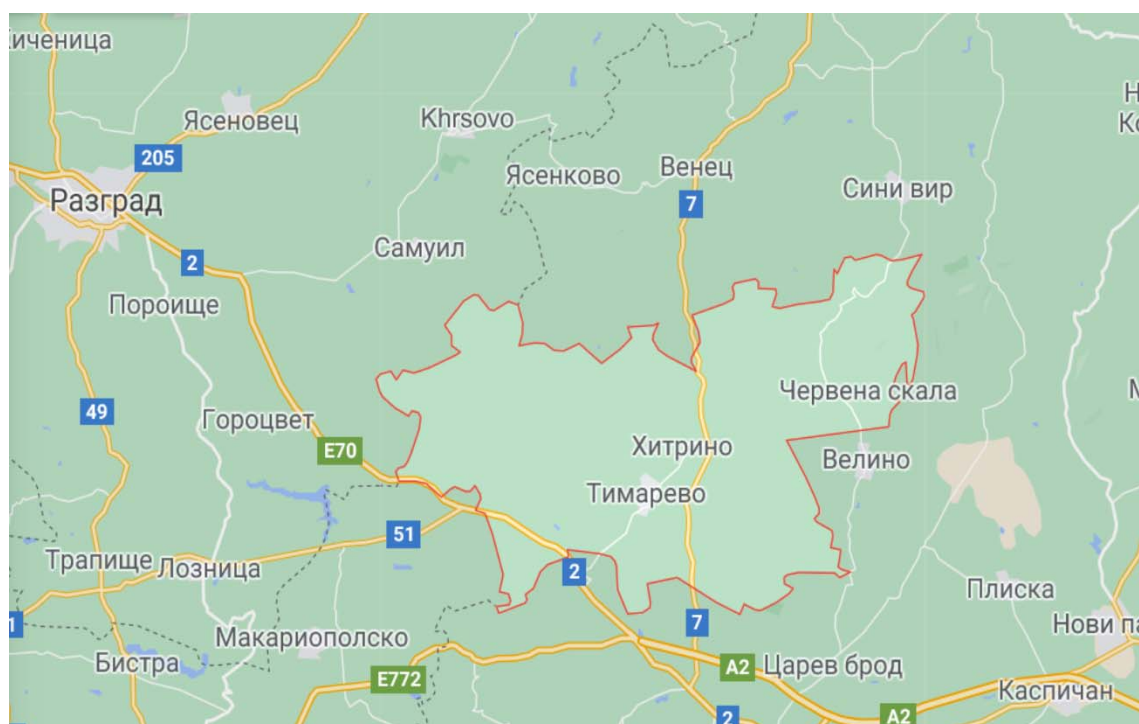
Автомобилният транспорт, разпределен по пътната мрежа в общината, е основен източник на шум на територията и. Пътната мрежа се състои от участъци от републикански пътища от I, II и III клас, и общински пътища. В програмата за преброяване на движението по пътищата от РПМ, извършвано на всеки пет години, са включени пътищата: I-6 (Е-871), III—208, и III-539.

На територията на Община Хитрино има преброителен пункт /Д/ №444 на път I-7 „Силистра-Шумен-Ямбол“ (между к-ще с.Хитрино и к-ще с.Тимарево).

В населените места през, или покрай територията на които минават пътищата от РПМ, най- силно засегнати от транспортния шум са жилищните терени, непосредствено до пътното трасе.

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

Фиг. III.5.2.1 Транспортна свързаност на община Хитрино

Граничните стойности на нивата на шума, за различните територии и устройствени зони в урбанизираните територии и извън тях, са регламентирани в Наредба №6 за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и вредните ефекти от шума върху здравето на населението, МЗ, МОСВ, 2006 г. и са:

Таблица III.5.2.1 Граничните стойности на нивата на шума, за различните територии и устройствени зони

Територии и устройствени зони в урбанизираните територии и извън тях	Еквивалентно ниво на шум (dBA)		
	ден	вечер	нощ
Жилищни територии и зони	55	50	45
Централни градски части	60	55	50
Територии, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик	60	55	50
Територии, подложени на въздействието на железопътен и трамваен трафик	65	60	55
Територии, подложени на въздействието на авиационен шум	65	65	55
Производствено-складови територии и зони	70	70	70
Зони за обществен и индивидуален отдих	45	40	35
Зони за лечебни заведения и санаториуми	45	35	35
Зони за научно-изследователска и учебна дейност	45	40	35

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

Тихи зони извън агломерациите	40	35	35
-------------------------------	----	----	----

Състоянието на пътната настилка влияе съществено върху шумовата емисия от транспортния поток в околната среда. Представената от Областно пътно управление гр. Шумен справка за състоянието на републиканските пътища показва, че общата дължина на първокласната пътна мрежа е 20,290 км и е с добро състояние на пътната настилка.

ЖП транспорт

Гара Хитрино е важен ЖП възел по линията Варна- Каспичан- Русе на основна транспортна артерия. Категоризацията на ЖП линията, преминаваща през територията на Община Хитрино, съгласно „Наредба за категоризация на железопътните линии в Република България, включени в железопътната инфраструктура и закриване на отделни линии или участъци от линии“ е първа категория. Класификацията на жп линията, преминаваща през територията на Община Хитрино съгласно нормативната уредба на ДП“НК ЖИ“ по товаронапрежение – V^{ти} клас.

Общата дължина на железопътната мрежа на територията на Община Хитрино е 23.153 км. На територията на общината преминава IX главна жп линия, която в този участък е единична и електрифицирана. Жп линията Русе-Варна е едно от най-важните транспортни направления на територията на СИР, тъй като осъществявайки връзката между пристанищата Русе и Варна, всъщност осъществява връзка между Общоевропейския транспортен коридор №7 по р Дунав и ОЕТК №8 и ОЕТК №9.

Натоварването на жп линията е:

- Международни бързи влакове – 4 бр. /денонощие през месеците юни, юли, август и септември;
- Пътнически влакове – 10 бр. /денонощие;
- Международни директни товарни влакове – 5 бр./денонощие.

Техническото състояние на релсо-траверсовата скара е добро и гарантира заложените в графика за движение на влаковете скорости.

Основният локален източник на шум за с. Хитрино е преминаващата през населеното място ж.п. линия.

Вибрации

Понастоящем, в общината, няма източници на вибрации с негативно въздействие върху околната и респективно върху жизнената среда на човека.

Лъчения

През територията на общината преминават трасета на въздушни линии (ВЛ) на НЕК - източник на електромагнитно поле, което е рисков фактор за увреждане здравето на хората. В ХЗЗ на линията не се допуска урбанизация, по никакъв повод. Изградената енергийна мрежа на територията на общината отговаря на нормативните изисквания. За територията на община Хитрино няма данни за източници на радиационно замърсяване.

Като правило, източници на електромагнитни полета са и радиопредавателите на къси,

ОБЩИНА ХИТРИНО ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

средни и дълги вълни, частните радиостанции на УКВ, телевизионни предаватели и ретранслатори, подстанции за високо напрежение - открити и закрити, електропроводи, трафопостове, захранващи жилищни квартали, късовълнови и УКВ системи за мобилни комуникации на транспорта, полицията, бърза помощ и др., радарни системи на КАТ, авиотранспорта, за ТВ и други сателитни връзки, лични системи за комуникации (радиолюбителски предаватели). За посочените предаватели няма експертни оценки, не е определяна хигиенно-защитна зона спрямо жилищната и работната среда. Не съществува информация дали интензитета на РЧ полетата е в границите или над нивата на пределно допустимото ниво (ПДН) - 3 V/m за жилищни квартали и 60 V/m за работна среда (БДС 14525 и Наредба № 9 от 1991 г. на МЗ). Липсата на данни от измервания, информация за експертизи и други проучвания показва, че източниците на ЕМП не са предмет на наблюдение и контрол както по време на проектирането и изграждането, така и при експлоатацията им.

5.3 Здравно-хигиенни аспекти на околната среда

Основни фактори, влияещи върху човешкото здраве при замърсяване на околната среда се явяват атмосферните замърсители, замърсителите във водите и в частност в питейната вода, шумовото замърсяване на жилищни територии и други обитавани от хора, нерегламентираното третиране на различните по вид отпадъци и замърсените почви.

Горивни източници от бита

За натоварване на атмосферния въздух с вредни вещества през зимния сезон най-голямо влияние оказват най-вече емисиите от битовото отопление (локални горивни източници предимно на твърдо гориво). Епизодично, в най-ниските части на общината, при определени метеорологични условия (високо атмосферно налягане, липса на вятър, ниска и плътна облачност, наличие на температурна инверсия) се създава потенциална възможност за повишаване нивата на замърсителите, изпускани от битовите горивни източници, най-вече на фини прахови частици и серен диоксид.

В период на безветрие или на инверсионни състояния от битовия сектор може да се очакват завишени концентрации на стойностите на серен диоксид, азотен оксид, азотен диоксид и др. През зимния сезон във вечерните часове може да се наблюдават завишени концентрации на серен диоксид поради вида отопление, ползвано в битовия сектор - дърва и въглища. При изгарянето на масово употребяваните в домакинството твърди горива емисиите са с ниска височина и ниска емисионна температура. За най-неблагоприятни климатични условия за замърсяване на атмосферния въздух могат да се определят зимните месеци, когато са чести случаите на температурни инверсии, мъгли и облачност.

Автомобилен трафик

Транспортът има значителен дял в замърсяването на въздуха с прах, оловни аерозоли, въглеродни оксиди, въглероден диоксид и в по-малка степен ФПЧ10.

По отношение на праховото замърсяване и съдържанието на фини прахови частици във въздуха съществено допринасят износените улични настилки.

Емисиите на ФПЧ10 от транспорт зависят най-вече от типа на превозните средства, които се използват (съотношението леки коли/тежкотоварни и автобуси), вида на

ОБЩИНА ХИТРИНО ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

използваното гориво (бензин, дизел, газ), интензивността на трафика и състоянието на пътната мрежа. Емисиите се изхвърлят неравномерно, както в рамките на денонощието, така и през дните от седмицата и сезоните, но събирането на точна и надеждна информация е изключително трудно и до момента няма практика да се извършва. Най- високите нива може да се предполага, че са вечер в интервала 16-20 ч., а най-ниските съответно през нощта в интервала 0-6 ч.

Допълнителен фактор за влошаване качеството на атмосферния въздух са емисиите от транспорта, локални горивни източници, битовото отопление, както и вторично замърсяване на въздуха с прах, поради нередовно почистване и миене на уличната мрежа.

Предвид на гореизложеното може да се направи извода, че в община Хитрино няма данни, които да показват системно замърсяване на въздуха, изразено с наднормени концентрации на вредни газове и прах. Поради липса на крупни източници на емисии, атмосферният въздух в района може да се окачестви като незамърсен и с добро качество.

Не са отчетени превишения на пределно допустимите концентрации по действащото българско законодателство.

Питейно-битовото водоснабдяване

Водопроводната мрежа в община Хитрино започва да се изгражда след 1935 г. Водопроводите са в експлоатационна възраст между 40 и 84 г. Изградените водопроводи са главно от етернитови, манесманови, стоманени и поцинковани тръби.

Водоснабдителното дружество разчита на водата от дълбоките тръбни кладенци. Населението на общината получава вода и от плитки подземни водоизточници, които са изградени в кватернерните отложения (шахтови кладенци и каптажи) и се влияят от антропогенната дейност.

Канализационни мрежи и съоръжения

В общината няма изградена канализационна мрежа и пречиствателна станция за отпадъчни води, което е основен проблем на ВиК системата. Формираните битови отпадъчни води се отвеждат в попивни ями. Всички битови отпадъчни води се просмукват в почвата и подпочвените води. Това създава неблагоприятни санитарно-хигиенни условия. Повечето изгребни ями са амортизирани, затлачени и водопроницаеми, като с това не функционират по предназначение. Това води до замърсяване на почвата, подземните и повърхностните води и до нарушаване на екологичното равновесие и създаване на здравни рискове за населението на тези селища.

Шумовото замърсяване на жилищни територии и други обитавани от хора

Вредни за здравето са физичните фактори - шум и вибрации. Шумът е комплекс от трептения, различни по честота, сила, периодичност и др. Класификацията на шума се прави по произход - производствен, транспортен, комунално-битов; по вид на трептенията - нискочестотен, средно или високочестотен. В зависимост от характера на шума той бива постоянен и променлив (прекъснат, интермитентен, периодично повтарящ се). Въздействието на шума е различно в зависимост от характера, честотата, интензитета и продължителност на експозицията.

ОБЩИНА ХИТРИНО ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

При оценка на вибрациите с хигиенна цел се въвежда понятията ниво на вибрационна скорост и ниво на вибрационно ускорение, които също се логаритмични величини, подобно на тези за оценка на шума.

В зависимост от временните си характеристики вибрациите се делят на периодични, непериодични и случайни (стохастични). В зависимост от това върху каква част от човека те въздействат, вибрациите се разглеждат като общи или локални.

Акустична обстановка

Източници на шум в селищната мрежа на общината са транспортните потоци на автомобилния и железопътен транспорт, промишлени, транспортни и комунално- битови обекти, спортни площадки. Основен източник на шум на територията на общината е автомобилният транспорт, а за с. Хитрино преминаващата жп линия. Не е правен анализ за дела от населението, подложено на наднормено ниво на шума.

Третиране на отпадъци

Генерираните твърди битови отпадъци от всички населени места се събират, извозват и депонират на претоварна станция. В района на общината няма действащи депа за отпадъци и няма съществуващи стари замърсявания с битови и други отпадъци

Замърсяване на почвите

В общината няма замърсени с тежки метали, пестициди и нефтопродукти почви, а оттук не съществува и риск за произвежданата селскостопанска продукция. Вкислени и засолени почви в района няма.

Обекти подлежащи на здравна защита и специфичен хигиенно-охранителен статут

Обекти подлежащи на здравна защита се явяват жилищните сгради, детските, учебни и лечебни заведения, обектите на хранителната промишленост, спортни и терени за отдих. Обекти имащи специфичен хигиенно-охранителен статут са водоизточниците за питейно водоснабдяване.

Наличните данни от използваните документи по изготвяне на програмата дават основание да се счита, че в настоящия момент няма хигиенни неблагоприятия по отношение влиянието на човешката дейност върху обектите подлежащи на здравна защита и водоизточниците за питейно водоснабдяване.

По отношение на преобладаващото болшинство от жилищните сгради на населените места трябва да се отбележи, че в настоящия момент те се намират на значително разстояние спрямо съществуващите предвидените зони и са извън обхвата на каквото и да е въздействие на вредни за здравето нокси.

В границите на общината не са разположени предприятия, които работят с отровни вещества и не съхраняват такива. Промислените отровни вещества (ПОВ) в производствения сектор са: амоняк, хлор, сярна киселина, натриева основа, серни окиси, доменен и коксов газ, пропан-бутан, цианиди, пестициди и други вещества. Съдовете за съхранение на суровините, полуфабрикатите и готовата продукция на промишлените предприятия, обикновено са разположени около промишлените корпуси.

ОБЩИНА ХИТРИНО ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

На територията на община Хитрино няма съществуващи предприятия, класифицирани като предприятия с нисък или висок потенциален риск.

Отчитайки дейността на контролните органи РИОСВ и РЗИ (на територията на община Хитрино) - техните годишни отчети за дейността им, може да се обобщи, че няма в настоящия момент значими здравно-екологични проблеми, свързани с влияние върху човешкото здраве в следствие експлоатацията на стопански дейности и обекти.

По отношение транспортната инфраструктура, от хигиенни позиции тя най-вече засяга състоянието и планирането на пътната мрежа в общината. Като цяло, пътната мрежа е добре развита. Пътищата от националната мрежа като цяло са в добро състояние, но преобладаващата част от общинските и местни пътища са в неудовлетворително състояние, с потенциал за генериране на повишен прах, газови емисии и шум от ДВГ при експлоатацията. Достъпността до областния център, както и до регионалния център е добра, особено от общината, която е благоприятно от комунално-хигиенни позиции.

През последните години се наблюдава тенденция към нарастване на броя и разновидностите на източниците на електрически и магнитни полета (ЕМП), използвани за лични, производствени и търговски цели. Такива източници са телевизията, радиото, компютрите, мобилните клетъчни телефони, микровълновите печки, радарите и някои уреди, използвани в индустрията, медицината и търговията. Електромагнитните вълни могат да предизвикат биологични ефекти, които понякога, но не винаги, могат да доведат до неблагоприятни здравни ефекти.

Като малка община, Хитрино има на своя територия относително ограничен брой източници на електромагнитни лъчения (ЕМЛ), които най-общо са следните:

- радио предаватели с дълги, средни, къси вълни;
- подстанции - открити и закрити разпределителни устройства;
- електропроводи;
- трафопостове, захранващи жилищни сгради;
- базови станции за мобилна комуникация - аналогови и цифрови.

За общината не може да се очаква, че електромагнитният фон е силно завишен от наличието на източници за енергетиката и комуникацията. Наднормени стойности могат да се очакват главно в непосредствена близост до подстанции за високо напрежение, електропроводи, трафопостове и др. Понастоящем няма достатъчно данни за "електромагнитното замърсяване" на района. Няма данни и за негативно здравно въздействие върху населението.

Естественят радиационен гама-фон е физична характеристика на околната среда и представлява полето на гама-лъчите, в което се намират всички живи организми на Земята. Източници на това йонизиращо лъчение са вторичното космично лъчение и естествените радионуклиди, намиращи се в атмосферния въздух, почвите, водите, храните и човешкото тяло. Измерваната величина е мощност на дозата на гама-фона и е специфична за всеки пункт, област, регион.

Данните за мощността на дозата гама-лъчение за страната се получават в реално време от 27 постоянни мониторингови станции на Националната автоматизирана система за

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

непрекъснат контрол на радиационния гама-фон (НАСНКРГФ), администрирана от Изпълнителната агенция по околна среда (ИАОС).

Автоматизираната система осигурява оперативна информация в случай на инцидентно повишаване на радиационния фон, както при ядрена авария на територията на страната ни, така и при трансграничен пренос на радиоактивно замърсяване. Системата обезпечават с данни в реално време Аварийния център на Агенцията за ядрено регулиране и Главна Дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението” към Министерството на вътрешните работи, с което се осигурява възможност, в случай на радиационна авария, да се приложат своевременно подходящи мерки за защита на населението и околната среда.

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

6. ВЛИЯНИЕ НА ГЛОБАЛНИТЕ КЛИМАТИЧНИ ПРОМЕНИ, ПРИРОДНИ РИСКОВЕ, РИСКОВИ ТЕРИТОРИИ И ЗОНИ

Според изчисления индекс на уязвимост от климатичните промени за регионите по NUTS 2 за целия ЕС, Община Хитрино като част от Североизточен район (СИР) попада в четвърта група с най-висока уязвимост. За този регион най-чувствителните сектори на климатичните изменения са селското стопанство, туризмът, управлението на водните ресурси и горския фонд. Най-отчетливо е влиянието на глобалните климатични промени при средните годишни температури и средните годишни валежи. По данни на НИМХ, средната температура през 2017 г. за СИРП спрямо средната температура за базисен период 1961-1990 г. показва продължаваща тенденция за покачване. Климатичните сценарии за България са разработени в НИМХ-БАН в рамките на Проект СЕСИЛА. Проведени са симулации на регионалния климат за бъдещето, за два интервала: „близко бъдеще“ (2021 – 2050 г.) и „далечно бъдеще“ (2071-2100 г.), като резултатите за тенденциите са за средната годишна температура на въздуха и средната годишна валежна сума, съпоставени спрямо сегашен референтен климатичен период (1961 – 1990 г.). По отношение на температурата за региона, както и за цялата страна, се очаква положителен тренд, т.е. очаква се увеличение на средногодишната температура, като това увеличение е с около 1,5-2 °С за близкото и между 2,5 и 3,5 °С за далечното бъдеще. При валежите се очаква отрицателна тенденция (намаление), като и в двата периода изменението е средно между 5 и 10 mm (в отделни части до 15-20 mm). В последните години (2018-2019) се наблюдава тенденция за много дълга есен и мека зима, с малко валежи от сняг и закъсняла, по-хладна пролет. Наблюдават се климатични изменения, но липсват данни и регионални прогнозни модели дали тези изменения се отчитат като трайни, съответно дали налагат промяна в поведението на различни обществени и икономически сектори, които пряко зависят от тези изменения (селско стопанство, водоснабдяване, поддържане на изградената зелена система и др.) Последниците от изменението на климата водят до по-екстремни метеорологични събития, като по-чести и по-интензивни горещи вълни, наводнения, суша и бури. Наблюдаваните промени в климата вече оказват широко въздействие върху екосистемите, върху икономиката и човешкото здраве и благосъстояние на региона. Това изисква разработване и прилагане на по-добри и погъвкави стратегии, хармонизиране на политики и мерки за адаптация, които са от ключово значение за смекчаване на това въздействие.

Цялата територия на общината е включена в програмата за защита от градушки чрез активно въздействие върху градоносните облаци. Идентифицирането на териториите с вероятно разпространение на предвидими природни бедствия, главно наводнения, свлачища, пожари и др. и регламентиране на необходимите превантивни мерки е постоянна и неотменна грижа на всяка община.

Мерки за борба срещу изменението на климата

Съгласно Националния план за действие по изменение на климата за периода 2013-2020 г. (Трети Национален план за действие по изменение на климата) съществен аспект при координирането на дейностите по изменение на климата на национално ниво е отчитането на

ОБЩИНА ХИТРИНО ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

специфичната роля и функциите на общините. Дейностите за борба с изменението на климата в почти всички сектори имат местно измерение - било поради връзката им с плановете и програмите на общинско ниво, или поради това, че се изпълняват чрез местни проекти.

Националният план за действие поставя на общините определени отговорности по изпълнението на мерките в различните сектори на икономиката, като най-съществени са мерките за общините в сектор „Енергетика“ и сектор „Отпадъци“.

Основната отговорност за общинското управление на енергетиката, която се явява основен източник на емисии на парникови газове е на местните власти. Общинското планиране на енергийната ефективност е задължително и според новия Закон за енергийна ефективност. Правилното планиране на енергийната ефективност на общинско ниво, както и провеждането на информационни мероприятия за разясняване на ползите от енергийната ефективност е едно от основните задължения на община Хитрино по отношение на борбата срещу изменението на климата.

През 2020 г. е разработена и приета краткосрочна програма за насърчаване използването на възобновяеми енергийни източници (ВЕИ) и биогорива в община Хитрино 2020-2022 г. Съгласно директива 2009/28/ЕО задължителната национална цел за България през 2020 г. дялът на енергията от ВИ да достигне 16% дял от брутното потребление на енергия, включително 10% дял на енергията от ВИ в транспорта.

Цел на програмата:

- да покаже ангажираността на общинското ръководство към определянето и решаването на енергийните проблеми в общината чрез използване на ВЕИ;
- да направи качествена оценка на наличния и прогнозен потенциал на ресурса на съответния вид енергия от ВИ;
- да покаже възможните схеми за подпомагане на обществени и частни проекти за производство и потребление на енергия от ВИ;
- да определи цел и краткосрочни мерки за действие на общината по използване на ВЕИ в периода 2019-2022г.;
- да определи измерими мерки и проекти на общината по използването на ВЕИ в периода 2019-2022г.

Уличното осветление е един от основните консуматори на ел. енергия за община Хитрино. Подменени с енергоспестяващи осветителни тела са старите лампи на уличното осветление в населените места: Тервел, Каменяк и Хитрино, като са предвидени и в останалите населени места да се подменят поетапно.

Като енергия от възобновяеми източници се има предвид следните видове енергия: вятърна енергия; слънчева енергия; аеротермална енергия- енергия, съхранявана като топлинна енергия в атмосферния въздух; геотермална енергия - енергия, съхранявана под формата на топлина под повърхността на твърдата почва; хидротермална енергия – енергия, съхранявана като топлина в повърхностните води; океанска енергия; водна (водноелектрическа енергия); енергия от биомаса; газ от биомаса; сметищен газ; газ от пречиствателни станции от отпадни води.

В Програмата е анализиран потенциала за ползване на различните видове ВЕИ:

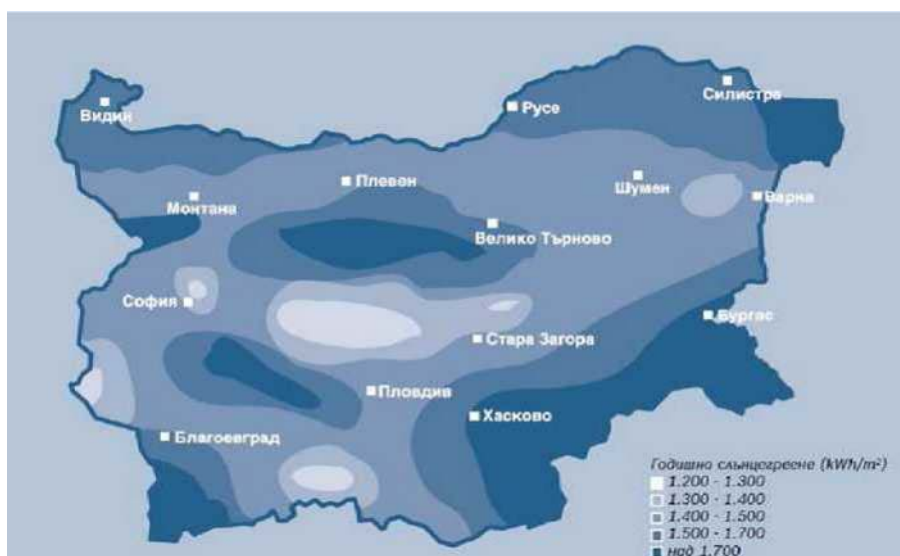
ОБЩИНА ХИТРИНО ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

1. Потенциалът на слънчевата енергия в региона на община Хитрино е слънце греене:

- 31 март - 30 октомври: 1750 часа;
- 31 октомври - 30 март: до 500 часа.

Ресурсът на слънчева енергия за общината е 1450-1500 kWh/кв.м.

Обективните природни условия в община Хитрино позволяват развитие на слънчевата енергия в две основни направления: системи за производство на топла вода и фотоволтаични системи за производство на електроенергия.

Фиг. III.6.1. Слънчево греене за България

2. Вятърна енергия

Община Хитрино попада в зона А на малък ветроенергиен потенциал. Характеристики на тази зона са: средногодишна скорост на вятъра: 2-3 m/s; енергиен потенциал: 100 W/m²; (т.е. по-малко от 1 500 kWh/m² годишно); Средногодишната продължителност на интервала от скорости $\sum \tau$ 5-25 m/s в тази зона е 900 h, което представлява около 10% от броя на часовете през годината (8 760 h). При тези условия могат да бъдат инсталирани вятърни генератори до няколко десетки kW. Възможно е евентуално включване на самостоятелни много-лопаткови генератори за трансформиране на вятърна енергия и на PV-хибридни (фотоволтаични) системи за водни помпи, мелници и т. н. Разположението на тези съоръжения е най-подходящо в зона с малък ветрови потенциал на онези места, където плътността на енергийния поток е над 100 W/m².

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

Фиг. III.6.2. Плътност на енергията на вятъра за България

3. Водна енергия

На територията на община Хитрино няма технически потенциал за изграждане на ВЕЦ.

4. Геотермална, хидротермална и аеротермална енергии

Община Хитрино не разполага с геотермални извори и няма потенциал за развитие на този вид ВЕИ. Но използването на термопомпи за геотермална, аеротермална и хидротермална енергия има огромен потенциал за приложение, както в общинските сгради, така и в частните домове и индустрията. Термопомпите могат успешно да се използват в тях за отопление, охлаждане и за топла гореща вода за бита.

5. Енергия от биомаса

Биомасата като енергиен източник включва следните продукти:

- Дървесина и отпадъци от нея.
- Селскостопански растителни отпадъци.
- Селскостопански животински отпадъци.
- Селскостопански продукти за получаване на биогорива.
- Отпадни мазнини от хранителната промишленост.
- Сметищен газ.

В програмата се препоръчва като потенциал за ВЕИ да се използват само отпадъците от селското и горско стопанство, битови отпадъци и малоценна дървесина.

Една от перспективите в Общината по отношение на енергийната ефективност е изграждането на малки фотоволтаични системи в близост до потребителите, например инсталирането на слънчеви колектори в общинските сгради и едно- и многофамилните жилища.

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

IV. АНАЛИЗ НА СИЛНИТЕ И СЛАБИТЕ СТРАНИ, ВЪЗМОЖНОСТИТЕ И ЗАПЛАХИТЕ (SWOT-анализ)

SWOT анализът е метод за стратегически анализ при подготовка на документи на публичната политика. Методът цели да установи:

- Кой са най-важните силни и слаби страни в дадена организация, политика, сектор, т.е. характеристиките на вътрешната структура;
- Кой са най-важните възможности и най-сериозните заплахи пред развитието на дадена организация, политика, сектор, т.е. характеристиките на външната среда;
- Какво е съотношението между силните и слабите страни, от една страна, и възможностите и заплахите, от друга страна;
- Кой са лостовете на развитие и каква е основата на стратегиите за бъдещо развитие.
- SWOT анализът е обективно следствие от извършените ситуационни анализи на съществуващото състояние и практики и изхожда от идеята за разделянето на обекта на анализ – управлението на отпадъците, от средата, в която той функционира. Обектът на анализ се разглежда откъм неговите „силни страни” и „слаби страни”. Средата, в която функционира управлението на отпадъците в общината, се диференцира на „възможности” и „заплахи”.

Силни страни. Силните страни са ресурси или други предимства, които притежава секторът. Силната страна е отличителна компетенция, която дава сравнително предимство.

Слаби страни. Слабите страни представляват ограниченията или недостигът на ресурси, умения и способности, които сериозно възпрепятстват развитието на сектора.

Възможности. Възможностите представляват най-благоприятните елементи на външната среда. Това са благоприятни външни фактори, от които секторът се възползва или би могъл да се възползва.

Заплахи. Заплахите са най-неблагоприятните сегменти на външната среда. Те поставят най-големи бариери пред настоящото или бъдещото (желаното) състояние на околната среда.

Анализът на силните страни на Община Хитрино, възможностите да се възползваме от тях, вътрешните слаби страни на Общината и възможностите да ги преодолеем или сведем до минимум, външните възможности /перспективи/ за Общината, както и външните заплахи, които са пречка за развитието и представляват риск за реализацията на програмата. Вследствие на този етап се предлага типа стратегия, която е подходяща да реализира Общината в бъдеще.

Целта на този анализ е да се оцени кои направления от дейностите по опазване на околната среда в региона на Община Хитрино са най-ефективни, в кои може да се постигне най-добър успех и хармонично развитие чрез използване на силните страни и благоприятните възможности на външната среда, както и чрез преодоляване или намаляване на действието на слабите страни и външните заплахи.

В технологията на стратегическото планиране SWOT анализът има ключово значение. Благодарение на него получените резултати от „анализа на средата” могат да се

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

приоритизират и да бъдат структурирани по начин, позволяващ извличането на генералните стратегически цели, които ще преследва Община Хитрино през следващите години.

За целите на анализа е използвана цялата налична информация за съществуващото положение и тенденциите по компоненти на околната среда.

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
ОБЩИ	
<ul style="list-style-type: none">• <i>Добре развита транспортна инфраструктура</i>• <i>Изграден капацитет и експертен потенциал за провеждане на успешни политики в областта на опазването на околната среда</i>• <i>Приоритизиране на политиките за опазване на околна среда</i>• <i>Градация на резултатите в политиките за опазване на околната среда</i>• <i>Добри условия за инвестиции в малък бизнес</i>	<ul style="list-style-type: none">• <i>Недостатъчно висока екологична култура на населението</i>• <i>Слаба структурираност на данните за изпълнение на проекти с европейско финансиране</i>• <i>Липсва единна система за събиране и управление на данни по отделните компоненти на околната среда на общинско ниво</i>
ФАКТОРИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА	
<ul style="list-style-type: none">• <i>Развита стопанска дейност в областта на отглеждането и добива на зърнено-житни култури</i>• <i>Изградена организационна структура за създаване и развитие на политики в областта на опазването на околната среда</i>• <i>Позиция на заместник-кмет включваща ресор екология</i>• <i>Създадени мрежи с различни организации и физически лица</i>• <i>Опит при кандидатстване и управление на инвестиционни и други проекти, финансирани с европейски средства</i>• <i>Опит при работата с ПУДООС</i>• <i>Нарастване на приходите от дейности в областта на опазването на околната среда</i>• <i>Нарастване на разходите за провеждане на еко политики</i>• <i>Изградена политика за информирание на обществеността по темите, свързани с опазването на околната среда</i>	<ul style="list-style-type: none">• <i>Ниска раждаемост</i>• <i>Отрицателен естествен прираст</i>• <i>Отрицателен механичен прираст по отношение на миграцията</i>• <i>Липса на средни и големи предприятия</i>• <i>Липса на големи чуждестранни инвеститори, които създават дългосрочна заетост</i>• <i>Отслабване на животновъдния сектор</i>• <i>Увеличение на хората в над трудоспособна възраст</i>• <i>Сезонна заетост</i>• <i>Увеличаваща се безработица</i>• <i>Ниска степен на финансова независимост</i>• <i>Застрашена финансова устойчивост</i>• <i>Висок дял на разходите от общите разходи на общината, които се използват за заплати на общинските служители;</i>• <i>Нисък дял на капиталовите разходи в общите разходи.</i>

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

КОМПОНЕНТИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА	
<ul style="list-style-type: none"> • Неувредени компоненти на околната среда • Слабо замърсяване на въздуха • Добро състояние на почвите • Благоприятни температури за отглеждане на зърнено-житни култури; • Рекултивирани стари ДБО и микросметища 	<ul style="list-style-type: none"> • Силни ветрове • Летни засушавания • Заснежавания на пътищата през зимата • Неблагоприятни хидрогеоложки условия за добив на вода • Качество на питейната вода, което не е много високо • Остаряване на някои гори
АНТРОПОГЕННО ВЪЗДЕЙСТВИЕ	
<ul style="list-style-type: none"> • Подходящи условия за сравнително слабо ниво на акустично замърсяване • Постигнат сериозен напредък в изграждане на системата за управление на отпадъците • Изцяло обхванато в система за сметосъбиране население. • Функционална интегрираност в Регионалната система за управление на отпадъците район Шумен • Създадени възможности за разделно събиране. • Рекултивирани стари депа за битови отпадъци и микросметища. • Редовно почистване и рекултивиране на нововъзникващи микросметища. • Осигурени събиране на строителни отпадъци • Всички населени места са водоснабдени • Висок потенциал на водоизточниците да покриват питейните нужди • Липса на големи индустриални замърсители 	<ul style="list-style-type: none"> • Частично подменено с енергоспестяващи осветителни тела улично осветление; • Липсващи актуални данни за шумово замърсяване от пътния трафик • Недостатъчно висока екологична култура на населението по отношение на управление на отпадъците. • Продължаващо изхвърляне на отпадъци на нерегламентирани места. • Недостатъчно утилизирани възможностите за разделно събиране на отпадъците. • Сравнително по-нисък дял на рециклираните и рециклируеми отпадъци • Проблеми със задоволяването на стопанските нужди от вода при продължителна липса на валежи • Висока стойност на разходите за питейна вода • Състоянието на водопреносната мрежа не е добро, често аварии водяг до загуби на големи количества вода • Липса на изградена канализационна мрежа и ПСОВ
ВЪЗМОЖНОСТИ (OPPORTUNITIES)	ЗАПЛАХИ (THREATS)
ОБЩИ	
<ul style="list-style-type: none"> • Активни усилия за формиране на екологична култура и навици сред населението, особено сред подрастващите. • Създаване на единна система за събиране и управление на данни по отделните компоненти на околната среда на общинско ниво 	<ul style="list-style-type: none"> • Насочване на интереса на инвеститорите към големите общини в страната • Заплаха от формиране на политики на база фрагментирани данни и недостатъчна наличност на такива • Замърсяване на околната среда, в резултат на ниската екологична

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

		<p>култура</p> <ul style="list-style-type: none">• Липса на граждански контрол при провеждането на политиките за опазване на околната среда• Недостатъчна държавна подкрепа към местната власт за изпълнение на законовите задължения в сферата на опазването на околната среда.
ФАКТОРИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА		
<ul style="list-style-type: none">• Наличието на мерки за подпомагане на бизнеса по време на кризата от пандемията от COVID - 19• Наличие на мерки за стимулиране на бизнеса• Развитие на ВЕИ сектор• Създаване на условия и насърчаването на големи инвеститори, чрез инструментите на данъчната политика и др.• Наличието на мерки за подпомагане на заетостта по време на кризата, причинена от COVID-19• Използване на средства от Плана за възстановяване и развитие• Участие в програмите за финансиране на проекти в новия програмен период• Продължаване на сътрудничеството с ПУДООС		<ul style="list-style-type: none">• Пандемията от COVID - 19, която ще засили негативните процеси на смъртност• Срыв в инвестициите в резултат на пандемията от COVID - 19• Намаляване на разходите в заплата от влошаване на икономическата ситуация• Възникване на висока безработица• Замразяване на заплатите в частния и в публичния сектор• Увеличаване на бюджетния дефицит• Редуциране на капиталовите разходи• Намаляване на ефективността по отношение на броя на общинските служители на едно лице от населението• Намаляване на приходите за опазване на околната среда, като следствие на пандемията от COVID – 19• Невъзможност за добро планиране на приходите от дейности за опазване на околната среда, като следствие на пандемията от COVID – 19• Липсата на одобрен бюджет на ЕС• Редуциране на нивата на субсидия от централния бюджет с оглед на процесите, свързани със свиването на икономиката в страната
КОМПОНЕНТИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА		
<ul style="list-style-type: none">• Редовно почистване на улиците, вкл. чрез измиване, както и поетапно ограничаване на ръчното метене и замяна със специализирана техника, позволяваща отстраняване на замърсяванията без разпръскване.• Използване на химически заместители при третирането против обледяване.• Екраниране на пътните платна		<ul style="list-style-type: none">• Периодични силни запрашвания на въздуха от прашни бури• Периодични замърсявания на въздуха с вредни емисии от транспорта• Вероятност за нарастване на замърсяванията на въздуха с вредни емисии от транспорта• Периодични замърсявания на въздуха с вредни емисии от битовото отопление

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

<p><i>с растителност, както за пътищата от републиканската мрежа, така и за пътните артерии в населените места, където това е възможно.</i></p> <ul style="list-style-type: none">• <i>Осигуряване на условия за повишен контрол и спазване на ограниченията в населените места по отношение на трафика от леки автомобили и особено на тежкотоварни.</i>• <i>Контрол и по-високи санкции при нарушения като горене на гуми, изхвърляне на отпадъци на нерегламентирани места, паркиране в зелени площи и др.</i>• <i>Разработване и прилагане система за стимулиране на населението и фирмите за топлоизолация на сградите и енергийна ефективност, вкл. чрез разяснителни кампании.</i>• <i>Засилен строителен контрол при спазване на цялата строгост на нормативно заложените правила и изисквания.</i>	<ul style="list-style-type: none">• <i>Ветрова ерозия</i>• <i>Вероятност за засилване на свлачищните и срутищни процеси</i>• <i>Ограничен брой източници на водоснабдяване</i>
АНТРОПОГЕННО ВЪЗДЕЙСТВИЕ	
<ul style="list-style-type: none">• <i>Проектна готовност за реконструкция на улици и пътища</i>• <i>Проектна готовност за реконструкция на ВиК мрежата</i>• <i>Проектна готовност изграждане на канализационна мрежа и ПСОВ</i>• <i>За местата, на които не може да се извърши озеленяване или нивата на шума са прекалено високи - екраниране на транспортния шум с пана.</i>• <i>Продължаваща поддръжка на състоянието на пътната мрежа чрез собствено и проектно финансиране.</i>• <i>Провеждане на кампании с обществеността в посока намаляване на общото ниво генерирани отпадъци</i>• <i>Провеждане на кампании с обществеността в посока по-добро оползотворяване на системата за разделно събиране.</i>• <i>Въвеждане на система от стимули за предотвратяване образуването на отпадъци и разделното им събиране</i>	<ul style="list-style-type: none">• <i>Липса на средства за поддръжане и доизграждане на Зелената система;</i>• <i>Лошо фитосанитарно състояние на дървесната растителност в населените места</i>• <i>Продължаваща тенденция за внос на стари автомобили</i>• <i>Вероятно засилване на превишаването на шумовите норми поради повишен транспортен поток</i>• <i>Продължаващо изоставане в разделното събиране и рециклирането на отпадъци</i>• <i>Образуване на нерегламентирани сметища</i>• <i>Риск от влошаване на качеството на водата</i>• <i>Риск от кратки водни ограничителни режими (спиране на водоподаването) в условия на големи аварии</i>• <i>Тенденции за повишаване на уязвимостта на местообитанията в резултат на човешката намеса</i>

ОБЩИНА ХИТРИНО ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

V. ВИЗИЯ ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНАТА

Общинското ръководство на Хитрино работи сериозно за подобряване на икономическото, битово-социалното, културното и демографско състояние на жителите на всички населени места. Всички тези дейности са пряко или косвено свързани и с решаването на проблемите на околната среда. Община Хитрино предоставя информация за предприеманите действия, предстоящи проекти, организира обществени обсъждания, открити сесии на Общински съвет на всички проекти, мероприятия и решения относно развитието на града и околната среда. Задължително е да се организират срещи с гражданите по райони на общинските кадри, да се информира гражданството за екологичните мероприятия и да бъде привлечено по различни начини да прави предложения за решаване и се ангажира в изпълнението им.

Визията за бъдещото развитие и състояние на Община Хитрино съвпада с визията заложена в Плана за интегрирано развитие на общината:

„ОБЩИНА ХИТРИНО – ТЕРИТОРИЯ С ИНТЕЛИГЕНТЕН И УСТОЙЧИВ РАСТЕЖ, ЧИСТА ОКОЛНА СРЕДА И ВИСОК МЕСТЕН ПОТЕНЦИАЛ ЗА ИНТЕГРИРАНО И ДИНАМИЧНО РАЗВИТИЕ“.

Визията описва перспективите за развитие на Общината в близките години. Тя дава общата представа за характеристиките на общината в контекста на концепцията за устойчиво развитие. Чрез нея се цели постигане на съгласуваност между целите на политиката за устройство на територията и тази за регионалното развитие като задължително условие за динамично, устойчиво и балансирано развитие на територията на община Хитрино. В тази връзка следва да се осигурява процеса на постигане на устойчивост на селищната мрежа и изграждане на качествена жилищна среда, която да гарантира благоприятно социално-икономическо и екологично развитие на общината

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

VI. ЦЕЛИ

След избора на визия на общината, са формулирани целите, които общинското ръководство смята за определящи и с чието изпълнение ще се реализират очакванията на хората за едно по-добро бъдеще на Община Хитрино.

Генералната стратегическа цел може да бъде формулирана по следния начин:

1. Генерална стратегическа цел

„Подобряване качеството на живот на населението в община Хитрино, чрез осигуряване на зелена и благоприятна околна среда, обновяване на инфраструктурите и благоустрояване на населените места“.

2. Специфични цели

За постигането на генералната стратегическа цел на Общинската програма за опазване на околната среда са формулирани следните специфични стратегически цели, оценени по приоритетност:

Специфична цел № 1 Опазване на водите и водните обекти и развитие на водоснабдителната инфраструктура

Мярка 1.1 Обезпечаване на добро състояние и управление на водните ресурси на територията на общината.

Подобряване на водоснабдяването и качеството на питейната вода в община Хитрино. Изграждане на канализационната мрежа и осигуряване на необходимата инфраструктура за пречистване и отвеждане на отпадъчните води от населените места.

Мярка 1.2 Превенция и управление на риска от наводнения и други природни бедствия
Корекция на речни корита, прочистване и укрепване на канали, дерета и др.

Специфична цел №2 Устойчиво управление на отпадъците

Осигуряване на екологосъобразното управление на отпадъците, чрез предотвратяване, намаляване или ограничаване на вредното им въздействие върху човешкото здраве и околната среда.

Мярка 2.1 Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци

Мярка 2.2 Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и
Прилагане на Стратегията и плана за действие за преход към кръгова икономика на Република България за периода 2021 – 2027 г.

Мярка 2.3 Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране и транспортиране и екологосъобразно обезвреждане на отпадъците

Мярка 2.4 Нормативно регулиране и укрепване на административния капацитет на общината за управление на отпадъците

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

Мярка 2.5 Участие на обществеността и превръщането ѝ в ключов фактор при прилагане на йерархията на управление на отпадъците

Специфична цел № 3 Опазване и поддържане на биологичното разнообразие

Мярка 3.1 Ограничаване на негативните влияния върху биологичното разнообразие

Опазване и възстановяване на природните екосистеми, генетичното биоразнообразие и обезпечаване на биологичната сигурност, съгласно българското и международно екологично законодателство. Подобряване на контрола върху възможните негативни влияния върху биологичното разнообразие и обезпечаване постигането на устойчиво използване на биологичните ресурси в община Хитрино.

Мярка 3.2 Устойчиво управление на защитените зони по Натура 2000

Включване на териториите с природозащитна стойност в цялостната схема за устройство на територията на община Хитрино. Устройване и социализиране на защитените зони по Натура 2000 като част от рекреационния потенциал на общината.

Специфична цел №4 Запазване и поддържане на доброто качество на атмосферния въздух

Мярка 4.1 Развитие и оптимизиране на системите за мониторинг и подобряване качеството на атмосферния въздух

Поддържане на нивата на замърсителите на въздуха в населените места до нормативно определените нива в страната.

Специфична цел №5 Поддържане и развитие на зелените площи за широко обществено ползване и подобряване чистотата на населените места

Мярка 5.1 Подобряване чистотата на населените места, облагородяване и озеленяване на площите за обществено ползване

Рехабилитация на съществуващата и изграждане на нова пътна и улична мрежа.

Увеличаване и поддържане на зелените площи в населените места.

Специфична цел №6 Подобряване на административния капацитет за управление на околната среда и ангажиране на местното население

Мярка 6.1 Осигуряване на възможности за повишаване на професионалната квалификация на кадрите, компетентни по управление на околната среда в Общинска администрация Хитрино

Мярка 6.2 Подобряване на информационната обезпеченост и ангажиране на местното население за опазване на околната среда

Създаване на работещ механизъм за обмен на информация сред заинтересованите институции и организации работещи в сферата на околната среда. Осигуряване на публичен достъп до информация относно състоянието на околната среда и общинските дейности по управлението ѝ чрез интернет платформа.

ОБЩИНА ХИТРИНО **ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.**

Формулираните по-горе цели на Програмата по околна среда на Община Хитрино представят не само посоката на развитие в политиката на общината в тази област през следващите няколко години, но са и базирани на бъдещата стратегия за устойчиво развитие на общината.

Постигането на целите, заложи в настоящата програма сама по себе си е следваща съществена част от интегрираният процес на планиране, заложен в План за интегрирано развитие на община Хитрино през 2021-2027 г. Целите предоставят основата за формулиране и осъществяване на пакет от последователни задачи и действия, представени детайлно в следващия “План за действие” от програмата.

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

VI. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

Специфична цел № 1: Опазване на водите и водните обекти и развитие на водоснабдителната инфраструктура

Мерки	Дейности/Проекти	Бюджет (хил.лева)	Отговорна институция	Срок	Източници на финансиране
1	2	3	4	5	6
Мярка 1.1: Обеспечаване на добро състояние и управление на водните ресурси на територията на общината	1.1.1. Актуализация на проектна документация за етапно изграждане на канализационна мрежа и ЛПСОВ в село Трем и село Живково	50	Община	2021 – 2026	МОСВ, ПУДООС, ДБ, Общински бюджет, ФЛАГ и др.
	1.1.2. Комплексни проучвания и анализ на известни и възможни водоизточници на питейна вода за селата в общината	20	Община	2021 – 2027	МОСВ, ПУДООС, ДБ, Общински бюджет, ФЛАГ и др.
	1.1.3. Реконструкция на ВиК мрежата в селата, незасегнати от модернизация на ВиК инфраструктурата до 2020 г.	100	Община	2021 – 2028	МОСВ, СИРЗСР, ДБ, Общински бюджет, ФЛАГ и др.
	1.1.4. Реконструкция на вътрешна водопроводна мрежа	2000	Община В и К АД	2021 – 2025	МОСВ, ОПОС, ДБ, Общински бюджет и др.
	1.1.5. Реконструкция и ремонт на водопроводната мрежа и изграждане на канализация и ПСОВ в населените места в Община Хитрино, незасегнати от подмяна и ремонт до 2020 г.	10000	Община В и К АД	2021 – 2027	МОСВ, ОПОС, ДБ, Общински бюджет, ФЛАГ и др.

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

Мярка 1.2: Превенция и управление на риска от наводнения и други природни бедствия	1.2.1. Почистване, брегоукрепване и корекция на речни корита в община Хитрино	3000	Община	2021 – 2028	ОПОС,ПУДООС, ДБ, Общински бюджет и др.
	1.2.2. Разработване на План за действие при природни бедствия и аварии	5	Община	2021 – 2028	Общински бюджет и др.
	1.2.3. Превенция и управление на риска от наводнения и свлачища	100	Община	2021 – 2028	ОПОС,ПУДООС, ДБ, Общински бюджет и др.
	1.2.4. Картиране на уязвимите от наводнения зони в общината	10	Община	2021 – 2028	ДБ, Общински бюджет
	1.2.5. Залесяване/създаване на нови горски насаждения, включително за ограничаване на ерозията	500	Община, ДЛС „Паламара“	2021 – 2028	СИРЗСР, ДБ, Общински бюджет

Специфична цел №2: Устойчиво управление на отпадъците

Мерки	Дейности/Проекти	Бюджет (хил.лева)	Отговорна институция	Срок	Източници на финансиране
1	2	3	4	5	6
Мярка 2.1: Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци	2.1.1. Организиране на информационни кампании за ползите от разделно събиране на рециклируемите отпадъци	5	Община и медии	2021 – 2028	Общински бюджет и др.
	2.1.2. Разяснителна кампания сред населението, живеещо в селата за ползите от фамилното компостиране	5	Община и медии	2021 – 2028	Общински бюджет и др.
	2.1.3. Съставяне на регистър на всички производствени фирми на територията на общината и създаване на база данни за отделяните	2	Община и предприятия	2021 – 2028	Общински, бюджет и др. източници

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

	производствени отпадъци от тях				
	2.1.4. Пилотно въвеждане на намален размер на такса „Битови отпадъци” за домакинствата, които прилагат домашно компостиране	-	Община Общински съвет	2021-2028	-
	2.1.5. Извършване на актуален Морфологичен анализ на смесените битови отпадъци към 2025 г.	5	Община	2025	Общински бюджет, ДБ и др.
Мярка 2.2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и Прилагане на Стратегията и плана за действие за преход към кръгова икономика на Република България за периода 2021 – 2027 г.	2.2.1. Разширяване и оптимизиране на системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки във всички населени места на общината	50	Община, Организация по оползотворяване на отпадъци	2021-2028	Организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки, Общински бюджет и др.
	2.2.2. Развитие на системата за събиране на масово разпространени опасни отпадъци от домакинствата /луминисцентни лампи, батерии, акумулатори и отработени масла електрически и електронни уреди и др./	10	Община	2021-2028	Общински бюджет Отчисления по чл.64 от ЗУО ОПОС
	2.2.3. Подготовка и реализация на проект за изграждане на общинска открита инсталация за компостиране с аеробно разграждане на зелените и биоразградими отпадъци	395	Община	2021-2024	Общински бюджет Отчисления по чл.64 от ЗУО ОПОС
	2.2.4. Ежегодна експлоатация и поддръжка на общинска открита инсталация за компостиране	330	Община	2025-2028	Общински бюджет Отчисления по чл.64 от ЗУО ОПОС

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

	2.2.5. Закупуване на компостери за домашно компостиране и реализиране на пилотни проекти по населени места с увеличаване броя на обхванатите домакинства	100	Община	2021-2027	Общински бюджет Отчисления по чл.64 от ЗУО ОПОС, ПУДООС и др.
	2.2.6. Закупуване на контейнери за разделно събиране на растителни и биоотпадъци	20	Община	2021-2027	Общински бюджет Отчисления по чл.64 от ЗУО
	2.2.7. Подготовка и реализация на проект за изграждане на общинска инсталация за третиране на строителни отпадъци	346	Община	2021-2025	Общински бюджет Отчисления по чл.64 от ЗУО ОПОС
	2.2.8. Ежегодна експлоатация и поддръжка на общинска инсталация за третиране на строителни отпадъци	130	Община	2025-2027	Общински бюджет Отчисления по чл.64 от ЗУО ОПОС
	2.2.9. Отреждане и предоставяне на временни площадки в населените места на общината, на които гражданите да могат да оставят разделно събрани строителни отпадъци от малки ремонтни дейности.	20	Общинска администрация и Държавни администрации	2021-2027	Общински бюджет, ПУДООС, и други
	2.2.10. Изграждане на система за разделно събиране на употребяван текстил (дрехи) и обувки с цел намаляване на обема на текстила, попадащ в общия обем на отпадъците, чрез поставяне на	0	Общинска администрация, Частни инвеститори	2021-2027	Частни инвеститори

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

	контейнери за събиране на употребяване дрехи.					
Мярка 2.3: Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране и транспортиране и екологосъобразно обезвреждане на отпадъците	2.3.1. Участие в регионалната система за управление на отпадъците - регион Шумен	-	PCYO	2021-2027	PCYO Шумен, МОСВ	
	2.3.3. Поставяне на видеонаблюдение и контрол на критичните точки за образуване на нерегламентирани сметища	30	Община	2021-2023	Общински бюджет, Държавен бюджет, МОСВ	
	2.3.4. Подновяване на амортизираните съдове за смет /закупуване на нови/, обновяване и техническа поддръжка на транспортните средства за извозване на отпадъци	200			2021-2027	Общински бюджет
	2.3.5. Изграждане на система за управление на животински отпадъци	2	Община		2021-2027	Общински бюджет, МОСВ
Мярка 2.4: Нормативно регулиране и укрепване на административния капацитет на Общината за управление на отпадъците	2.4.1. Приемане на промени в общинската нормативна уредба съобразно развитието и изискванията на европейското, националното законодателство и местните политики за отпадъци	-	-	2021-2027	-	
	2.4.2. Обучения на служители в ОА и други общински звена по теми за управление на отпадъците	2	Община, МОСВ, НСОРБ	2021-2027	Общински бюджет, Държавен бюджет и др.	
	2.4.3. Изграждане на единна информационна система за управление на отпадъците, която да осигурява възможност за събиране,	5	Община		2021-2027	Общински бюджет и др. източници

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

	съхранение и обработка на данните				
	2.4.4. Изготвяне и публикуване на годишен отчет по изпълнение на дейностите заложи в Програмата за управление на отпадъците	-	Община	Постоянен веднъж годишно до 31 март	-
Мярка 2.5: Участие на обществеността и превръщането ѝ в ключов фактор при прилагане на йерархията на управление на отпадъците	2.5.1. Публикуване на обяви за консултации, срещи, обществени обсъждания и други в процеса на вземане на решения по общински нормативни актове и документи в областта на отпадъците	-	Община	2021-2027	-
	2.5.2. Провеждане на информационни и разяснителни кампании и издаване на информационни материали за разделно събиране и подобряване на управлението на битовите отпадъци като ресурси в съответствие с мерките, предвидени в общинската програма за управление на отпадъците за различни възрастови и социални групи	3	Община	2021-2027	Общински бюджет и др.
	2.5.3. Провеждане на местни кампании по почистване на обществени зелени площи, паркове, градинки, площади и др.	3	Община	2021-2027	Общински бюджет и др.
	2.5.4. Организиране на конкурси на екологична тематика за деца и ученици	3	Община, училища и детски градини	2021-2027	Общински бюджет и др.
	2.5.5. Участие в национални кампании на ПУДООС	50	Община, кметства,	2021-2027	ПУДООС

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

			училища и детски градини		
--	--	--	-----------------------------	--	--

Специфична цел № 3: Опазване и поддържане на биологичното разнообразие

Мерки	Дейности/Проекти	Бюджет (хил.лева)	Отговорна институция	Срок	Източници на финансиране
1	2	3	4	5	6
Мярка 3.1: Ограничаване на негативните влияния върху биологичното разнообразие в община Хитрино	3.1.1. Изготвяне и/или актуализация на планове за управление на Защитените зони и биоразнообразието в общината	5	Община	2021 – 2027	Общински бюджет и други
	3.1.2. Изграждане на нови и поддържане на съществуващи екопътеки в общината	50	Община, ДЛС,	2021 – 2027	СПРЗСР, Общински бюджет и други
	3.1.3. Подобряване икономическата стойност на горите, увеличаване на зелените системи и залесителни мероприятия	300	Община	2021 – 2027	СПРЗСР, Общински бюджет и други
	3.1.4. Картиране на биологичното разнообразие на територията на общината	50	Община	2021 – 2027	МОСВ, ПУДООС и др.
Мярка 3.2: Устойчиво управление на защитените зони по Natura 2000 в община Хитрино	3.2.1. Подобряване на природозащитното състояние на видове и типове природни местообитания на територията на мрежата Natura 2000	1000	Община РИОСВ, ДЛС	2021 – 2027	ОПОС, ПУДООС и други

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

	3.2.2. Подпомагане изпълнението на мерки по опазване и възстановяване на редки и застрашени растителни и животински видове, както и на ценни природни територии в общината	100	РИОСВ, ДЛС, Община	2021 – 2027	ОПОС, ПУДООС и други финансиращи програми
	3.2.3. Изпълнение на предвидените лесоустройствени мероприятия по горскостопанските планове за горските територии	50	Община, ДЛС	2021 – 2027	ДБ, Общинския бюджет и други финансиращи програми
	3.2.4. Развитие на предприятия за преработка на диворастящи плодове, билки и гъби.	100	Частен сектор	2021 – 2027	СПРЗСР и частни инвестиции

Специфична цел №4: Запазване и поддържане на доброто качество на атмосферния въздух

Мерки	Дейности/Проекти	Бюджет (хил.лева)	Отговорна институция	Срок	Източници на финансиране
1	2	3	4	5	6
Мярка 4.1: Реализиране на проекти и дейности за ограничаване вредното въздействие от употреба на твърди горива и внедряване на щадящи околната среда производства	4.1.1. Проучване и анализ на възможностите за осъществяване на връзки и последващо изграждане на газопреносна мрежа в община Хитрино	100	Община и предприятия	2021 – 2027	Частни инвестиции, Общински бюджет и др.
	4.1.2. Оказване на административно съдействие на местните предприятия, при разработване на проекти за технологично обновяване и внедряване на щадящи околната среда производства	2000	Община и предприятия	2021 – 2027	ОПИК, Частни инвестиции и др.

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

	4.1.3. Реализиране на проекти за енергийна ефективност в общински сгради	10000	Община	2021 – 2027	Републикански бюджет, Общински бюджет, Европейски фондове
	4.1.4. Провеждане на ежегодни информационни кампании за ползите от въвеждането на енергоспестяващи мерки и за вредното въздействие на изгарянето на твърди горива	5	Община	2021 – 2027	Общински бюджет
	4.1.5. Подпомагане и съдействие за внедряване на алтернативни горива и алтернативни енергоизточници, в съответствие с дългосрочните цели на Зелена сделка на ЕС.	-	Община	2021 - 2027	Частни инвестиции, Публични частни партньорста.

Специфична цел №5: Поддържане и развитие на зелените площи за широко обществено ползване и подобряване чистотата на населените места

Мерки	Дейности/Проекти	Бюджет (хил.лева)	Отговорна институция	Срок	Източници на финансиране
1	2	3	4	5	6
Мярка 5.1: Подобряване чистотата на населените места, облагородяване и озеленяване на площите за обществено ползване	5.1.1. Реконструкция, благоустрояване и подобряване на физическата среда на населените места в общината	1200	Община	2021 – 2023	Общински бюджет, СПРЗСР, ПУДООС и други

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

	5.1.2. Благоустрояване на паркове, зелени площи и зони за отдих в малки населени места	300	Община	2021 – 2027	Общински бюджет, СПРЗСР, ПУДООС и други
	5.1.3. Организиране на ежегодни кампании за почистване на обществени зелени площи във всички населени на общината	5	Община	2021 – 2027	Общински бюджет
	5.1.4. Контрол за спазване на нормативните изисквания в областта на опазване на околната среда, включително изсичане на дървета и изгаряне на битови отпадъци	-	Община	2021 – 2027	-
	5.1.5. Намаляване на емисиите на прах от общински улици и пътища, чрез редовно почистване и поддържане	70	Община	2021 – 2027	Общински бюджет

Специфична цел №6: Подобряване на административния капацитет за управление на околната среда и ангажиране на местното население

Мерки	Дейности/Проекти	Бюджет (хил.лева)	Отговорна институция	Срок	Източници на финансиране
1	2		3	4	5
Мярка 6.1: Осигуряване на възможности за повишаване на професионалната квалификация на кадрите, компетентни по управление на околната среда в Общинска администрация - Хитрино	6.1.1. Осигуряване на възможности за повишаване на професионалната квалификация на кадрите, компетентни по управление на околната среда	10	Община	2021 – 2027 г.	НСОРБ, ДБ, Общински бюджет
	6.1.2. Създаване на общинска информационна система за мониторинг и управление на околната среда и регистър на зелени площи	20	Община	2021 – 2027 г.	Общински бюджет

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

Мярка 6.2: Подобряване на информационната обезпеченост и ангажиране на местното население за опазване на околната среда	6.2.1. Консултации и обществени обсъждания в процеса на вземане на решения по общински нормативни актове и документи в областта на опазването на околната среда	-	Община	2021 – 2027 г.	-
	6.2.2. Издаване и разпространение на информационни материали, свързани с опазването на околната среда	5	Община, РИОСВ, НПО Училища	2021 – 2027 г.	ПУДООС, Общински бюджет
	6.2.3. Провеждане на анкетни проучвания за мнението на населението за опазването на околната среда	-	Община	2021 - 2027 г.	-
	6.2.4. Организиране на конкурси на екологична тематика и „зелени“ училища за деца и ученици от общината	-	Община, Училища, Детски градини	2021 - 2027 г.	-

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.

VIII. МОНИТОРИНГ И КОНТРОЛ

Координиращ орган за наблюдение и оценка на изпълнението на ПООС 2021-2028 г. е РИОСВ - Шумен. Орган за контрол по изпълнение на Програмата е Общинският съвет.

Кметът на общината информира ежегодно Общинския съвет и обществеността за изпълнението на програмата през предходната календарна година. За целта се изготвя Отчет за изпълнение на Програмата за предходната година, който се представя в срок до 31 март и се публикува на Интернет страницата на общината. Копие от отчета се изпраща на РИОСВ – Шумен /ИАОС/.

Препоръчва се Годишният доклад да съдържа информация за: Същността на общинската политика за опазване на околната среда; Напредъка по изпълнението на целите, приоритетите и мерките; Възникналите проблеми и предприетите мерки за тяхното решаване; Осъществените мероприятия за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на политиката.

За осъществяване на мониторинга се използват следните документи: Въпросници; Протокол за предаване на въпросниците; Протокол за приемане на попълнените въпросници; Анкетни карти; Протоколи от провеждане на публични мероприятия; Матрични карти за оценка на индикаторите; Мониторингови доклади.

Контролът като основна функция на системата за управление има за цел да създаде условия за подобряване работата на общинската администрация и за формулиране на правилни управленски решения във връзка с изпълнение на тази политика.

Предвид разпределението в обхвата на работа и функционалните задачи, присъщи на контрола, неговата основна задача е свързана с осигуряване на законосъобразност при изпълнението на политиките за опазване на околната среда, както и целесъобразност изразяваща се в процеса на детайлизирано проследяване работата по изпълнение на ангажиментите на длъжностните лица по тази политика.

Същностната характеристика дефинираща обхвата и съдържанието на контролния процес във висока степен се определя от съществуващите законови изисквания по отношение осигуряване на законосъобразност в публични институции и органи на местната власт.

Община Хитрино има разработена и функционираща вътрешна система за финансово управление и контрол, която на практика покрива изискванията за контрол върху законосъобразността на прилаганите инструменти при изпълнение на общински политики.

В този смисъл съществуващите субекти на контрол, вътрешни за общината и техните правомощия се уреждат от действащата вътрешна система за финансово управление и контрол. Формите и методите на работа за тях се предопределят от нормативните изисквания с вътрешен и външен характер.

Реализирането на Програмата за опазване на околната среда на община Хитрино е непрекъснат процес на изпълнение на дейностите, наблюдение, контрол и актуализация. Отчита се натрупания опит, трудностите и неуспехите, извършват се корекции на съществуващите вече насоки за развитие в посока към адаптиране на новите обстоятелства и промени във вътрешната и външна среда.

ОБЩИНА ХИТРИНО **ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.**

Главните рискове за постигането на стратегическите цели са свързани с комплекс от фактори, които до голяма степен са трудно предвидими в бъдещето. Това означава, че реализацията на програмата трябва да бъде непрекъснат процес на наблюдение, контрол и актуализация, анализ и корекции при грешки, трудности и неуспехи за адаптиране на планираните дейности към новите обстоятелства и пазарни условия. Основните компоненти на Програмата за опазване на околната среда (визия, цели, приоритети и мерките в плана), имат за цел да дадат преди всичко перспективи и насоки за развитие, но нямат задължителен характер. Тези компоненти не ограничават възможността да бъдат разработвани, предлагани и реализирани и други практически мерки, програми и дейности, стига да са финансово и организационно обезпечени.

Изпълнението на Програмата и постигане на планираните цели и действия, са задължение на Дирекция “Устройство на територията, хуманитарни дейности, регионално развитие и програми” с всички експерти и служители и задължение на еколога на Община Хитрино да проследи планиране, изпълнение, срокове.

Разпределението на задачите от плана за действие е задължение на Директор дирекция УТХДРРП към съответните експерти по специалности и включване в Програмата на Община Хитрино за съответната година.

Настоящата Общинска програма за опазване на околната среда е отворен документ, който следва да бъде актуализиран при възникване на нови обстоятелства и документи.

IX. ПРИЛОЖЕНИЯ

ПРИЛОЖЕНИЕ 1. Раздел „Лечебни растения“

ПРИЛОЖЕНИЕ 2. Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на община Хитрино за периода 2021-2028 г.

ПРИЛОЖЕНИЕ 3. Програма за управление на отпадъците на община Хитрино 2021-2028 г.

**Настоящата „Програма за опазване на околната среда 2021 – 2028 г.“ на
Община Хитрино е приета с Решение..... по Протокол №
..... на Общински съвет Хитрино**